The translation of this work was supported by a grant from the Goethe-Institut which is funded by the German Ministry of Foreign Affairs Bernhard Schlink, Das Wochenende www.polirom.ro Editura POLIROM Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506 Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6. et. 7, ap. 33, O.P. 37; P.O. BOX l-728, 030174

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

SCHLINK, BERNHARD

Weekendul/Bernhard Schlink;

trad. din limba germană şi note de Gabriella Eftimie – Iaşi: Polirom, 2010 ISBN 978-973-46-l61l-4 i. Eftimie, Gabriella (trad.) 821.112.2-31=135.1 Printed in ROMANIA

Bernhard Schlink

Weekendul

Traducere din limba germană şi note de Gabriella Eftimie

POLIROM 2010

Născut la 6 iulie 1944 la Bielefeld, Bernhard Schlink a studiat ştiințele juridice la Heidelberg şi Berlin. Intre 1992 şi 2006 a fost profesor de Drept şi Filozofia dreptului la Universitatea Humboldt din Berlin. A debutat în 1987 cu romanul polițist Dreptatea lui Selb, primul volum al unei trilogii de succes din care mai fac parte înşelăciunea lui Selb (1992), distins în 1993 cu Premiul german pentru literatură polițistă, şi Crima lui Selb (2001; Polirom, 2005), aceasta din urmă fiind unanim apreciată de critica literară. Afirmarea internațională se datorează însă romanului Cititorul (1995; Polirom, 2002, 2009), carte socotită un adevărat eveniment literar (a figurat mai multe luni pe locul întâi al listei de bestselleruri din New York Times şi a fost tradusă în aproape patruzeci de limbi), distinsă cu numeroase premii naționale şi internaționale. Romanul a fost, de asemenea, ecranizat în 2007 de studiourile Miramax, cu Ralph Fiennes şi Kate Winslet în rolurile principale. Filmul s-a bucurat de cinci nominalizări la premiile Oscar şi BAFTA şi este câştigătorul unui Glob de Aur. In anul 2000, Bernhard Schlink a publicat, cu acelaşi succes, volumul de povestiri Evadări din iubire (Polirom, 2003). In 2002, a primit din partea statului francez titlul de Cavaler al Legiunii de Onoare. în colecția „Biblioteca Polirom" a mai apărut întoarcerea acasă (2006; Polirom, 2007).

Pasionații de ficțiune istorică vor aprecia cu siguranță romanul Weekendul (2008). Protagonistul, Jorg, este un fost terorist al Rote Armee Fraktion (gruparea BaaderMeinhof), grațiat după douăzeci şi trei de ani de închisoare, la care a fost condamnat pentru cele patru crime săvârşite în numele unei revoluții în care nu

mai credea aproape nimeni. Având ca scop subminarea unui sistem corupt, acela al Germaniei anilor '70, Jorg ajunge să plătească în fața justiției în numele căreia, de fapt, lupta.

Problema moralității acțiunilor sale şi ale prietenilor săi din tinerețe este dezbătută printr-o confruntare directă cu Henner, Andreas, lise, Ulrich şi Karin, cei alături de care împărtăşise idealurile sale revoluționare, în timpul unui weekend petrecut la conacul surorii lui Jorg, Christiane.

Insă mult mai dureroasă este confruntarea dintre Jorg şi fiul său, Ferdinand, tânărul care a purtat întreaga viață stigmatul unui tată criminal şi al unei mame sinucigaşe.

Vineri 1

A ajuns cu puțin înainte de şapte. Fiind dimineața devreme, se aştepta să ajungă mai repede, înaintea tuturor. Văzând că urmează un şantier, apoi încă unul, se impacientă. Va ieşi oare pe poartă, se va uita după ea, descurajat şi dezamăgit de prima impresie ? Văzu soarele răsărind în oglinda retrovizoare – i-ar fi plăcut să-i iasă în cale, nu să răsară în spatele ei, chiar dacă lumina o orbise.

Parcă maşina în locul obişnuit şi parcurse încet drumul până la poartă, ca de obicei. îşi îndepărtă din minte tot ce ținea de viața ei şi făcu loc pentru el. Ce-i drept, el ocupa un loc stabil în gândurile ei; nu trecea o oră să nu se întrebe ce face sau cum îi merge. Dar când se întâlneau, voia să se gândească numai la el. Abia acum, când viața lui nu mai stagna, ci părea să se îndrepte într-o direcție clară, avea cu adevărat nevoie de atenția ei.

Clădirea veche din piatră decolorată se afla în plin soare. Faptul că o clădire atât de meschină putea părea totuşi frumoasă o emoționă din nou într-un mod ciudat: zidul vechi cu vița-de-vie sălbatică, verdele crud al pădurii şi al pajiştii primăvara sau vara, galbenul şi roşul toamna, turnulețele de la colțuri şi turnul cel mare din mijloc, al cărui geam semăna cu geamurile de biserică, poarta grea, aproape respingătoare, care nu servea drept zid protector pentru locuitorii casei, ci ca sperietoare care-i alungă pe duşmanii lor. Se uită la ceas. Cei dinăuntru te făceau să aştepți mult şi bine. I s-a întâmplat de mai multe ori să aranjeze degeaba o întâlnire de două ore şi să nu vină nimeni după ea la ora stabilită, să stea cu el încă o jumătate sau trei sferturi de ceas, fără a fi, de fapt, prezentă.

Dar când clopotele bisericii din apropiere au început să bată ora şapte, poarta se deschise şi el ieşi clipind des din cauza soarelui orbitor. Traversă strada şi îl îmbrățişă înainte ca el să apuce să scape de cele două genți mari, captiv în brațele ei, nerăspunzându-i la gest.

— în sfârşit, spuse ea, în sfârşit.

— Lasă-mă pe mine la volan, spuse el când au ajuns la maşină. Dac-ai şti cât am visat la asta...

— Ai încredere în tine ? In ziua de azi maşinile au devenit mai rapide şi traficul mai aglomerat.

El încuviință şi demară imediat, fruntea transpirându-i de emoție. Ea stătea încordată în scaunul din dreapta şi nu i-a făcut observații când l-a văzut că ia curba greşit în oraş sau că depăşeşte aiurea pe autostradă. Până când a văzut semnul pentru popas.

— Trebuie să mănânc ceva, sunt în picioare de la cinci şi n-am apucat să iau micul dejun, îi spuse.

Cât a stat la închisoare, l-a vizitat din două-n două săptămâni. Dar când a însoțit-o la tejghea, a încărcat tava, a ieşit de la baie şi s-a aşezat în fața ei, i s-a părut că-l vede pentru prima oară după o perioadă îndelungată. Observă cât îmbătrânise, i se păru mai bătrân decât la vizitele ei, mai obosit decât ar fi vrut ea să admită. La prima vedere era acelaşi tip mişto, cu fața lată, pătrățoasă, ochii verzi, luminoşi şi părul des, brunet spre grizonant. Insă poziția incomodă accentua burta mică, dar vizibilă, care nu se potrivea deloc cu membrele firave, mersul şleampăt, fața cenuşie, iar ridurile scurte, în diagonală, de pe frunte şi brazdele adânci şi lungi din obraji nu trădau concentrare, ci faptul că era depăşit tot timpul de situație. Şi când vorbea – s-a speriat de lentoarea şi ezitarea cu care reacționa la vorbele ei, de gesticularea stridentă, obsesivă cu care îşi sublinia cuvintele. De ce ignorase toate astea atunci când îl vizita? Oare ce fel de gânduri şi trăiri interioare nu mai remarcase?

— Mergem la tine ?

— Plecăm la țară în weekend. Am cumpărat cu Margarete o casă în Brandenburg. E într-o stare jalnică, n-are încălzire şi lumină, iar apa se trage de afară, de la pompă, dar e lângă un parc vechi, imens. E superb acolo acum, în timpul verii.

— Şi cu ce gătiți ?

Ea râse:

— Asta te interesează pe tine ? Cu nişte butelii mari şi roşii. Pentru weekendul ăsta am mai luat două; i-am chemat şi pe prietenii noştri vechi.

Sperase c-o să se bucure. Dar nu părea deloc bucuros.

— Când? a fost tot ce-a întrebat.

Se gândise mult la asta. Cine i-ar face bine, cine l-ar face să se închidă în el? Trebuie să iasă în lume, îşi spusese. In plus, avea nevoie de ajutor. Şi cine să-l ajute, dacă nu prietenii vechi?

Până la urmă, a hotărât: prietenii adevărați aveau să fie cei care se vor fi bucurat de telefonul ei. La unii dintre ei a simțit regretul când au refuzat invitația; ar fi venit dac-ar fi ştiut din timp şi nu şi-ar fi făcut alte planuri. Dar ce să mai facă ? Nu se aştepta să-i dea drumul aşa de repede.

— Henner, lise, Ulrich cu noua soție şi fiica lor, Karin cu bărbatul ei şi, normal, Andreas. Cu tine, cu Margarete şi cu mine am fi unsprezece.

— Şi Marko Hahn?

— Cine?

— Ştii tu, tipul cu care doar am corespondat la început, care m-a vizitat pentru prima oară acum patru ani. După care, din ce în ce mai des. In afară de tine, el ar fi...

— Te referi la sonatul ăla din cauza căruia era să nu mai primeşti grațierea?

— El n-a făcut decât ce l-am rugat. Eu am scris formula de salut, eu cunoşteam destinatarul şi motivele lui. N-ai ce să-i reproşezi.

— Tu n-aveai de unde să ştii în ce te bagi. In schimb, el ştia şi nu te-a împiedicat, dimpotrivă, te-a tras după el. Profită de tine.

Se înfuriase, ca în dimineața aceea în care a citit în ziar că el trimisese un mesaj de întâmpinare unui congres stângist obscur întrunit pentru a discuta despre violență. Practic, prin asta îşi recunoştea incapacitatea de a fi rațional şi de a regreta ce făcuse — un astfel de om n-avea cum să fie grațiat.

— II sun şi-l invit şi pe el.

Se ridică, se scotoci în buzunare, găsi câteva monede şi se duse să dea un telefon. Se ridică şi ea, vru să fugă după el, dar se opri şi se aşeză la loc. Când văzu că nu mai ştie ce să spună, se ridică din nou, se duse la el, îi luă receptorul din mână şi-i dădu celuilalt indicațiile privind drumul spre casă. El o luă de mijloc şi asta o bucură atât de mult, încât se simți împăcată.

Au mers mai departe, dar de data asta conducea ea. După un timp, el o întrebă:

— Pe fiu-meu de ce nu l-ai invitat?

— L-am sunat, dar mi-a închis telefonul. Apoi i-am scris o scrisoare, spuse ridicând din umeri.

Ştiam că vrei să vină şi el. Ştiam, de asemenea, că n-o să vină. S-a dezis de tine de mai mult timp.

— Nu el. Ei...

— Şi ce contează? El e exact aşa cum l-au crescut.

Henner nu ştia ce să creadă sau la ce să se aştepte de la weekendul ăsta. Nu ştia cum o să reacționeze când o să-i vadă pe Jorg, pe Christiane şi pe ceilalți prieteni de demult. Când l-a sunat Christiane, a acceptat invitația imediat. Poate pentru că a simțit o nuanță imploratoare în vocea ei? Sau din cauză că prieteniile vechi dețineau drepturi pentru o loialitate eternă? Din curiozitate ?

Ajunsese prea devreme. Văzuse pe hartă că locuința Christianei se învecina cu o rezervație naturală şi avea chef să se mai plimbe puțin înainte de întâlnire. Să se plimbe, să tragă aer în piept, să se deconecteze complet. Se întorsese abia miercuri de la o conferință din New York, apăsat de conținutul biroului şi al agendei sale supraîncărcate.

Rămase uluit de cât de spectaculos arăta proprietatea : văzu ziduri de piatră, o poartă de fier, un stejar înalt în fața casei şi un parc în spatele ei, casa fiind, de fapt, un conac vechi de câteva secole. Acoperişul era din tablă ondulată ruginită, tencuiala era cojită şi mucegăită, iar pajiştea spre care dădea terasa din spate era năpădită de buruieni şi tufişuri. însă ferestrele erau noi, iar la intrare cineva presărase un strat de prundiş nou. Pe terasă fuseseră scoase piese de mobilier din lemn ca de berărie, o masă cu patru scaune desfăcute şi alte câteva strânse, iar buruienile fuseseră plivite de pe potecile din parc.

Henner porni pe una din ele şi se cufundă într-o lume tăcută şi verde; cerul dispăruse, se vedea doar frunzişul scăldat în lumină, iar de-o parte şi de alta a potecii cu iarbă tufişurile şi copacii păreau să nu fi lăsat nici un spațiu liber prin care să ieşi din desiş. O pasăre a țopăit în fața lui un timp, apoi a dispărut atât de repede încât Henner n-ar fi putut spune unde s-a dus, nici dacă a zburat sau a sărit undeva. Henner şi-a dat seama că numeroasele poteci oglindeau concepția arhitectului peisagist care voia să dea impresia de întindere, de spațiu nemărginit. Cu toate astea, se simțea ca într-o pădure fermecată, în care se rătăcise şi refuza să mai găsească drumul. Chiar în clipa în care i-a trecut prin cap acest gând, pădurea s-a terminat şi se trezi în fața unui pârâu larg, pe malul celălalt se întindeau câmpii şi, în depărtare, un sat cu nelipsitul turn de biserică şi cu silozuri pentru cereale. Deocamdată era linişte peste tot.

Apoi, în amonte, zări o femeie stând pe o bancă. Scrisese ceva, dar când îl văzu, lăsă caietul şi creionul să-i alunece în poală şi îl privi cu atenție. Se duse spre ea. Un şoricel gri, se gândi, o tipă nesofisticată, neajutorată, complexată. Ea îi întoarse privirea.

— Nu mă mai recunoşti?

— lise!

I se întâmplase de nenumărate ori să stea în fața unor cunoscuți şi să nu-şi amintească numele lor – se bucura enorm când dintr-odată făcea legătura dintre un nume şi un chip pe care aproape că nu-l mai recunoştea. Ultima oară când o văzuse pe lise, în anii '70, era o femeie tânără şi frumoasă, cu nasul şi bărbia puțin ascuțite, cu gura un pic aspră, uşor aplecată tot timpul ca să nu atragă privirile spre sânii ei mari, dar o apariție radioasă cu părul blond, pielea albă şi ochii albaştri. Acum Henner nu mai vedea nici o urmă din acea lumină, chiar dacă lise zâmbea prietenos, bucurându-se de revedere şi de faptul c-o recunoscuse. Aproape că-i era jenă în locul ei, ca şi când i-ar fi părut rău că nu mai e aşa cum a promis să fie şi să rămână.

— Ce mai faci ?

— Mi-am luat liber. Trei ore de engleză – mă înlocuieşte prietena mea şi sunt sigură că face o treabă bună, dar m-aş simți mai bine dacă m-ar suna sau dacă aş putea să vorbesc cu ea. II privi, de parcă ar fi putut-o ajuta cu ceva. N-am mai făcut asta niciodată: să-mi iau liber aşa, pur şi simplu.

— Unde predai ?

— Am rămas aici. Când ați plecat, am terminat pedagogia, am acceptat primul post pe care l-am găsit şi apoi m-am mutat la fostul meu liceu.

Mai predau şi acum: germana, engleza şi istoria artei. Continuă, de parcă ar fi vrut să scape repede:

Copii nu am. De măritat nu m-am măritat. Am două pisici şi o locuință proprietate personală pe deal, cu vedere spre câmpii. îmi face plăcere să predau. Uneori am impresia că treizeci de ani sunt de ajuns, dar probabil că aşa gândeşte toată lumea când vine vorba de locul său de muncă.

Oricum nu mai am mult.

Henner aştepta să-i întoarcă întrebarea: „Şi tu ce mai faci?". Văzând că n-o face, a continuat să-i pună întrebări:

— Ai păstrat legătura cu Jorg şi Christiane?

Ea scutură din cap :

— M-am întâlnit cu Christiane întâmplător în gara din Frankfurt; din cauza căderilor masive de zăpadă, orarul fusese dat peste cap şi aşteptam amândouă trenurile de legătură. Am mai vorbit de câteva ori la telefon. Mi-a zis să-i scriu lui Jorg, dar mult timp n-am îndrăznit s-o fac. însă când a semnat petiția aia, am simțit că trebuie să-i scriu. „Nu mă milogesc să fiu grațiat. M-am luptat cu statul ăsta, dar şi el s-a luptat cu mine, aşa că nu ne suntem datori cu nimic. Trebuie să fim datori numai față de propriile pretenții." îți mai aminteşti? Era foarte mândru când a anunțat că ceruse amnistierea – dintr-odată am văzut în el băiatul pe care-l cunoscusem. Cel de care mă îndrăgostisem atunci. Zâmbi: Pe atunci el n-a observat, iar eu, nici atât. Erați cu toții aşa de...

Mi-era frică de voi. Asta fiindcă tot timpul ştiați ce e bine şi ce e rău şi aveați păreri foarte clare despre ce era de făcut. Şi fiindcă erați atât de hotărâți, de categorici, de neînduplecați şi de curajoşi. Vouă totul vi se părea foarte limpede şi mie mi-era ruşine că îmi vine greu să înțeleg ce-i cu capitalul, cu statul şi cu puterea, şi când începeați să discutați despre porcii ăia...

îşi scutură din nou capul, copleşită de vechiul sentiment de ruşine şi frică.

— Şi trebuia să termin repede ca să câştig bani, pe când voi aveați bani şi timp liber cât cuprinde şi tații voştri erau nişte oameni realizați — tatăl lui Jorg şi al Christianei era profesor, al tău, avocat, al lui Ulrich, un dentist cu experiență, al lui Karin, pastor. Taică-meu îşi pierduse mica fermă din Silezia, de pe urma căreia nici măcar nu ne puteam hrăni, şi se angajase la o fermă de lapte. „Lăptăreasa noastră mică", aşa mă numeați şi nu cred c-o spuneați cu răutate, dar eu nu reuşeam să mă integrez în gaşcă, iar voi mai mult mă tolerați, iar când am dispărut din peisaj...

Henner încerca să găsească amintiri care să le reflecte pe cele ale lisei. Chiar fusese tipul ăla care ştia totul şi avea tot timpul din lume? A vorbit el despre polițişti, politicieni şi judecători în termenii ăia? Chiar o numise

„lăptăreasă" pe lise? Ce departe părea totul. îşi amintea de atmosfera nopţilor animate de discuţii nesfârşite în care sudau ţigară de la ţigară şi beau vin roşu ieftin, de senzaţia aia că tot timpul cauţi ceva nou, că trebuie să găseşti acţiunea şi sistemul de analiză potrivit, de exaltarea cu care-şi făceau planuri comune şi pregătiri, de sentimentul intens, euforia declanşată la auzul propriilor voci, atunci când auditoriul sau strada le aparţinea. Nu-şi mai amintea însă despre ce discutau, ce căutau sau de ce simţeau nevoia să cucerească auditoriul sau strada, şi cu atât mai puţin cum îi mergea lisei în perioada aia. Chiar le aducea ţigări şi le făcea cafeaua? Era profesoară de istoria artei — ea o fi pictat pancartele?

— Mi se pare drăguţ că te-ai ocupat de Jorg.

L-am vizitat când l-au condamnat, dar n-am reuşit să schimb o vorbă decentă cu el. Şi aşa a rămas până acum o săptămână, când am primit telefonul de la Christiane. S-a schimbat mult?

— Ah, păi, ştii, eu nu l-am vizitat, i-am scris doar. Nu m-a invitat niciodată.

îl privi cu atenţie, iar el nu ştia ce să creadă:

nu înţelesese dezinteresul lui îndelungat faţă de Jorg sau curiozitatea cu care se interesa acum dacă s-a schimbat?

— Vom vedea în curând, nu-i aşa ?

După ce plecă Henner, lise deschise caietul şi citi ceea ce scrisese până atunci.

înmormântarea a avut loc într-o zi caldă, cu soare. Era o zi potrivită pentru o excursie la mare, o zi în care îţi venea să faci baie, să întinzi o pătură, să scoţi vinul roşu, pâinea şi caşcavalul, să mănânci şi să bei, să te uiţi la cer şi să-ţi laşi gândurile să plutească alături de nori. Nu era o zi în care să faci ceva important sau să mori.

Cei îndoliaţi aşteptau în faţa bisericii. Se salutau, descopereau cunoştinţe vechi, se prezentau sau se comportau reţinut. Fiecare cuvânt era fals.

Cei care veniseră se străduiau să pară implicaţi, schimbul de amintiri părea banal şi când cineva se întreba de motiv, lumea îl respingea iritată, neştiind ce să-i răspundă. Fiecare cuvânt părea absurd pentru că însăşi moartea lui Jan fusese ceva absurd. N-ar fi trebuit să se sinucidă, lăsând în urmă trei orfani şi o văduvă. Când nu-ţi mai suporţi nevasta şi copiii, divorţezi. Nu se face să-ţi pui capăt zilelor, să evadezi şi să-i laşi pe ai tăi să îndure sentimentul de vinovăţie.

Cineva dintre prietenii vechi spuse ceva. Un altul dădu din cap:

— Jan s-a căsătorit cu Ulla când ea a rămas însărcinată, după primul copil s-a lăsat convins şi i-a făcut şi pe gemeni, ca ea să nu-şi dea seama că n-o mai iubeşte, a renunţat la cariera de la universitate şi s-a făcut avocat ca să-i meargă bine familiei, mai muncea şi acasă ca Ulla să-şi poată termina studiile – a făcut tot ce se cuvine.

Dar cât să rezişti la aşa ceva ? Să renunți la dorințele tale, doar fiindcă aşa se cuvine ? Şi chiar dacă reuşeşti s-o faci – nu e ca şi când ai fi murit ?

— Vine Ulla, interveni al treilea.

în biserică, tatăl lui Jan ține un discurs. Povesteşte despre cât de incredibil e tot ce s-a întâmplat : despre dispariția lui Jan şi despre cum l-au descoperit peste câteva zile în Normandia, intoxicat cu gazele de eşapament pe care le eliberase în maşina parcată cu bordul spre mare, în apropierea unei localități în care fusese foarte fericit cu câțiva ani în urmă. Vorbeşte despre violența de neînțeles a impulsului indus de depresie care l-a smuls de lângă familie şi carieră şi l-a împins spre moarte. Este capul cărunt al familiei cu mulți copii şi nepoți, un pastor ieşit la pensie care vorbeşte cu atâta convingere şi empatie despre depresie, încât i-a impresionat până şi pe prietenii lui Jan, care nu-şi aminteau să-l fi văzut vreodată deprimat. Cine avea oare dreptate ?

lisei i se părea că vede şi acum ceremonia. A fost ultima oară când s-a întâlnit cu nişte prieteni cu care îi plăcea să-şi petreacă weekendul. Jorg dispăru la scurt timp după aceea. La înmormântare vorbise cu dispreț despre Jan: omul nu trebuie să-şi arunce viața la gunoi pentru nişte tâmpenii burgheze dacă poate lupta pentru o cauză măreață. Christiane bănuia pentru ce se pregăteşte Jorg, nu se dezlipea de el şi-i aproba vederile revoluționare şi deplasate de parcă ar fl vrut să-i arate că alături de ea îşi poate găsi locul în univers şi că nu trebuie să dispară din cauza ei. Mai târziu, toți s-au risipit care încotro. într-un fel, Jorg făcu ceea ce fusese evident pentru toată lumea:

îşi stabili cursul în viață.

Dar nu întâlnirea viitoare cu prietenii fusese cea care o răscolise şi-i adusese aminte de înmormântare. îi dăduse doar impulsul pentru scris, îşi cumpărase un caiet mare şi gros cu coperți de carton, un creion verde cu mină lungă, folosit în special de arhitecți, lucru care i s-a spus şi care a bucurat-o nespus. Plecase joi de la şcoală după ore şi venise încoace cu trenul, autobuzul şi taxiul, ca să facă într-un loc străin un lucru care, de fapt, i se părea cât se poate de pretențios, şi anume să scrie.

Nu, interesul ei pentru înmormântări era un fenomen mai vechi. Cu câțiva ani în urmă, fusese atrasă de o piesă de teatru din care reținuse o imagine referitoare la atentatele din 11 septembrie. Nu era vorba de imaginea avioanelor zburând spre turnuri, nici de cea a turnurilor fumegânde, în prăbuşire, şi nici de aceea a oamenilor învăluiți de nori de praf. Altceva nu reuşea să-şi scoată din cap: imaginea trupurilor în cădere. Unii săriseră singuri, alții în doi, atingându-se în cădere sau ținându-se chiar de mână. Imaginea i se derula încontinuu în fața ochilor.

A citit tot ce a găsit. Estimaseră că numărul trupurilor în cădere era în jur de două sute. Că săriseră mulți, dar unii se refugiaseră lângă ferestre şi fuseseră aruncați afară de suflul exploziei sau împinşi de ceilalți care s-au îngrămădit

lângă geam. Că dintre cei care au sărit, unii au ales aşa văzând că nu mai au scăpare, alții au sărit pentru că voiau să fugă din calea fierbințelii de nesuportat. A citit că fierbințeala a atins peste cinci sute cincizeci de grade şi că a ajuns la oameni înaintea flăcărilor. Că au căzut de la o înălțime de peste patru sute de metri şi căderea a durat chiar şi până la zece secunde. Că imaginile cu trupurile în cădere erau prea şterse, făcând imposibilă identificarea fețelor. Că rudele şi prietenii recunoşteau câte un corp în cădere după haine, unii simțindu-se uşurați, alții lăsându-se pradă disperării. Că cei care muriseră în urma căderii nu puteau fi identificați.

Dar nici o informație n-a impresionat-o mai mult decât imaginea aceea. Corpurile în cădere, ambele brațe şi deseori toate membrele întinse înainte. Probabil că lise ar fi putut găsi şi înregistrări, nu numai pozele acelea din cărți, ar fi putut urmări căderea propriu-zisă, unduirea trupurilor şi zbaterea. Dar îi era prea frică. Unele corpuri arătau de parcă ar fi plutit spre pământ sau dimpotrivă, ca şi când şi-ar fi luat zborul spre cer. lise spera şi se îndoia. E cineva în stare de aşa ceva? E cineva în stare să sară într-o situație ca asta, să zboare, chiar dacă zborul ar dura doar zece secunde — ultimele din viața sa? Se poate bucura de viață, aşa cum o fac oamenii de obicei, în ultimele zece secunde din viața sa, care va fi curmată de o moarte bruscă şi nedureroasă?

în piesa de teatru era vorba despre un bărbat care în dimineața de 11 septembrie trebuia să se afle la birou, într-unui din cele două turnuri, dar care întârziase şi, văzând că ziua aceea ar fi putut fi ultima pentru el, a profitat de şansa noii vieți, rupând-o cu trecutul. lise nu privise şi nu citise piesa. în capul ei, omul văzuse corpurile plutinde, prăbuşinde şi zburânde, şi imaginea asta îl inspirase să o rupă cu viața sa anterioară – lucru cu care empatiza şi care îi dădea un sentiment de împlinire. Şi asta i-a ocupat mintea un timp, făcând-o să-şi amintească de înmormântarea lui Jan, la care acum se gândea în termeni diferiți, întrebându-se: oare chiar s-a sinucis sau, de fapt, a vrut să evadeze din vechea viață pentru a începe una nouă? O năpădiră toate întrebările care le preocupaseră pe ea şi pe Ulla în anii de după moartea lui Jan, de la înmormântare până la telefonul misterios, hainele străine, documentele lipsă, autopsia.

întors din plimbare, Henner observă lângă casă o altă maşină care parcase lângă poartă. Era un Mercedes mare, argintiu, cu număr de Hamburg.

Poarta era deschisă, aşa că Henner intră şi după ce ochii i se obişnuiră cu întunericul zări în stânga treptele spre etaj şi un coridor închis pe ambele părți cu două uşi. Scările şi coridorul erau susținute de o schelă metalică, tencuiala se decojea, iar pe jos câteva plăci din piatră naturală fuseseră înlocuite cu bucăți de ciment. Dar totul era curat şi vizavi de intrare, pe o masă veche, cineva aşezase o vază mare cu lalele colorate.

La etaj cineva deschise şi închise o uşă, iar pentru scurt timp din cameră răsunară râsete şi câteva cuvinte. Cu paşi apăsați, înceți, cu mâna stângă pe balustradă, o femeie cobora pe scări. „E ca şi când ar durea-o şoldul sau piciorul stâng. Şi e prea grasă", se gândi Henner. îi dădea vreo cincizeci de ani, poate mai puțin, socotind. Era prea tânără pentru artroză. O fi avut vreun accident?

— Acum ați ajuns şi dumneavoastră? o întrebă, arătând spre Mercedesul parcat în fața casei.

Femeia râse.

— Nu. Dădu şi ea din cap spre Mercedes. E maşina lui Ulrich, care a venit cu soția şi fiica.

Eu sunt Margarete, prietena Christianei, sunt din partea locului. Trebuie să mă întorc la bucătărie — vii să m-ajuți?

Următoarea oră o petrecu la bucătărie curățând cartofi, feliindu-i, tăind castraveți murați, tocând arpagic şi ascultând ce ingrediente se pun în sosul pentru salată.

— Se amestecă, nu se scutură, încercă el să glumească.

Lejeritatea, seninătatea şi veselia Margaretei îl iritau. Erau veselia oamenilor simpli şi seninătatea băftoşilor care se simt acasă în lume, fără să depună nici cel mai mic efort — lui Henner nu-i plăcea nici una dintre cele două tipologii. II deranja până şi aura degajată de corpul ei care i se părea şi mai absurd. Nu-i plăceau femeile grase, prietenele lui fuseseră slabe ca nişte fotomodele, iar Margarete, deloc impresionată de şarmul lui, părea a fi mai mult decât o simplă prietenă de-a Christianei. Şi cu siguranță ştia mai multe despre el decât o prietenă obişnuită. Când i-a venit în minte singura noapte petrecută cu Christiane, s-a simțit din nou folosit şi rănit. în acelaşi timp, comportamentul Christianei rămăsese atât de ciudat, încât avea impresia că nu înțelesese nimic şi-i fusese frică, gândindu-se că a stricat ceva. De asta venise, de fapt? Oare telefonul de la Christiane îi trezise dorința de a afla o dată pentru totdeauna ce se petrecuse atunci?

— Vrei să guşti punciul ?

îi întinse un pahar şi el se uită la ea, dându-şi seama că-l mai întrebase o dată. Se înroşi.

— Pardon, spuse şi luă paharul. Cum să nu, cu plăcere.

Era un punci din piersici albe şi gustul îi aducea aminte de copilărie, când nu se găseau piersici galbene, doar albe, şi de faptul că mama lui a plantat doi piersici în grădină. îi dădu înapoi Margaretei paharul gol.

— Am terminat salata de cartofi. Pot să te mai ajut cu ceva? Ştii cumva unde dorm?

— îți arăt imediat.

Dar pe scări s-au întâlnit cu Ulrich, cu soția şi cu fiica lui. Micuțul Ulrich cu nevastă şi o fată mare. Henner se lăsă salutat, îmbrățişat şi dus pe terasă.

Voioşia şi manifestarea zgomotoasă a lui Ulrich erau prea stridente pentru el, exact ca mai demult, şi-l deranja faptul că soția lui încerca să se facă plăcută lăsându-şi smucit capul pe spate când râdea şi că fiica lui poza într-o poziție provocatoare şi plictisită, stând picior peste picior în fusta ei scurtă şi tricoul mulat, țuguind buzele.

— Aici nu e curent – trebuie să mergem în maşină dacă vrem să-l ascultăm pe preşedinte.

Mai devreme am auzit la ştiri c-o să țină discursul ăla duminică, la Domul din Berlin, şi pun pariu c-o să anunțe şi grațierea lui Jorg. O mişcare deşteaptă, trebuie să admit, foarte deşteaptă, bine c-o face acum, când l-au eliberat deja şi şi-a căutat un colțişor în care să nu-l găsească nici un reporter şi nici un cameraman.

Ulrich privi în jur.

— Nu-i un loc rău, asta-i clar. Dar nici să te ascunzi aici o veşnicie. Ştii ce are de gând? In cultură şi artă se angajează destui de genul ăsta.

Ca asistenți la scenografie, la lumini sau ca redactori. Sau poate lucra într-unui din laboratoarele mele dentare, dar mă-ndoiesc că o treabă ca asta e suficient de atractivă pentru el. Fără supărare, dar întotdeauna m-ați dispreţuit pentru c-am renunțat la facultate şi m-am făcut tehnician dentar.

Din nou, Henner făcea eforturi ca să-şi amintească. Ulrich participa regulat la demonstrații şi, la un moment dat, la un atac cu acid butiric asupra unui politician, el fusese cel care făcuse rost de lichidul inofensiv, dar împuțit. Dispreț?

Pentru ei, o persoană activă ca Ulrich era mai degrabă de admirat decât de dispreţuit. îi spuse asta şi lui Ulrich.

— Bine, bine, am înțeles. îți mai citesc din când în când articolele – de nota zece. Şi ziarele pentru care scrii, Stern, Spiegel, Siiddeutsche calitate superioară, n-am ce zice. Nu prea mă interesează treburile astea pentru intelectuali, dar vreau să spun că, deşi nu mă amestec, mă mai uit peste ele. Dar în ceea ce priveşte partea economică — cred că aici v-am luat pe toți cu laboratoarele mele dentare. Fiecare-şi vede de treaba lui, tu, eu, Jorg. El a făcut căcaturi, a plătit pentru ele şi acum e mai bine şi trebuie să-şi revină. N-o să-i fie uşor. Mai demult nu ştia cum se lucrează şi cum e să te descurci cu oamenii, cum poți trăi împăcat cu lumea – cum ar putea-o face acum? Nu cred că înveți aşa ceva în închisoare – tu ce zici?

Henner nu mai apucă să spună că nu ştie.

Karin şi bărbatul ei ieşiră pe terasă. Henner se bucură la vederea fețelor familiare şi de faptul că-şi aminti imediat cum îi cheamă. Ea era pastorul şi episcopul unei mici comunități religioase; cu câțiva ani în urmă îi luase un interviu despre biserică şi politică, şi cu un an în urmă fuseseră invitați împreună la un talk-show. Constată cu bucurie în ambele ocazii că nu degeaba o plăcea la

facultate. Avea o inteligență aparte care-i plăcea şi pe care o căuta în vocea şi vorbele ei blânde şi reținute. Cu timpul, pastorii devin cam mieroşi, îşi spuse, exact ca jurnaliştii, care ajung nişte aroganți. Şi chiar dacă la pastori nu se ştie niciodată dacă atitudinea prietenoasă se datorează slujbei sau unei simpatii adevărate, Henner avu impresia că şi ea se bucurase de revedere. Soțul ei, Eberhard, curatorul pensionat al unui muzeu din sudul Germaniei, era cu mult mai bătrân decât ea, şi grija afectuoasă cu care-i aduse şi-i puse şalul peste umeri atunci când s-a făcut răcoare şi drăgălăşenia cu care ea i-a răspuns l-au făcut să creadă că-n iubirea lor locul pasiunii fusese luat de dragostea dintre un tată şi o fiică. Bărbatul luă aminte de constelația de la masă înainte de a se aşeza, îşi puse scaunul între nevasta lui Ulrich, Ingeborg, şi fiica lor, Dorle, şi reuşi să le atragă într-o discuție care o făcu să râdă până şi pe cea cu buzele țuguiate provocator, cu atitudinea plictisită.

însoțindu-l pe terasă pe Andreas, Margarete anunță că Jorg şi Christiane o sunaseră de pe drum, spunând că vor ajunge în treizeci de minute.

La şase se servea aperitivul pe terasă, iar la şapte urma cina în salon — dacă voiau să-şi mai dezmorțească picioarele înainte de cină, acum era timpul potrivit pentru aşa ceva. Avea să-i cheme cu clopoțelul.

Henner a fost singurul care s-a ridicat. Andreas nu făcea parte din gaşca veche, formată în liceu sau în primul semestru din facultate. Fusese avocatul lui Jorg până când a renunțat la caz, motivând că Jorg şi ceilalți acuzați voiau să-l coopteze în grupările lor politice. Redeveni avocatul lui după ce Jorg îl rugă să-l sprijine în încercările lui de a obține o eliberare înainte de termen. Henner se mai întâlnise cu el şi înainte. în cazul în care coreografia după-amiezii urmărea crearea unui cadru de socializare, în loc să se învârtă în jurul lui Jorg, Henner putea chiar să-şi ia rămas-bun.

Oricum nu ştia cum ar fi suportat prezența atâtor oameni timp de atâtea ore într-un spațiu atât de strâmt.

Făcu din nou ocolul spre parcele. Mergea încet, greoi, cu paşi apăsați, legănând brațele. Nu-şi sunase mama din New York după ce se întorsese, drept pentru care acum se simțea vinovat, chiar dacă ştia că ea nu-şi amintea când a sunat-o ultima oară. Ura ritualul telefonatului, timp în care maică-sa îi cerea să vorbească mai tare, până când închidea resemnat, fară să fi discutat nimic important. Ura ritualul vizitelor care pe maică-sa o bucurau, dar care ajungeau s-o dezamăgească tot timpul pentru că-i simțea răceala. Dar dacă n-ar fi luat distanță, n-ar fi rezistat la suferințele, cicălelile şi reproşurile ei. Mâna lui se juca în buzunar cu telefonul mobil, deschizând şi închizând clapeta. Nu. Avea să sune abia duminică.

Cu câteva minute înainte de şase se întoarse la casă, apropiindu-se de data aceasta dintr-o parte, traversând pajiştea cu pomii fructiferi, trecând pe lângă foişorul cu masa mare de lemn de sub acoperişul înclinat. Zări un stejar şi aici,

rămas mic şi gârbovit în urma unui trăsnet, şi o altă uşă. Când s-a oprit sub copac ca să admire peisajul de seară, Margarete deschise uşa, îşi şterse mâinile de şorț, se sprijini de cadrul uşii şi privi înainte în întuneric, ca şi el. Lângă uşă atârna un clopoțel; în curând, Margarete se va îndepărta de cadrul uşii, îşi va întinde brațele groase şi dezvelite, va apuca şnurul scurt al clopoțelului şi va suna. Henner nu ştia că-l văzuse. Până când l-a întrebat suficient de tare cât s-o audă, dar fără să se întoarcă spre el:

— Auzi cântecul mierlelor?

Nu fusese atent, abia acum îl auzi. Seara, mierlele şi Margarete în cadrul uşii — fără să ştie de ce, lui Henner îi veni să plângă.

lise nu auzise clopoțelul. Stătea în camera ei de pe partea opusă şi scria. Camera era mobilată cu un pat de campanie, un scaun şi o masă. Pe masă se afla un urcior şi un lighean, o lumânare, o cutiuță de chibrituri şi un buchet de lalele. Era o cameră pe colț; printr-o fereastră, lise vedea stejarul şi grajdul din spatele lui, iar prin cealaltă, poarta.

In ziua de după înmormântare, TJlla a fost vizitată de doi avocați din baroul lui Jan. Era după-masa târziu, copiii aşteptau cina şi făceau gălăgie prin casă. Avocatul mai în vârstă se prezentă drept şeful baroului, cel tânăr, drept colegul cel mai apropiat al lui Jan. JJlla îi recunoscu pe amândoi; îşi exprimaseră condoleanțele cu o zi în urmă şi cel tânăr venise odată cu maşina după Jan.

— Am vorbit la telefon cu poliția din Franța.

Se pare că n-au găsit în maşină actele la care lucra soțul dumneavoastră. îmi permiteți să vă întreb dacă le-am putea găsi eventual aici ?

— O să le caut în seara asta.

Dar pentru cei doi, asta nu era de ajuns. Era ceva urgent, spuse cel tânăr, dar nu era nevoie să se ostenească şi ea, ştia drumul oricum, spuse şi trecu pe lângă ea ca fulgerul, urcând treptele în grabă. Cel vârstnic îi ceru să fie îngăduitoare şi să-i ierte, apoi îşi urmă colegul în camera de lucru a lui Jan. Ulla voia să urce cu ei, dar gemenii se certau şi apa fierbea. Uită de avocați. Tocmai se aşezase la masă cu gemenii când cei doi au ieşit din biroul lui Jan. Aveau brațele pline cu documente, dar nu, nu le găsiseră pe cele pe care le căutau.

Telefonul îl primi chiar în seara aceea. Ulla îi culcase pe copii şi stătea la masa din bucătărie, prea obosită ca să mai simtă durere sau tristețe.

Voia doar să se întindă, să adoarmă şi să se trezească după mai multe săptămâni sau luni, când lucrurile ar fi revenit la normal. Dar nu se simțea în stare să se ridice, să urce scările, să se ducă în dormitor şi să se culce în pat. Ridică receptorul pentru simplul motiv că era fixat pe perete, într-o poziție care-i permitea să răspundă fără a fi nevoită să se ridice.

— Alo?

Nu-i răspunse nimeni. Apoi îi auzi respirația.

Era respirația lui. O cunoştea doar, o iubea, adora pauzele dintre conversațiile lor la telefon, în care îl simțea aproape de ea fără să-i spună nimic, auzindu-i respirația.

— Jan, spuse. Jan, spune ceva, unde eşti, ce s-a întâmplat ?

Dar el nu zicea nimic şi când, după aşteptarea înfricoşată, strigă din nou „Jan!", îi închise telefonul.

Stătea ca trăsnită. Era convinsă că nu s-a înşelat. Era sigură c-arfi trebuit să se înşele. II văzuse pe Jan în sicriu. Pe Jan.

Două zile mai târziu găsi în cutia poştală fişa de autopsie. Numele, sexul, data naşterii, greutatea şi înălțimea, semnele distinctive – la început, textul în franceză i-a creat probleme, mai ales la descrierea tăieturilor şi a constatărilor medicale. Aduse dicționarul şi se apucă de descifrat, chiar dacă o durea fiecare tăietură despre care citea. După ce a terminat, a mai citit încă o dată tot textul. Abia acum a observat tricoul şi jeanşii în care-l văzuse pe Jan întins pe masa medicului. In ziua aceea plecase la barou în costum. Şi, conform raportului, tot în costum l-a găsit şi poliția în maşină.

Se duse la şifonierul lor comun. Ii cunoştea toate hainele, chiar şi jeanşii, tricourile sau bluzele. Nu lipsea nimic — dacă tot s-a gândit să verifice. Sună la firma de pompe funebre. Mirându-se oarecum, cei de acolo i-au explicat că soțul ei fusese adus din Franța într-un costum gri, şifonat. Au şi întrebat-o dacă-l vrea, nu mai ştia ?

In seara aceea, după ce au adormit copiii, Ulla o sună pe lise. Nu mai suporta să stea singură, lise sosi imediat, mânată de sentimentul datoriei.

Nu erau prietene apropiate, dar dacă Ulla se simțise atât de singură şi de deznădăjduită încât a căutat mângâiere la ea, atunci lise voia s-o ajute cât putea.

Ulla nu căuta mângâiere. Se înarmase cu un scut împotriva durerii. Voia să lupte. Era sigură că i se înscenase ceva foarte sordid, dar nu era pregătită să accepte ideea. Ce se ascundea după chestia asta ? Ce-au făcut cu Jan ? L-au răpit ?

L-au răpit şi l-au omorât ?

lise puse jos caietul şi creionul şi privi pe fereastră. Ce delir le apucase pe amândouă atunci. Cât s-au străduit, încercând să dezlege misterul prin toate metodele... Cât au căutat mandatele cu care îşi bătuse Jan capul în ultimele săptămâni şi referitor la care făcuse observații sumbre din când în când. Supravegherea baroului care nu-i mai slăbea cu documentele alea. Drumul în Normandia.

Nici o ipoteză nu era de lepădat, nici o speculație nu presupunea un efort prea mare. Până când delirul se epuiză, la fel ca prietenia lor. Ulla se îmbolnăvise pentru că lise nu-i împărtăşea convingerea conform căreia Jan fusese ademenit într-un joc murdar al baroului sau atras într-o cursă şi omorât de unul dintre clienții săi. lise spunea că Jan îşi înscenase moartea şi acum trăia pe undeva o

viață nouă. Se mai întâlneau, se mai sunau, dar pauzele dintre întâlniri şi telefoane erau din ce în ce mai mari şi, până la urmă, a răsuflat uşurată, văzând că Ulla nu mai dă nici un semn.

lise îşi dădea seama de ce se prăbuşise Ulla în acel delir. El o ajutase să treacă apele întunecate ale doliului cu o barcă rapidă; când dispăru delirul, dispăru şi tristețea provocată de moartea lui.

Dar de ce o cuprinsese şi pe ea disperarea aceea?

Era dorul după compania cuiva, pe care o înăbuşise cu activități comune, cu timpul petrecut cu Ulla? Atunci de ce nu împărtăşea părerea ei legată de scenariul sinuciderii sau al complotului cu răpirea şi uciderea lui Jan? Era dornică de aventuri ? Era megalomanie ? Existau momente în care chiar credea c-a găsit indicii clare ale unei chestiuni serioase. Şi oricum, unde era înclinația aceea spre delir? Exista vreo pasiune înăuntrul ei pe care a suprimat-o mai târziu? Ceva ce-ar fi vrut, poate, încă să experimenteze?

Când auzi cel de-al doilea clinchet al clopoțelului, se făcuse şapte şi era timpul să se ducă la masă. In cameră nu exista nici o oglindă, aşa că lise deschise un geam şi se uită la reflexia ei de pe sticlă. Nu se mai obosi să-şi aranjeze părul sau să-şi înfrumusețeze fața, imaginea oricum nu era clară şi nici nu mânuia prea bine pieptănul, rimelul sau rujul. Dar nu-şi luă ochii de la imaginea oglindită. îi era milă de femeia asta care devenise, tot timpul stânjenită, sfiindu-se să pară sută la sută prezentă acolo unde se afla. Mai puțin acasă – de pildă, acum îi era dor de casă, chiar dacă se simțea cam jenată de sentimentele sărăcăcioase trezite de gândul la bucuriile casnice alături de pisicile şi cărțile ei. îi reuşi un zâmbet jalnic. Inspiră şi expiră adânc. Aerul de seară era răcoros. îşi adună puterile şi coborî la ceilalți.

Christiane aranjase masa într-un anumit fel şi aşezase lângă fiecare farfurie câte un cartonaş cu numele şi o poză veche a celui care urma să stea pe locul respectiv. Pozele au stârnit mirarea şi voioşia celor prezenți, fiind întâmpinate cu un „Ia te uită!" zgomotos. Au urmat replici precum:

„Barba!", „Freza!", „Aşa arătam pe atunci?", „Vai, ce te-ai schimbat!", „De unde ai făcut rost de pozele astea?".

în afară de Margarete şi Henner, lise nu-i salutase încă pe ceilalți, aşa că acum îi luă la rând pe toți. Jorg i se păru la fel de confuz ca ea şi când nu a reacționat la îmbrățişare, s-a gândit că e vina ei. Apoi şi-a spus că probabil în închisoare nu învățase formele de salut şi nici îmbrățişarea nu prea avusese cu cine s-o exerseze.

Locul ei se afla pe partea lată a mesei, între Christiane şi Margarete. în fața ei stătea Karin, flancată de Andreas şi Ulrich. Lângă Andreas şi Margarete stăteau soția lui Ulrich şi bărbatul lui Karin, față în față, iar lângă Ulrich şi Christiane, lise şi Henner. Pe partea îngustă fusese aşezată fiica lui Ulrich, care

stătea între lise şi Henner, iar celălalt loc era pentru Marko Hahn, care urma să ajungă mai târziu. Karin ciocăni în pahar cu furculiţa şi spuse:

— Haideţi să ne rugăm. Aşteptă să-şi revină din uimire şi să se facă linişte, apoi rosti rugăciunea: „Tatăl nostru, rămâi cu noi fiindcă se înserează şi ziua începe să se retragă".

Henner privi înjur; în afară de Jorg şi Andreas, ceilalţi plecaseră capetele, ba mai mult, unii închiseseră şi ochii. Buzele lui Jorg se mişcau de parcă ar fi îngânat-o sau ar fi rostit propria rugăciune seculară şi revoluţionară.

— „Fiindcă se înserează" – ce înseamnă asta?

Că Dumnezeul creştinilor e mai solicitat seara decât ziua? La mine e invers, eu am nevoie de mai mult ajutor ziua decât noaptea.

Nici nu termină bine Karin rugăciunea, că Andreas îi şi puse întrebarea, afişând un interes simulat şi ironic. Ironia se potrivea firii sale, dar şi constituţiei uscăţive, mişcărilor sacadate şi rigide, capului chel şi privirii reci.

— Şi ce-i cu „ziua începe să se retragă" ? Faptul că „se înserează" sau că „ziua începe să se retragă" nu înseamnă acelaşi lucru?

— Aşa sunteţi voi, juriştii, ne răstălmăciţi vorbele cum puteţi, râse Ulrich. Dar pe bune, Karin, tu nu te saturi niciodată? Să cânţi, să te rogi, să predici, să ai tot timpul ceva deştept de spus?

Ştiu, e slujba ta – dar uneori şi eu mă satur de slujba mea.

— Prima ta masă în libertate – cum te simţi?

Christiane îl înghionti pe Jorg cu un gest prietenos.

— Prima ta masă în libertate – însoţită de rugăciuni. Andreas nu-l mai slăbea. Cum te simţi?

— Nu e prima mea masă în libertate. Am mâncat azi-dimineaţă pe autostradă şi mai târziu am luat prânzul la Berlin.

— De asta am ajuns abia seara, se simţi Christiane obligată să explice. Mă gândeam că lui Jorg i-ar face bine să respire un pic de aer de oraş. Eliberarea asta a fost o surpriză pentru toţi, aşa că n-au reuşit să respecte tot programul. L-au scos puţin alaltăieri – şi asta a fost tot. Fără acces direct, fără o eliberare normală. Dar ce faceţi, haideţi, luaţi!

împinse bolul cu salata de cartofi spre Karin şi platoul cu cârnaţi prăjiţi spre Andreas.

— Mulţumesc, spuse Karin luând bolul. Nu vreau să vă rămân datoare cu un răspuns. Agitaţia asta mă cam termină şi pe mine, şi nu numai din cauză că sunt lentă. în agitaţia asta, cântatul, rugăciunea şi predicile nu mai vin din suflet, ci se transformă cumva într-o rutină ca la oricare alt job, ceva ce trebuie să rezolv. Iar asta nu-i place lui Dumnezeu şi nici mie nu-mi face bine.

— Asta numesc eu un răspuns bun. Ulrich dădu din cap şi se servi cu nişte salată de cartofi. împingând bolul spre lise, se întoarse spre Jorg. Pe tine nici nu te întreb.

Jorg îl privi iritat pe Ulrich, apoi pe Christiane, apoi din nou pe Ulrich.

— Ce...

— Dacă nu simțeai uneori că ți-a ajuns. Care a fost cel mai rău lucru care ți s-a întâmplat?

Tocmai din cauză că nu erai agitat, ci dimpotrivă, aveai prea mult timp şi prea puține de făcut. Nu te-a deranjat să stai în acelaşi loc atâta timp? Şi cum erau ceilalți deținuți? Sau mâncarea? Fără alcool? Fără femei? Am citit că ți-au dat o celulă separată şi că n-a trebuit să munceşti – bătălia era pe jumătate câştigată, nu-i aşa ?

Jorg se chinuia să găsească un răspuns şi chiar începu să spună ceva, mai întâi prin gesticulări.

Christiane interveni.

— Nu cred că sunt cele mai potrivite întrebări pentru seara asta. Lasă-l să se dumirească mai întâi c-a ajuns acasă, înainte să-l iei la întrebări.

— Christiane, eterna soră mai mare. Ştii că ăsta a fost primul gând care mi-a trecut prin cap când m-ai sunat? Că acum mai bine de treizeci de ani, când v-am cunoscut, erai tot timpul lângă el, îl supravegheai mereu cu coada ochiului. La început credeam că sunteți un cuplu, până când am aflat că eşti sora cea mare care are grijă de frățiorul ei mai mic. Lasă-l în pace, măcar o dată.

Uite, Karin ne-a povestit cum îi merge ca episcop şi chiar şi mie mi-ar face plăcere să vă povestesc ce fac la laborator, dacă vreți să ştiți. Aşa că ar putea să ne povestească şi el cum s-a descurcat în închisoare.

lise şi Henner se uitară unul la celălalt. Ulrich vorbise pe un ton degajat. Dar atât în manifestarea lui, cât şi în cea a Christianei se simțea o înverşunare care le sugera că duc un război reținut. De ce se luptau?

— N-o să vreți să auziți despre cât m-a afectat izolarea. Nici despre privarea de somn, hrănirea forțată, raiduri sau celula de buncăr. După aceea, când am câştigat lupta pentru condiții decente — şi aici Jorg izbucni în râs -, mă rog, când s-au mai normalizat condițiile... Zgomotul m-a deranjat cel mai mult. Poate crezi că-ntr-o închisoare e linişte, dar nu-i aşa. La fiecare activitate, porțile de fier se trăgeau şi se închideau, apoi oamenii urcau şi traversau treptele şi platformele de fier.

Ziua oamenii urlau unii la alții, noaptea urlau în somn. în plus, aveam şi radio, şi televizor, unul clămpănea la maşina de scris, altul izbea uşa cu halterele.

Jorg vorbea încet, cu pauze şi gesticulări agitate, lucru pe care Christiane îl observase deja de dimineață şi care acum o sperie din nou.

— Vrei să ştii ce e cel mai rău ? Faptul că viața se desfăşoară în altă parte. Că te-a tăiat de pe listă şi ai intrat în descompunere, şi cu cât aştepți mai mult să vezi ce-o să fie după, cu atât mai mult acel „după" se devalorizează.

— Te-ai gândit vreodată c-o să ajungi la închisoare? Adică te-ai gândit la asta, ca muncitorii care sunt obsedați de riscul disponibilizării sau ca medicii de probabilitatea contaminării? La riscurile meseriei ? Sau ai zis c-o să continui la nesfârşit şi o să te pensionezi din funcția de terorist? C-o să te retragi la azilul de bătrâni şi teroriştii mai tineri or să aibă grijă de tine? Te-ai...

— Aveți cu toții de băut ? Eberhard avea o voce puternică, prin care reuşea să-l acopere pe Ulrich fără nici o problemă. La masa asta eu sunt cel mai bătrân, pe mine ar trebui să mă întrebați despre pensionare şi azilul de bătrâni. Jorg e încă tânăr, iar eu vreau să ridic paharul pentru anii activi şi plini de realizări pe care urmează să-i trăiască în libertate. Pentru Jorg!

— Pentru Jorg!

A mai durat câteva secunde după ce şi-au pus paharele pe masă până când au reluat discuțiile.

Cu zâmbetul pe buze, soțul lui Karin îi făcu o observație nevestei lui Ulrich despre încăpățânarea acestuia, iar Andreas îşi ceru scuze pe un ton ironic, spunându-i lui Karin că a înțeles rugăciunea, doar că-l zgândărise necuratul. Christiane îi şopti lui Jorg: „Vorbeşte cu Margarete", iar lise şi Henner o întrebară pe fiica lui Ulrich despre planurile ei de viitor după terminarea şcolii.

Ulrich nu se linişti deloc:

— Vă comportați de parcă ar avea o boală despre care n-avem voie să discutăm. De ce să nu-l întreb despre viața lui? Nu el şi-a ales-o, aşa cum nici eu, nici voi nu v-ați ales-o pe a voastră. De fapt, mi se pare că sunteți cam aroganți.

Jorg începu să vorbească din nou, la fel de încet, la fel de sacadat:

— Deci... nu prea m-am gândit la bătrânețe.

Nu m-am gândit mai departe de terminarea unei acțiuni. Poate până la următoarea. M-a mai întrebat un jurnalist dacă viața trăită în ilegalitate e o chestie rea şi nu m-a înțeles când i-am spus că nu. Sunt de părere că orice viață ai trăi acum e bună, orice viață în care nu te gândeşti la o altă versiune.

Ulrich privi în jur triumfător. Mai avea puțin şi zicea şi „Na, poftim!". Un timp a stat calm şi nu s-a amestecat în discuțiile individuale ale celorlalți. lise, căreia i se părea că-şi aminteşte de pozele de pe cartonaşe, îi puse întrebarea Christianei.

Da, aşa era, decupase imaginile dintr-o poză făcută la înmormântarea lui Jan. lise îl întrebă pe Jorg dacă-şi mai aminteşte de Jan şi rămase perplexă când auzi răspunsul lui: „Jan e cel mai bun". Fiica lui Ulrich îl întrebă în şoaptă pe Henner dacă nu crede că Jorg a devenit homosexual în închisoare şi Henner îi răspunse la fel de încet că habar nu are, dar că ştie că cei din internate, lagăre sau închisori devin homosexuali de ocazie, pierzându-şi după aceea acest interes. Christiane îi şopti lui Jorg, care mânca tăcut:

— Intreab-o pe Margarete cum a găsit casa!

Dar Ulrich i-o luă înainte.

— Probabil că şi voi vă amintiţi de primul caz sau de prima predică, dădu din cap spre Andreas şi Karin. Şi lise îşi aminteşte de prima lecţie, ca şi Henner, de primul articol. Eu n-o să uit niciodată prima mea punte; în nici o lucrare ulterioară n-am mai investit atâta timp şi dăruire, şi am folosit-o drept model ca să-mi învăţ meseria pentru o viaţă. Jorg, tu cum te-ai simţit când ai ucis pentru prima oară? Te-ai gândit la...

— Termină, Ulrich, te rog, termină odată!

izbucni nevastă-sa.

Ulrich ridică braţele resemnat, apoi le coborî.

— OK, OK. Dacă spuneţi voi...

Henner îşi dădea seama că nu ştie ce-ar fi trebuit să spună şi, uitându-se la ceilalţi, citi aceeaşi nedumerire şi pe feţele lor. II admira pe Ulrich pentru comportamentul său unilateral şi direct. Viaţa lui Jorg era viaţa lui Jorg — aşa cum viaţa lui îi aparţinea numai lui. Măcar el ştia să poarte o discuţie cu Jorg, la modul cel mai angajat şi mai interesat. Spre deosebire de el, Henner, care scotea pe gură doar baliverne.

După desert, Jorg se ridică.

— N-am mai avut o zi atât de lungă şi de plină de ani de zile. Mai precis, de două decenii. Nu mi-o luaţi în nume de rău că mă duc să mă culc.

Ne vedem mâine la micul dejun. Vă mulţumesc că aţi venit, noapte bună.

Se duse şi dădu mâna cu fiecare. Lui Henner, care era încă nedumerit, îi spuse:

— Mi se pare o dovadă de curaj c-ai venit.

Când a ieşit din cameră, Christiane a vrut să se ridice şi să plece după el. Dar zări privirea ironică a lui Ulrich şi o lăsă moartă.

Andreas se ridicase după ce Jorg şi-a luat rămas-bun de la el şi rămăsese în picioare.

— Cred c-ar trebui să...

— Nu plecaţi toţi, vă rog! Christiane sări în sus şi flutură din mâini, de parcă ar fi vrut să-l aşeze pe Andreas cu forţa şi pe ceilalţi să-i ţintuiască de scaune. E abia zece, e prea devreme să ne culcăm. Andreas, mă bucur foarte tare că în sfârşit ai făcut cunoştinţă cu prietenii noştri vechi şi ei cu tine — sunt sigură c-ai avut o zi grea, dar mai rămâi, te rog.

„E ca un ofiţer care s-a trezit că-i dezertează soldaţii", se gândi Henner. „De ce se teme c-o să ne scape printre degete?" Ingeborg se certa în continuare cu bărbatul ei.

— Cum îţi permiţi să vorbeşti aşa cu Jorg? Tu nu vezi că-i terminat? Omu' iese de la închisoare după douăzeci şi ceva de ani şi, în loc să-l laşi să se apropie de tine, tu-l faci praf.

Privi în jur, de parcă ar fi aşteptat confirmare din partea celorlalţi.

Karin încercă să împace pe toată lumea.

— Eu nu cred că asta voia — să-l facă praf pe Jorg. Dar sunt de părere că-n clipa asta n-ar trebui să-l mai tulburăm cu trecutul, ci dimpotrivă, ar fi bine să-l încurajăm în ceea ce priveşte viitorul. Ce are de gând, Christiane?

Ulrich n-o lăsă să răspundă.

-—Să nu-l tulburăm, zici? Cred că i-a ajuns cât a stat netulburat în ultimii ani. Are cincizeci şi ceva, aproape şaizeci, şi viața lui s-a redus la…

Cum vreți s-o numiți ? Jefuit bănci, omorât oameni, terorism, revoluție şi închisoare – iată viața pe care şi-a ales-o. Şi să nu-l întreb cum a fost? De asta sunt întâlnirile cu prietenii vechi – ca să discuți despre vremurile de demult şi să povesteşti ce-ai mai făcut de atunci.

— Ştii prea bine că nu suntem la o întâlnire obişnuită cu prietenii. Am venit să-l ajutăm pe Jorg, să-l ghidăm în viață. Să-i demonstrăm că viața şi oamenii se bucură să-l aibă din nou alături.

— Karin, la tine chestia asta ține de profesie.

Eu n-am venit aici c-o misiune terapeutică. M-aş bucura dacă i-aş găsi un job. L-aş ajuta să găsească o slujbă oriunde. Mă rog, aş face asta pentru orice prieten vechi, deci, automat, şi pentru Jorg. Dar faptul c-a ucis patru oameni… Dacă ăsta nu-i un motiv serios să rupi o prietenie, atunci nici voi n-ar trebui să-l dădăciți ca pe un sensibilos.

— Misiune terapeutică? Nu-i vorba de asta, doar că-mi amintesc mai clar decât tine de anumite chestii. Fără violență împotriva oamenilor sau, dacă da, atunci fără proiectile, doar roşii şi ouă moi, însă în lupta de eliberare a națiunii de imperialişti şi de colonialişti merg şi armele şi bombele. Desigur, trebuie să fim solidari cu lupta de eliberare, iar solidaritatea înseamnă să ne implicăm în luptă – ai uitat cum vorbeam pe atunci?

Şi nu doar Jorg, ci şi ei, arătă Karin spre cei de la masă, chiar şi tu. Da, tu ai rămas la nivelul sloganurilor – nu-i nevoie să-mi explici diferența dintre vorbe şi arme. Dar ai mai fi rămas la nivelul ăla dac-ai fi crescut fără mamă? Dacă te-ai fi înțeles atât de greu cu oamenii ca Jorg? Dacă nu ți s-ar fi oferit şansa de a aborda viața cu atâta hotărâre şi pricepere?

— Vrei să spui că teroriştii erau frații şi surorile noastre rătăcite? Ulrich clătină din cap şi făcu o grimasă care exprima atât respingere, cât şi dezgust. Şi voi sunteți de aceeaşi părere? întrebă, privind în jur.

lise sparse gheața:

— Eu despre luptă n-am vorbit pe atunci. De fapt, n-am vorbit deloc. Am făcut cafea cu fetele, am desenat stencil-uri şi am tipărit pliante. Tu nu, Karin, şi nici tu, Christiane – iar eu vă admiram şi eram invidioasă pe voi din cauza asta. Dar cel mai mult i-am admirat pe Jorg şi pe ceilalți care au luptat cu adevărat. Dar a fost o prostie să te lupți. Insă pe atunci totul era o prostie. Războiul Rece şi serviciile secrete şi războiul comercial şi luptele violente din Asia şi Africa – când

mă gândesc la toate astea, mi se pare o nebunie, râse lise. Nu că s-ar fi schimbat ceva în bine. Atacurile, revoltele şi războaiele de atunci – tot ce-mi trece prin cap e că oamenii care se implică în aşa ceva sunt nebuni. Jorg a terminat-o cu perioada aia.

Nu asta contează, de fapt?

— Ştiu că ai intenţii bune, Karin. Dar nu-i adevărat că Jorg a crescut fără dragoste şi...

Christiane nu-şi termină ideea şi trase cu urechea. Pe prundiş se auziră paşii cuiva, cineva deschise uşa de la intrare, traversă holul şi deschise uşa salonului.

— Am văzut lumină pe sub uşă şi m-am gândit... Mă cheamă Marko.

Christiane se ridică, îl salută, făcu prezentările şi dispăru în bucătărie ca să-i prăjească şi lui nişte cârnaţi. Făcu toate astea cu un aer distant, în grabă, cu o atitudine de femeie de afaceri.

Prietenii, care cunoşteau numele de Marko Hahn, dar care nu-şi aminteau cine era sau ce legătură avea cu Jorg, deveniseră cam iritaţi, bucurându-se, în acelaşi timp, de întrerupere. Se ridicară, deschiseră ferestrele şi uşa dinspre grădină, debarasară masa, goliră scrumierele, aduseră sticle de apă şi de vin neîncepute şi înlocuiră lumânările arse.

— Rece mai e aerul serii1, cită bărbatul lui Karin, iar Margarete păşi pe prag şi prezise o furtună, privind spre cer şi la coroana aplecată a copacilor.

lise se apropie de ea şi o cuprinse cu un braţ, fără să ştie de ce. Margarete râse cu căldură, o cuprinse şi ea pe lise şi o trase spre ea.

Brusc, Andreas îşi dădu seama cine era Marko.

— Aţi făcut destule probleme. Dacă presa află ceva despre zilele astea, vă dau în judecată de nu vă vedeţi.

îi vorbise lui Marko din mers şi, fără să aştepte un răspuns din partea lui, se întoarse spre Henner, care rămăsese perplex.

— Ştiu că aveţi cunoştinţe despre ce se întâmplă. Dar e valabil şi pentru dumneavoastră: nu suflaţi nici un cuvânt presei despre zilele petrecute aici. Dacă scrieţi ceva despre primele zile petrecute în libertate de Jorg, cu mine o să aveţi de-a face şi-o să regretaţi.

— Aveţi dreptate, îi spuse Eberhard lui Margarete. Se schimbă vremea.

Marko îl apucă pe Andreas de braţ.

— N-o să-ţi permitem nici ţie, nici soră-sii să-l ţineţi în casă. Nu de asta a ieşit de la puşcărie.

Nu de asta a rezistat atâta timp. Lupta continuă şi Jorg o să ocupe poziţia care i se cuvine. L-am aşteptat destul.

— Nu puneţi mâna pe mine! A doua oară, Andreas repetă ţipând : Nu puneţi mâna pe mine!

— Mă ajutaţi să strâng mobila de grădină înainte să înceapă să plouă?

Note:

1. Kalt ist der Abendhauch – film regizat în anul 2000 de Rainer Kaufmann.

Karin încercă din nou să instaureze pacea. Dar chiar dacă s-au dus să plieze şi să mute în casă scaunele şi masa, cei doi n-au lăsat-o mai moale deloc. Andreas vorbea despre amnistie şi obligaţii, despre pericolul eliberării condiţionate, iar Marko o ţinea una şi bună cu lupta care trebuia purtată şi câştigată şi care zicea el c-ar reprezenta, de fapt, viaţa lui Jorg. într-un final, Karin îi trimise pe cei doi în direcţii opuse, spunându-le să caute şezlongurile din parc.

Primele picături începură să cadă. Karin privi în urma celor doi cocoşi, dar îşi spuse c-o să găsească drumul şi fără ea, apoi intră în casă. I-ar fi plăcut să se cuibărească în pat lângă bărbatul ei, să-şi pună capul în curbura braţului său şi să-şi odihnească mâna pe pieptul lui, să asculte şuşoteala ploii prin fereastra deschisă. Dar nu putea să evadeze din misiunea ei pacificatoare şi lecuitoare.

„Ulrich avea dreptate cu misiunea mea", îşi spuse şi se gândi la Christiane, care-şi asumase o misiune şi mai grea încă din copilărie. Avea nouă ani când le-a murit mama şi încercase să-i suplinească rolul în ceea ce-l privea pe fratele ei de trei ani, iubindu-l şi pedepsindu-l, consolându-l şi ghidându-l, încurajându-l şi admonestându-l. Karin se enervă din cauza observaţiei pe care o făcuse despre copilăria lui Jorg, care crescuse fără mamă. O rănise pe Christiane. îşi va cere scuze şi va discuta cu ea dacă o va vedea mai relaxată.

Şi atunci auzi ţipătul. îl auziră cu toţii.

Ulrich şi soţia lui îşi dădură seama imediat că cea care ţipase era fiica lor. Priviră în jur — de unde venise ţipătul ? Văzându-i aşa nedumeriţi, ceilalţi realizară că n-o mai văzuseră nici ei pe fată de ceva timp. Când a dispărut? De unde s-a auzit ţipătul ? Dinspre parc ? Din casă ?

Apoi auziră protestele zgomotoase din holul de la intrare. Ulrich trânti uşa de perete şi năvăli afară, urmat de soţia şi de prietenii lui. Fata era goală şi stătea în capul scărilor, alături de Jorg, îmbrăcat doar într-o cămaşă de noapte albă.

— Pămpălăule! Să te fuţi înseamnă să lupţi nu ăsta era mottoul vostru? De ce te holbezi la sânii mei dacă nu eşti bun de nimic? Te crezi bărbat? Nu eşti, eşti o glumă proastă, aia eşti.

Probabil că la fel te comporţi şi ca terorist şi te-au băgat la zdup ca să nu te mai holbezi la sânii femeilor. Eşti un pervers. Un pervers şi o glumă proastă.

îşi încărcă tonul cu toată ura, dezgustul şi respingerea de care era capabilă. Dar părea mai degrabă disperată decât dezgustată şi izbucni în plâns.

— Nu m-am uitat la sânii dumneavoastră. Nu vreau nimic de la dumneavoastră. Lăsaţi-mă în pace, vă rog, lăsaţi-mă în pace.

„Ce tablou", se gândi Henner. Holul era iluminat slab de flacăra lumânărilor, umbrele săreau pe pereţi, feţele celor doi nu se distingeau prea bine

şi tocmai de aceea goliciunea trupului şi cămaşa de noapte ieşeau în evidență aproape strident. Nu mai spunea nici unul nimic, dar stăteau în continuare fața-n față, amândoi în gardă.

Părea o scenă enigmatică, ridicolă, mută, jucată pe o scenă spre care îşi întindeau gâtul toți spectatorii.

Christiane se luă de Ulrich.

— Ia-o pe fiică-ta de pe capul lui!

— Hai, lasă istericalele! spuse Ulrich şi urcă treptele, îşi scoase haina şi o puse pe umerii fiicei lui, apoi o conduse spre uşa dintr-un capăt al coridorului.

Jorg privi în jur de parcă s-ar fi trezit dintr-un vis, se uită la bărbatul cu mânecile suflecate şi la tânăra goală cu haina pe umeri ca şi când ar fi vrut să-şi dea seama cine sunt, cercetă holul de la intrare şi expresia confuză de pe chipurile musafirilor, apoi, fără să spună nimic, dădu încet din cap şi se îndreptă, târându-şi picioarele, spre uşa din capătul celălalt al coridorului. Scena se golise.

Christiane şi Ingeborg arătau de parc-ar fi vrut s-o rupă la fugă pe scări, vrând să-şi urmeze fratele, respectiv fiica. Karin se gândi că astfel lucrurile ar fi scăpat şi mai mult de sub control, aşa că le cuprinse de mijloc pe amândouă şi le conduse la masă.

— S-au cam precipitat lucrurile în seara asta.

Pentru noi toți, dar mai ales pentru Jorg şi pentru fetiță. Dar noaptea e un sfetnic bun.

— Plecăm în seara asta.

— Las-o să se odihnească în noaptea asta. Poate nici nu vrea să plece. Poate vrea să lămurească lucrurile, nu să le lase aşa. E o fată puternică.

Lui Marko i se părea mai degrabă o gagică tare de tot şi-i dădu un cot lui Andreas:

— Care-i problema lui ? De ce nu s-a dat la ea ?

Te pomeneşti că vrea să devină musulman şi martir în acelaşi timp – rugăciune şi luptă pe pământ, virgine fără număr în ceruri? Scutură din cap.

Că nu e ca şi când ar...

Andreas îi întoarse spatele fără să-l bage în seamă. Dar când se pregăti să urce scările, dădu nas în nas cu Jorg. Acesta îşi scosese cămaşa de noapte şi se îmbrăcase cu jeanşii şi cu tricoul de dinainte.

— A fost o situație neplăcută, dar nu vreau ca seara petrecută cu voi să se-ncheie aşa.

Se străduia din răsputeri să-l privească în ochi pe Andreas, dar nu se putea abține să nu-şi ferească privirea, încercând totuşi să se concentreze asupra lui. Se duse la Henner şi la bărbatul lui Karin care discutau ceva şi repetă fraza. Andreas îl însoțise, apoi li se alătură şi Marko, care auzise rugămintea lui. Formară un cerc în jurul lui Jorg, aşteptând să continue. Văzând că şi-au dat

seama că pregătise o singură frază, Jorg se gândi că era nevoie de mai multe şi continuă:

— Sunt... adineaori v-am lăsat o impresie proastă, ştiu. Pentru prima noapte petrecută în libertate, Christiane mi-a comandat o cămaşă de noapte, pentru că ştie că-mi place să dorm aşa şi că nu se mai găsesc de cumpărat. Aşa c-am pus-o pe mine. Nu m-am gândit c-o să mă vedeți îmbrăcat astfel. Observă că nici asta nu era de ajuns.

Eu şi ea... a fost o neînțelegere. O neînțelegere, atâta tot.

Gata, acum era bine. Regreta cele întâmplate, le dădu de înțeles că se comportase aiurea, realiza că avusese loc o neînțelegere – îşi recunoscuse vina şi asta trebuia să fie de ajuns ca să-l lase în pace. Se uită la cei din jurul lui.

— Mă duc să mai beau un pahar de vin roşu.

Ulrich se aşezase pe patul fiicei sale. Aceasta trăsese pătura până la bărbie şi-şi întorsese capul.

Ulrich n-o văzu cum plânge, o auzi doar. Atinse pătura şi încercă să-i confere mâinii sale o greutate consolatoare, liniştitoare. Mai aşteptă puțin după ce lacrimile s-au uscat, apoi spuse:

— Nu trebuie să te simți umilită. Pur şi simplu, nu-i bărbatul potrivit pentru tine.

Ea se întoarse cu fața umedă spre el.

— A dat în mine, nu tare, dar m-a lovit. De asta am țipat.

— Erai prea mult pentru el. Voia doar să scape de tine, nu voia să-ți facă rău.

— Dar de ce? I-ar fi făcut bine prezența mea.

Ulrich dădu din cap. Da, fiică-sa îşi închipuise că l-ar fi putut ajuta pe Jorg. Nu c-ar fi fost ceva premeditat; şi nu i s-ar fi aruncat în brațe doar ca să-l ajute. Sau pentru că s-ar fi îndrăgostit dintr-odată de el. Voia să se culce cu teroristul renumit ca să poată spune că s-a culcat cu teroristul renumit. Dar n-ar fi făcut-o, dacă n-ar fi fost convinsă că-i făcea şi bine după atâția ani de puşcărie.

îşi aminti că şi lui i-a plăcut să colecționeze bărbați celebri. începuse cu Dutschke. Era încă la şcoală, a chiulit şi a fugit la Berlin. Nu s-a lăsat până nu s-a întâlnit cu el şi i-a povestit puțin despre lupta din şcoli. Ceilalți îl considerau un stângist convins şi el îi lăsa să creadă asta, uneori comportându-se chiar ca atare, prins parcă în capcana propriei etichete. Cu toate acestea, ştia că voia doar să-i cunoască personal:

pe Dutschke, Marcuse, Habermas, Mitscherlich şi, într-un final, pe Sartre. Cu cel din urmă se mândrea în mod deosebit; pornise la drum cu maşina, nu cu trenul, şi aşteptase două zile în fața locuinței lui Sartre, până când l-a abordat şi s-a dus să bea cu el un espresso într-o cafenea, preț de câteva minute. La un moment dat, o femeie s-a apropiat de masa lor, dar a plecat repede – şi acum se enerva când se gândea că n-o recunoscuse pe Simone de Beauvoir, că nu se

recomandase şarmant drept invitatul idolului său. Pe vremea aceea vorbea chiar bine franceza.

„Ce de lucruri se ascund în genele astea", se gândi. Nu-i povestise fiicei sale nimic despre pasiunea sa de colecționar, aşa că n-avea cum s-o fi mimat, era ceva moştenit şi atât. îşi dădu seama că nu demult, cu doar câțiva ani în urmă, o urmărise în timp ce-şi punea şireturile la pantofii sport, pe diagonală – în cel stâng, şnurul din dreapta venea peste şnurul din stânga, iar în cel stâng era invers, astfel că la sfârşit rezultatul a fost exemplar. Aşa le punea şi el, fără să-i fi arătat vreodată metoda – sau s-o fi aplicat în prezența ei.

— Ta ti, deschizi puțin geamul?

Se ridică, deschise ambele ferestre, lăsând aerul rece şi umed să pătrundă în cameră, împreună cu susurul ploii, apoi se aşeză înapoi pe pat.

Fiică-sa îl privi de parcă ar fi vrut să-i ghicească răspunsul la o întrebare încă nerostită.

Apoi îşi luă avânt:

— Putem să plecăm dimineață, devreme de tot? înainte să mă întâlnesc cu ceilalți?

— Hai să vedem cum ne simțim atunci.

— Dar dacă nu vreau să-i văd, nu mă obligi, da? Promiți?

Când îi refuzase ultima oară o rugăminte?

Nu-şi mai amintea. Dar nu-şi amintea să-l fi rugat vreodată s-o scape dintr-o situație. Voia tot timpul ceva, o rochie, o bijuterie, un cal, un sejur, iar el interpretă rugămințile ei drept o expresie a setei de viață, a curajului ei de a o înfrunta: părea că nu se mai sătura de viață şi de ceea ce-i oferea aceasta. Sete şi curaj de viață – nu cumva se presupuneau reciproc ? Oare fiica lui nu căutase tot timpul provocarea ? îi dăruise calul fiindcă ea învățase să călărească bine de la şapte ani şi o lăsase să meargă cu prietena ei în America pentru că cele două hotărâseră să facă turul țării cu autobuzele Greyhound.

— întotdeauna te-am admirat pentru curajul tău, râse. Eşti o răzgâiată, ştiu, dar nu şi-o papă-lapte, asta e clar.

Ea nu-l mai auzea. Adormise. Nu mai ținea buzele țuguiate, iar chipul ei era învăluit de o aură adorabilă, liniştită, de copil. „îngeraşul meu", se gândi Ulrich. „îngeraşul meu cu bucle blonde, cu buze pline şi sânii ridicați." Nu i-a înțeles niciodată pe tații care se simțeau atraşi de fiicele lor adolescente şi nici pe Humbert Humbert, care iubea copilul, şi nu fata din Lolita. în schimb, empatiza cu tații şi profesorii care se simțeau copleşiți de feminitatea fiicelor sau a elevelor lor.

Nu, de fapt nu doar empatiza cu ei, era unul dintre ei. Se străduia tot timpul s-o asculte realmente pe fiică-sa atunci când vorbea, să nu se uite la buzele ei, să nu se holbeze la sânii care se legănau sub tricou când cobora scările, nici la fundul ei, atunci când urca. Iar vara, când purta bluze sau cămăşi

decoltate şi sânii nu numai că-i dansau când păşea, dar îi tremurau în valuri mici, era un chin, un chin dulce, care-l umplea de mândrie, dar totuşi un chin.

Oare Jorg n-avea ochi în capul ăla? Sau era atât de încăpățânat că vedea frumusețea doar la revoluționarele cu care se potrivea din punct de vedere ideologic ? O fi devenit homosexual la închisoare. Sau poate pur şi simplu s-a dezobişnuit de aşa ceva. Ulrich se bucura că între Jorg şi fiica lui nu se întâmplase nimic. Nu prea ştia multe despre experiența ei sexuală. Spera doar că va trăi momente de bucurie şi de iubire, că nu va profita nimeni de ea. Oricât s-ar fi bucurat însă, ştia că, refuzând-o, Jorg o rănise. Era o prostie, cu atât mai mult cu cât acum simțea nevoia să se răzbune. Ştia că-i aşa, dar asta nu-l ajuta cu nimic. In plus, Jorg şi Christiane s-au comportat întotdeauna arogant cu el şi din cauza asta i-a urât tot timpul. Doar că, până acum, nu ştia cum să exprime ura asta.

Trase cu urechea. Fiică-sa sforăia încet. Ploaia şuşotea printre frunzele copacilor şi pe şindrilă.

Uneori gâlgâia în burlane. Se auzea şi un saxofon ; melodia tărăgănată şi tristă părea să vină de undeva de departe. Ulrich se ridică obosit, închise o fereastră, iar pe cealaltă o lăsă abia crăpată, se duse până la uşă pe vârfuri, o deschise şi o închise cu grijă. Acum saxofonul se auzea mai clar. Cunoştea melodia, dar nu-şi mai amintea cum se numeşte şi nici numele saxofonistului. Pe atunci, ea fluiera melodia asta drept semnal de recunoaştere când venea după el. Pe atunci — cu cât petrecea mai mult timp cu prietenii vechi, cu atât îşi amintea mai bine de ce-şi doreau şi făceau pe vremea aceea, iar trecutul devenea din ce în ce mai străin.

Ce ciudat că viața îți poate aluneca aşa printre degete. încercă să-şi amintească de copilărie, de şcoală, de prima lui căsnicie. Încet-încet, imaginile s-au conturat, la fel şi evenimentele sau atmosfera de atunci. Nu putea să spună: aşa arăta, asta s-a întâmplat, aşa m-am simțit atunci. Dar lucrurile rămâneau cumva în afara lui, ca un film, şi din cauza asta se simțea de-a dreptul trădat.

Apoi se enervă. „De ce trebuie să scormonesc eu prin trecut? Nu e ceva ce aş face de obicei. Sunt o persoană cu simț practic. Mă interesează doar prezentul şi viitorul." Ba n-o să plece în ziua următoare.

10 Când saxofonul amuți şi Christiane apăsă tasta de oprire a micuțului aparat portabil, cei mai mulți îşi luară rămas-bun.

— Noapte bună.

— Somn uşor.

— Pe mâine-dimineață.

lise nu s-a ridicat de la masă, deşi observase că Jorg şi Marko ar fi preferat să rămână singuri.

Marko ar fi dorit să scape şi de Christiane, dar ea nu voia să-şi piardă teritoriul pentru nimic în lume, iar Jorg o ținea pe loc, întorcându-se spre ea şi

acordându-i atenție în egală măsură ca lui Marko. Era atâta tensiune între cei trei, încât lui lise i se părea că vede scânteile electrice, prin care nu răzbătea nici măcar presiunea firii sale timide ce-i spunea să dispară discret.

La început a stat şi i-a ascultat. Apoi discuțiile i s-au părut neinteresante. Vorbele rostite de Jorg, Christiane şi Marko i se păreau arbitrare precum componența chimică a pietrelor cu care nişte jucători se războiesc pe o scândură. Lupta dintre cei trei se dădea prin tonul vocii, mimică şi gesturi, nu prin cuvinte. Se ascundea în vocea ascuțită a Christianei, în comportamentul lipicios, linguşitor şi curtenitor al lui Marko. Marko afişa un aer de câştigător absolut, spre deosebire de Christiane, care părea din ce în ce mai disperată. La rândul lui, Jorg nu vorbea mai puțin şi nici mai încet decât cei doi. Dar lise începu să vadă lucrurile mult mai clar: Jorg nu mai lupta cu adevărat.

Cei care luptau erau ceilalți doi. Şi luptau pentru sufletul lui.

Iar acest lucru îi făcea plăcere lui Jorg. Limba i s-a dezmorțit, fața i s-a înroşit, gesturile i-au devenit mai line, dar nu numai din cauza vinului.

Ridurile de pe față i s-au netezit, dar nu doar din cauza luminii şi a căldurii lumânărilor. îl anima faptul că era în centrul atenției, că se simțea atât de important şi de valoros pentru Christiane şi Marko. Asta îl întinerea. Aşa că-i provoca tot timpul, ca nu cumva să cedeze vreunul în lupta pentru el.

— E doar un copil, o potoli el pe Christiane, care-i reproşase lui Marko mesajul lui Jorg de întâmpinare de la congresul întrunit pentru a discuta probleme de violență, la care Marko răspunsese c-avea tot dreptul să-l curteze pe Jorg, fiind un revoluționar mai tânăr, dar cu atât mai agil.

Oi vrea tu să mă privezi de drepturi, îi reproşă lui Christiane, care nu voia ca el să-i întâlnească pe organizatorii congresului, drept pentru care Christiane l-a asigurat că ştie cât de prudent şi superior îl consideră.

Marko nu cedă.

— Nu vreau să te bagi chiar peste tot. Dar avem nevoie de tine. Noi nu ştim cum ar trebui să luptăm împotriva sistemului. Ne certăm ca proştii şi, din când în când, careva începe o acțiune şi, ce să vezi: în fața baroului regional izbucneşte un incendiu, în gară sună o alarmă şi trenurile întârzie. însă astea-s prostioare adolescentine. în loc să ne asociem cu confrații noştri musulmani şi să demolăm totul din temelie. Ei cu puterea lor, noi cu cunoştințele pe care, le avem despre țara asta împreună am reuşi să-i lovim acolo unde-i doare.

Dar de ce să nu se bage ăia care ne zic să nu ne asociem tocmai cu ei? Dacă-i aşa, de ce n-am colabora cu Dreapta, oricum o să se găsească unii care să-ntrebe: da, chiar aşa, de ce n-am face-o ?

Şi mai există discuțiile vechi, pe care le auzi de undeva din fundal, referitoare la violența față de oameni sau tot felul de lucruri despre renunțarea la violență, în general – şi astea-s momentele când se simte nevoia unei persoane cu autoritate.

Ceilalți membri ai RAF1 s-au prăbuşit lângă cruce, au plâns în hohote, au regretat şi şi-au cerut scuze pentru ce-au făcut – tu nu. Habar n-ai câtă autoritate ai.

Note:

1. Rote Armee Fraktion, cunoscută şi ca gruparea Baader Meinhof, cel mai violent grup terorist de stânga din Germania de Vest, autodescriindu-se ca o „gherilă urbană comunistă".

Jorg dădu din cap dezaprobator. Dar asta fiindcă voia să audă mai multe: despre voința lui de neclintit din închisoare, despre admirația tinerilor față de el, despre autoritatea lui asupra lor şi despre responsabilitatea pe care o implica acest lucru. Da, îl asigură Marko, autoritatea însemna responsabilitate, aşa că n-avea voie să-i lase baltă pe tineri.

Ce obiecții ar fi putut avea Christiane împotriva lui? Că nu-şi lăsa timp să respire.

— N-au trecut nici douăzeci şi patru de ore de când ai ieşit din închisoare şi...

— Să-şi lase timp ? întrebă Marko pe un ton ironic. Timp? Douăzeci şi trei de ani nu sunt destul ? A rezistat timp de douăzeci şi trei de ani ca să devină modelul de acum. Tu erai în stare să-l trimiți pe Nelson Mandela direct în Allgău1, ca să savureze anotimpul călduros, imediat ce a părăsit Robben Island. N-am dreptate?

„Nelson Mandela?" lise se uită la Jorg – acesta zâmbea cam timid, însă fără a protesta. „Aşa de mare să fie dorința lui de a fi recunoscut? Eu cât de însetată aş fi după douăzeci şi trei de ani? I-aş rezista lui Marko?" Tipul ăsta se pricepea, nu glumă. Când se uita cu ochii ăia albaştri la Jorg era de parcă i-ar fi încredințat toată tinerețea, fără vreun regret. Nu era clar dacă Jorg credea sau nu în reluarea luptei împotriva sistemului, în colaborarea cu Al Qaida sau în propriul său rol de lider de opinie — dar credea în admirația lui Marko şi-n faptul că nu era singurul.

Note:

1. Regiune muntoasă din sud-vestul Bavariei.

— îți mai aminteşti cât ne vorbeai despre iubirea ta pentru natură? Pentru păduri şi pajişti, pentru verdele crud al primăverii şi culorile toamnei, mirosul ierbii proaspăt cosite şi al frunzelor intrate în putrefacție ? Pasiunea ta pentru mare uneori ne spuneai că după ce scapi de acolo, vrei să te plimbi pe plajă şi să te uiți la valuri până când tu însuți devii una cu ele. Şi din când în când visai la o grădină mare cu pomi fructiferi, sub care voiai să stai primăvara într-un şezlong, înfofolit într-o pătură, protejat de frig – nu-i lăsa să-ți răpească visul!

în prezența lui Marko, lui Jorg i se făcu ruşine de dorințele şi visurile sale.

— Pe atunci eram disperat, Christiane. Acum văd lucrurile mai clar, văd că am o responsabilitate dublă, atât față de mine, cât şi față de cei care cred în mine. Dar uite, furtuna a trecut şi mi-ar plăcea să facem câțiva paşi împreună prin pădure şi poieniță. Ii zâmbi Christianei. Mergem ?

Şi asta o împăcă pe Christiane din nou. Fusese prea sensibilă. Jorg nu-i împărtăşise lui Marko pasiunea lor comună pentru natură. Se ridică înaintea lui Jorg şi când acesta o urmă, îl luă de braț de parcă ar fi fost iubita lui.

— Ne trebuie lanternă?

— Nu, ştiu eu potecile.

— Sunt sigur c-o să fiți deja în pat când ne întoarcem. Să goliți sticla aia. Somn uşor.

Jorg le făcu cu mâna stângă, iar cu dreapta o cuprinse pe Christiane de mijloc. Deschiseră ambele uşi dinspre grădină şi păşiră pe terasă, apoi se afundară în noapte.

— Păi, bine. Marko goli sticla, turnând în paharul lui şi al lisei. Vrei?

îi oferi o țigară.

— Nu, mulțumesc.

Marko îşi aprinse țigara tacticos.

— Toată seara te-ai uitat la mine de parcă te-ai fi întrebat: oare chiar crede în ceea ce spune ? E normal la cap? Crede-mă că sunt normal şi chiar cred în ceea ce spun. Dar şi eu mă-ntreb dacă tu şi cei ca tine înțeleg ce se-ntâmplă în lumea asta.

Probabil că pentru tine, 11 septembrie a fost doar o tâmpenie a musulmanilor. Nu, fără 11 septembrie nu s-ar fi întâmplat nimic bun în ultimii câțiva ani. Atenția reînnoită, îndreptată spre palestinieni, cei care dețin, de fapt, cheia pentru pacea în Orientul Mijlociu, spre musulmani, o pătrime din populația lumii, noua sensibilitate față de eventualele amenințări la nivel global, fie ele economice sau ecologice, conştientizarea urmărilor din ce în ce mai grave ale exploatării – cred că uneori lumea are nevoie de un şoc ca să se trezească.

Exact ca la oameni — de pildă, tatăl meu, după primul infarct, trăieşte chibzuit, aşa cum ar fi trebuit să trăiască şi până atunci. Alții se trezesc abia la al doilea sau al treilea.

— Unii mor în urma unui infarct.

Marko stinse țigara fumată doar pe jumătate, goli paharul şi se ridică.

— Ah, lise — aşa te cheamă, nu ? Cei care mor azi de infarct sunt ei înşişi vinovați. Noapte bună.

lise mai stătu puțin pe întuneric, înainte de a aprinde lumânarea şi de a deschide caietul.

„E cel mai bun" – observația lui Jorg despre Jan îi răsuna şi acum în cap. Se referea oare la un alt Jan ? In cazul în care vorbea despre prietenul lor comun, „era cel mai bun" nu prea se potrivea cu comentariile lui de la înmormântare, cu

toate că, în mod ciudat, ar fi fost de ajuns. „E cel mai bun" însă nu mergea nicicum. Era ca şi când prietenul lor comun nu s-ar fi sinucis atunci, ci s-ar fi refugiat din vechea lui viață într-una nouă şi-ar fî trăit ca terorist şi acum. Dacă era aşa, atunci disprețul lui Jorg de la înmormântare fusese unul mimat, spre deosebire de admirația de acum. Şi atunci, Jan merita într-adevăr admirația lui: era un terorist care nu s-a lăsat prins.

lise îşi amintea de cercetările pe care le făcuse mai demult şi-şi imagina că Jan îi păcălise, de fapt, pe toți. Cu siguranță că-i mituise sau îi şantajase cu ceva pe cei de la pompe funebre.

Firma de pompe funebre îl recuperase din Franța, îl transportase în Germania, îl îmbălsămase şi-l înmormântase. I-ar fi fost la îndemână să-i facă rost şi de un cadavru, pe care medicii legişti francezi să-l fî găsit pe masă şi să-l fi autopsiat. Faptul că respectivul cadavru s-a prezentat în hanorac şi-n jeanşi în loc de costum fusese un scurtcircuit neprevăzut de Jan, care uitase, probabil, să facă rost de costumul de rezervă. în plus, era clar că Jan a avut un complice: un doctor sau o doctoriță, o soră medicală, ceva.

în ziua aceea, poliția franceză a primit un apel anonim. Era ora şase şi, după o noapte rece, dimineața aducea un suflu proaspăt şi un soare de primăvară. Un polițist s-a deplasat cu motocicleta spre coasta abruptă şi în locul precizat a găsit maşina parcată. Un deux-chevaux. Dintr-un amestec de nostalgie şi snobism, Jan refuzase Mercedesul, spre deosebire de colegii lui de la cancelarie. Motorul consumase toată benzina şi nu mai mergea de ceva timp, geamurile erau curate şi polițistul îl vedea clar pe Jan care stătea aplecat pe spate, rezemat de geam, cu gura şi cu ochii deschişi şi cu mâinile în poală. Polițistul putea să-şi dea seama ce se întâmplase: din țeava de eşapament pornea un furtun care ajungea până la scaunul pasagerului din față şi intra în maşină printr-un geam izolat ermetic. Deschisese uşa şi Jan se prăbuşise de pe scaun, alunecând din maşină direct pe pământ. Arăta cât se poate de mort şi când puneai mâna pe el, îl şi simțeai:

avea pielea rece, aproape verzuie, şi nu respira.

Polițistul anunță centrala şi cheamă o ambulanță, apoi face poze până când aceştia ajung. Face fotografii cu maşina, cu furtunul legat de țeava de eşapament, cu furtunul care intră pe geam, cu pietroiul de pe pedala de gaz, cu Jan întins pe jos în fața maşinii, cu fața lui Jan de sus, din față şi dintr-o parte.

lise şi Ulla s-au uitat îndelung la pozele respective. Şi când s-au dus în Normandia, l-au rugat pe polițist să le povestească ce s-a întâmplat. Se numea Jacques Beaume, avea trei copii şi era plin de compasiune, gata să le povestească în detaliu tot ce ştia şi să le răspundă cu răbdare la toate întrebările. Apelul ăla anonim nu era cam suspect? Nu, era o zi de duminică şi persoana care sunase nu voia să-şi irosească ziua liberă, prezentându-se la secție în calitate de martor. De ce sosise o a doua salvare la fața locului? Serviciile de ambulanță sunt setate

pe frecvenţa poliţiei, aşa că uneori răspund la apeluri de genul ăsta. La început, Jacques Beaume a stat de vorbă cu cele două femei la secţie, apoi s-au mutat într-o cafenea, până când acestea au reuşit să priceapă totul.

Acum lise încerca să-şi imagineze ce se întâmplase înainte şi după acest moment.

Jan stă sprijinit de maşină şi aşteaptă să se golească rezervorul. E o noapte întunecată. Norii învăluie luna şi stelele, fără să reflecte vreo lumină – în lung şi-n lat, nici urmă de localitate, în depărtare, Jan distinge lumina unui far, nu mai strălucitoare decât o stea, care emite o rază subţire ce apare şi dispare intermitent.

Fiu de pastor, seminarist şi student la filozofie, făcând toată viaţa ceea ce se cuvine — gândurile lui Jan zboară de la cerul înstelat, pe care nu-l vede, la legile morale, pe care nu le simte, apoi la pasul pe care urmează să-l facă: să-şi părăsească nevasta şi copiii. Şi, la fel ca săptămânile trecute, se consolează cu gândul că ai lui n-or să afle niciodată ce i s-a întâmplat. Că o să fie mort pentru ei. Iar pe cei morţi îi jelim şi atât. Iar cel care se sinucide nu poate fi tras la răspundere, ci doar compătimit. Şi cei care rămân în urmă nu se gândesc la el ca la cineva-care-i-a-părăsit. E durerea celor cărora li s-a răpit persoana iubită, o durere provocată de moarte, nu de om, o durere împotriva căreia nu te revolţi, ci te aperi şi te resemnezi. Apoi se gândeşte la viaţa cea nouă şi la puterea pe care o va avea odată eliberat, puterea fantomei a cărei identitate rămâne necunoscută şi ale cărei urme se pierd în neant. Faptele sale pot fi cu atât mai îndrăzneţe. O să facă istorie, la început în anonimat, apoi poate prin propria persoană, după ce va dezvălui identitatea celui care a reuşit să îngenuncheze sistemul şi să-l priveze de o judecată dreaptă. După ce va demasca afacerea aia dubioasă a cărui mandat i-a fost încredinţat de către cancelarie şi a cărei documentaţie a distrus-o deja, făcându-i să-şi ia la revedere de la milionul pe care urma să-l primească.

Jan tremură de frig, chiar dacă maşina uşor vibrândă şi pufăindă îl încălzeşte puţin. Ştie că în curând o să-i fie şi mai frig.

Motorul mai scuipă o dată şi moare. Dar nu-i o noapte liniştită. Valurile mării se lovesc zgomotos de ţărm, se sparg împroşcând stâncile şi aleargă mai departe, trăgând după ele nisipul şi pietricelele, retrăgându-se apoi în mare, sâsâind.

Uneori se aude câte-un ţipăt de pescăruş. Jan se uită la ceas. E deja trei, ceilalţi trebuie să sosească din clipă-n clipă. Sau poate vine un singur om ?

Şi atunci Jan aude maşina. Se aude din ce în ce mai tare când trece prin locurile mai ridicate, apoi se văd şi farurile potrivite pe faza scurtă.

Când se afundă în vale, sunetul slăbeşte. Opreşte acolo unde şoseaua se termină şi se continuă cu un drum de ţară care duce spre coastă. Jan aude portiera trântindu-se. Aşadar, tot vine cineva.

Colegii francezi au trimis o femeie. E prietenoasă, practică şi la obiect.

— Ştii că dacă ai ghinion poţi muri ?

— Da.

Jan nu vrea să moară. Ştie asta.

— Ca să am acces la vena de pe braț, ar trebui să ridici mâneca.

Jan îşi dă haina jos, o aşază pe capotă, îşi descheie manşeta şi îşi suflecă mâneca. Cu un gest prompt, îi întinde şi o lanternă. Jan roteşte capătul gros şi o aprinde. Femeia trage ser în seringă.

— Mai întâi Valiumul.

Jan îşi întoarce privirea într-o parte când îi înțeapă vena. Se uită totuşi acolo, cu câteva secunde înainte să termine. Nu se mişcă încet; seringa e foarte mare. După ce termină, îl lasă să tamponeze împunsătura cu o bucată de vată.

— Şi acum Cardiogreen-ul.

Despre asta nu i-a spus nimic. Oricum, cea de-a doua merge repede.

Jan îşi încheie manşeta, îşi pune haina şi se urcă în maşină. Femeia cercetează locul cu lanterna, vrând să se asigure că n-a scăpat nici o bucățică de vată, de ambalaj de seringă sau vreo fiolă. Stă lângă portiera deschisă şi-i explică ce va urma.

— O să adormi peste cincisprezece minute. Pe la şase, corpul o să ți se răcească şi o să respiri atât de slab încât poliția o să creadă c-ai murit, mai ales dacă nu te cercetează cu atenție. De fapt, abia o să mai respiri. Şi de ce s-ar obosi să fie atenți ? Oricum or să cheme salvarea, râse femeia.

Cardiogreen-ul a fost ideea mea. Se obțin nişte cadavre foarte reuşite. Ii ridică pleoapele din ce în ce mai grele, îl luminează în ochi şi îl plesneşte uşor peste obraji. Pe la şase jumate, şapte fără un sfert, o să te preia salvarea trimisă de noi. Bonne chance!

Trânteşte portiera şi pleacă.

Frica îl cuprinde pe neaşteptate. Dintr-odată, sentimentul care ar fi trebuit doar să semene cu frica de moarte începe să se transforme chiar în aşa ceva. Viața lui se termină aici şi ceea ce urmează e deja viața altcuiva. Asta dacă mai urmează ceva – Jan nu-şi mai dă seama că de fapt n-o să moară. Moartea nu-ți permite să te joci cu ea. Nu te lasă s-o iei peste picior. Te...

Cuprins de frica teribilă de moarte, Jan îşi pierde cunoştința.

lise închise caietul cu o plesnitură. Ar mai fi băut un pahar de vin roşu, dar îi era frică de casa cufundată în linişte şi întuneric şi nu îndrăznea să meargă până la bucătărie. După ce se culcă, i se făcu frică să adoarmă, de parcă prin somn şi-ar fi bătut şi ea joc de moarte. Dar nu cumva asta şi facem, de fiecare dată când adormim? Şi cum vine asta, să-ți iei rămas-bun? Cum e să vrei să mori pentru ceilalți, dar să trăieşti mai departe în acelaşi timp?

Şi-n clipa aceea adormi şi ea.

12 lise n-avea de ce să se teamă de casa întunecată şi cufundată în linişte. In bucătărie, Christiane stătea la masă la lumina lumânării, bea un ultim pahar

de vin roşu şi se întreba cum să țină în frâu ziua care urma, uitându-se în urmă la cea de ieri. Nu i-a ieşit nimic aşa cum şi-a dorit. Desigur, Jorg avea nevoie de recunoaşterea care-i lipsise atâta timp. Dar nu din partea lui Marko – Christiane a stat tot timpul departe de grupul adepților lui Jorg, făcând tot posibilul să îngreuneze contactul dintre aceştia şi fratele ei. înainte de toate, Jorg avea nevoie de recunoaştere din partea prietenilor vechi, apoi urmau contractele, interviurile, aparițiile la talk-show-uri şi, într-un final, autobiografia, publicată la o editură de prestigiu. Jorg avea fler pentru aşa ceva şi ea ştia asta, dar era conştientă şi de faptul că publicul aprecia oamenii care, deşi au trecut prin iad, au ajuns să mediteze şi să învețe din experiența respectivă. Dacă l-ar fi ascultat pe Marko, ar fi pierdut şansa vieții sale. Şi de ce nu se arăta interesat de Margarete, care, datorită firii sale calde şi vesele, era exact ce-i trebuia. A ştiut că e perechea potrivită pentru Jorg din clipa în care a cunoscut-o, acum nouă ani. La rândul ei, Margarete auzise destule despre Jorg şi se arătase chiar interesată de o vizită la închisoare. Cu toate astea, Christiane n-a luat-o cu ea niciodată să-l vadă pe Jorg închis, ca şi când ar fi păstrat-o pentru cel eliberat. Şi acum că Jorg se eliberase, lucrurile ar fi putut merge strună. Dar nu se întâmplase nimic. Şi cămaşa aia de noapte – ar fi trebuit să-l bucure pe Jorg, nu să-l facă să se simtă ridiculizat. O ura cu siguranță din cauza asta.

Cât de neajutorați suntem în nopțile cu insomnii ! Expuşi în fața gândurilor absurde, pe care inteligența noastră trează le-ar elimina imediat, în fața disperării, în fața zilelor în care nu ne iese nimic, nici spălatul rufelor, nici parcatul maşinii, nici consolarea unui prieten, a tristeții cu care anulăm posibilitatea unei victorii în urma epuizării de după o partidă de tenis, o distanță parcursă la sprint sau ridicarea unei greutăți. In nopțile în care avem insomnii, pornim televizorul sau deschidem o carte, ca apoi să rămânem blocați înaintea unei ilustrații sau a unei pagini anume, fără a putea însă adormi, pradă din nou propriilor gânduri cretine, disperării şi tristeții. Christiane nu avea nici măcar un televizor sau o carte. Avea nişte vin roşu care n-o ajuta cu nimic. Cum ar fi putut să-i facă față mai bine măcar următoarei zile? Habar n-avea.

Dar trebuia s-o scoată la capăt cumva. Dacă nu reuşea să-l ajute pe Jorg să treacă mai uşor peste ziua următoare, cum putea spera să-i facă viața mai frumoasă, mai bună ? Lui, care nu stătea niciodată locului, nici cu slujba, nici cu colegii, nici cu casa, lui, care era tot timpul pe fugă, vrând tot timpul să plece altundeva, să facă altceva față de ceea ce făcea. Trebuia să-l învețe să trăiască.

N-ar fi trebuit să-i încurajeze rătăcirile astea.

O încânta imaginația vie a frățiorului ei mai mic care-şi închipuia că trăieşte în alte vremuri şi locuri şi felul înflăcărat cu care-i povestea despre asta. O impresiona noblețea gesturilor pe care le făcea în acea lume imaginară, actele sale de vitejie, săvârşite alături de Falk von Stauf1 pentru salvarea cetății Marienburg, de T. E. Lawrence2 pentru eliberarea arabilor, de Rosa Park3,

împotriva segregării rasiale. Toate astea nu indicau oare că era un băiat bun ? Dar mai târziu, imaginația lui s-a îndreptat către prezent şi viitor, iar „Ah, dacă aş putea să" s-a transformat în „Ah, aş putea să" şi „Ar trebui să". L-a susținut şi atunci.

Cum să nu-l fi susținut, când vedea că nu acceptă răutatea oamenilor, că luptă pentru dreptate, îi înfruntă pe asupritori şi pe exploatatori, vrând să-i ajute pe cei umiliți şi vătămați? Dar n-ar fi trebuit s-o facă. Şi, mai ales, n-ar fi trebuit să-l lase să-şi dea seama cât de mult o însuflețea ideea de a face din el un erou al faptelor mărețe.

Ştia că mamele care nutreau astfel de speranțe pentru fiii lor ajungeau să-i distrugă. Dar ea nu era mama lui Jorg şi, mai ales, nu era una dintre acele mame care n-aveau o viață a lor şi nici aşteptări prea mari şi care erau nevoite să spere la realizări din partea fiilor. Oricum, ea îl iubea pe Jorg, cu sau fără fapte mărețe. Nu, n-avea voie să-i facă rău prin aşteptările ei. Sau?

Note:

1. Personajul principal din balada Die Mette von Marienburg de Felix Julius Dahn (1834-l912) (n. r.).

2. Thomas Edward Lawrence (1888-l935), cunoscut mai ales ca Lawrence al Arabiei, a fost un ofițer britanic, celebru pentru rolul jucat în revolta arabilor din 1916-l918 (n. r.).

3. Rosa Louise McCauley Parks (1913-2005), militantă celebră, de origine afro-americană, în mişcarea pentru drepturile omului (n. r.).

Sau poate c-a trăit prea mult o viață doar a ei?

Ar fi trebuit să renunțe la Facultatea de Medicină, care-i epuizase resursele în perioada aceea, când Jorg era adolescent? Mai târziu, când a început el facultatea, ea îşi facea specializarea şi iar n-avea timp pentru el. Nu s-a prins multă vreme ce-o să urmeze. Şi când a făcut-o, era deja prea târziu.

Scutură din cap. Gata, ajunge cu trecutul. Cum i-aş putea oferi lui Jorg un viitor? Cea mai bună ofertă pe care o primise era un voluntariat la o editură. Un voluntariat bine plătit – avea deja probleme şi cu asta. De obicei, voluntariatele durau puțin şi se muncea pentru bani puțini. Editorul voia doar să-şi satisfacă fanteziile referitoare la revoluții şi terorism şi-l dorea pe Jorg pe post de bibelou, de trofeu pe care urma să-l vândă cât putea el de scump, fără să fie interesat cu adevărat de opera lui. Oare Henner nu i-ar fi găsit un post la vreun ziar? Sau Karin, la biserică?

Sau Ulrich, la laboratoarele lui? Da, probabil că Ulrich i-ar fi putut asigura un loc de muncă. Dar Jdrg nu s-ar fi îmbrăcat în halat alb şi n-ar fi avut chef să modeleze coroane dentare. Nici n-ar fi fost nevoit, dacă la prima apariție la un

talk-show şi-ar fi jucat bine rolul. Avea nevoie doar de un antrenor. Dar ar fi plecat urechea la sfaturile unui antrenor?

îi era frică de săptămâna care urma. Ce-avea să facă, în timp ce ea era la serviciu ? Avea să stea în casă, neîndrăznind să iasă printre oameni?

Sau, dimpotrivă, însetat de viață, dornic să exploreze lumea din nou, avea să comită numai neghiobii? îl rugase pe copilul vecinilor să-l învețe pe Jorg să se descurce cu internetul şi cu calculatorul. Duse în camera de oaspeți în care stătea Jorg manuscrisele şi cărțile pe care le folosise pentru lucrarea lui de masterat. în închisoare nu mai vrusese să lucreze la ea. Dar oare acum, că era liber? Nu, de fapt nu-şi punea speranțele în asta. Când i se făcea frică, şi-l imagina târşâindu-şi picioarele pe stradă, îmbrăcat într-un trening sintetic, lucios, amestecându-se cu şomerii din cartier, care se vânturau pe acolo cu câinii, țigările şi cutiile lor de bere, fără vreun scop, plan sau speranță.

Era cazul să se ducă la culcare, ştia asta. Cum o să înfrunte ziua următoare obosită sau mahmură? Se ridică şi privi înjur. Lângă chiuvetă se înălța un morman de vase murdare, pe aragaz se zăreau tigăi şi oale lipicioase. Christiane oftă, descurajată de amplitudinea sarcinii, dar şi bucuroasă că aceasta reprezenta un obstacol nesemnificativ față de ceea ce o aştepta cu Jorg.

Aprinse mai multe lumânări, puse apă la încălzit, umplu un sfert din chiuvetă cu apă rece, adăugă detergent de vase, aruncă resturile de cârnați şi de frunze de salată şi aşeză farfuriile pe rând în apa pregătită. Când apa începu să fiarbă, o luă de pe foc şi o turnă peste vase, apoi mai puse o oală la încălzit. Mai întâi paharele, apoi farfuriile, holurile, tacâmurile şi la sfârşit tigăile şi oalele mergea repede, mintea i se limpezise şi inima i se liniştise treptat.

Apoi simți că cineva se uită la ea şi ridică privirea. Henner stătea sprijinit de cadrul uşii, în tricou şi jeanşi, cu mâinile în buzunarele de la spate.

13 — De când mă urmăreşti?

Se aplecă din nou peste tigăile care se încăpățânau să nu se mai curețe.

— De două tigăi.

Christiane dădu din cap şi continuă să spele vasele. Se întreba cum se transformase în ochii lui. O mai recunoştea pe femeia care-i plăcuse cândva? Cum i se părea acum? O admira, o compătimea sau era dezamăgit de ceea ce vedea?

— La fel făceai şi mai demult: îți dădeai părul după urechi cu degetul mic întins atunci când lucrai. Şi când trebuie să faci un pas în dreapta sau în stânga, tu te răsuceşti din mijloc, spre deosebire de ceilalți. Şi felul în care pui întrebările, scurt şi la obiect, pe un ton sincer, fără vreo intenție de manipulare.

„încât pe mine mă apucă imediat remuşcările.

Nu, îşi spuse Henner, nu te-ai schimbat deloc. Şi nici felul în care reacționez eu în preajma ta." Henner observă firele albe din părul castaniu al Christianei, glandele lacrimale umflate, ridurile adânci de la baza nasului,

întinzându-se de la nări până la colțurile gurii. Zări şi petele de bătrânețe de pe mâini şi observă că pistruii i se estompaseră. Remarcase şi faptul că-şi neglijase silueta, că nu făcea sport, gimnastică sau yoga. Observase toate astea, dar nu-l deranjau cu nimic. Pe vremuri îl atrăsese tocmai faptul că era cu câțiva ani mai mare decât el. Şi chestia asta o făcea acum să pară cu câțiva ani mai tânără.

— Ce s-a întâmplat atunci, de fapt?

Ea nu-şi întrerupse munca şi nu ridică privirea.

—Despre ce vorbeşti?

Henner refuza să creadă că-i pusese o întrebare serioasă, aşa că nu-i răspunse nimic. Dar peste câtva timp îl întrebă din nou, fără a lua o pauză şi fără a ridica privirea.

— Ce vrei să ştii?

Henner oftă, se dezlipi de uşă, se aplecă spre cutia cu vinul spumant, scoase o sticlă şi plecă.

— Noapte bună, Christiane.

Aceasta termină de spălat, curăță aragazul, şterse masa şi lăsă apa să se scurgă. Apoi şterse vasele, deşi le-ar fi putut lăsa la uscat. Apoi aşternu masa pentru micul dejun. Apoi se aşeză şi-şi mai turnă un pahar de vin. Spălatul şi ştersul vaselor, toate pregătirile astea n-o ajutaseră cu nimic.

Trebuia să stea de vorbă cu Henner. Ca jurnalist, avea destulă influență şi putea avea un cuvânt de spus în ceea ce privea viitorul lui Jorg, şi asta nu era deloc de neglijat. Trebuia să-i răspundă la întrebări. Dar ce să-i zică? Adevărul?

Suflă în lumânări, traversă holul, coborî scările şi o luă pe coridorul care ducea spre camera lui Henner. Pe sub uşă se vedea o dungă de lumină.

Nu mai bătu. Deschise uşa încet şi intră. Henner stătea în pat cu capul şi cu perna sprijinite de perete şi citea ceva la lumina lumânării. Ridică privirea liniştit, pregătit pentru discuție. Da, calmul lui îi plăcuse tot timpul, la fel şi disponibilitatea de-a o asculta, de a-i lua în serios dorințele, gândurile şi mofturile. Disponibilitatea asta avea ceva comic, era o disponibilitate generală, față de toate şi toți. Sau era doar o temere de-a ei? Disponibilitatea şi calmul i se citeau pe față, în privirea atentă, pe gura mare cu buze subțiri, pe bărbia hotărâtă.

— O să-ți strici ochii.

Henner lăsă cartea jos.

— Nu, asta face parte din gogoşile care ți se toarnă atunci când eşti copil, la fel ca uleiul şi arsurile, cărbunele şi diareea.

— Ce citeşti?

— Un roman. Despre un jurnalist şi o jurnalistă, despre rivalitatea, iubirea şi despărțirea lor.

Aşeză cartea pe scaunul de lângă pat, pe care se afla şi lumânarea, şi râse. Eu şi autoarea am fost împreună cândva şi vreau să ştiu dac-a scris despre mine, înainte de-a mi se atrage atenţia.

— Şi? A scris?

— Da, dar în afară de mine n-o să observe nimeni, cel puţin până acum.

Christiane şovăi înainte de a pune întrebarea:

— Pot să mă aşez la picioarele tale? In felul ăsta pot să mă sprijin şi eu de perete.

Henner dădu din cap şi-şi strânse picioarele.

— Te rog.

Apoi o privi tăcut şi concentrat.

— N-am spus-o doar aşa. Chiar nu ştiu la ce te referi.

O privi mirat.

— Christiane!

Dar ea îi întoarse privirea cu o mină serioasă.

— S-au întâmplat multe pe atunci.

Nu-i venea să creadă. Chiar percepuse atât de diferit vara aceea? Pentru ea nu fusese vara împlinirii iubirii lor, cum o considerase el?

Era leşinat după ea de când se împrietenise cu Jorg, nu exista o expresie mai bună pentru asta, pentru sora cea mare, frumoasă şi subţirică. Ea fusese tot timpul prietenoasă cu el, dar el simţea că nu-l ia în serios ca persoană, ci doar ca prieten al fratelui mai mic, care putea avea o influenţă pozitivă sau negativă asupra lui. Până în vara aceea. Până când, dintr-odată, l-a luat în serios.

Nu ştia cum se întâmplase; trebuia s-o ducă acasă cu maşina, dar drumul de cincisprezece minute se transformase într-o pană de cauciuc şi o jumătate de noapte petrecută împreună, după care lucrurile s-au schimbat radical. Se duceau împreună la Marcuse şi Dutschke, la Deep Purple şi Jose Feliciano, se pupau la cinematograf sau la piscină şi plănuiau să plece două săptămâni la Barcelona, într-o vacanţă de vară scurtă, anarhistă. Apoi au făcut sex şi dintr-odată ea s-a eliberat din strânsoarea lui, s-a ridicat, şi-a adunat hainele şi a ieşit din cameră valvârtej. Săptămâni în şir a încercat să dea de ea ca să discute. Dar ea nu era disponibilă.

Da, se întâmplaseră multe în vara aceea. Dar un singur lucru îl nedumerea şi acum, după treizeci de ani sau mai mult. Ea chiar nu-şi dădea seama? Bine, fie.

— De ce ai sărit brusc în picioare atunci când ne iubeam? De ce ai fugit?

Christiane închise ochii. Ce mult şi-ar fi dorit să-i poată turna o minciună! Măcar ceva care ar fi pus-o într-o lumină proastă. Una de care să-i fi fost ruşine. Dar nu-i trecea nimic prin cap.

N-avea încotro, trebuia să-i spună adevărul, chiar dacă ştia că n-o s-o înţeleagă. N-o să înţeleagă nimic.

— S-a întâmplat acasă la noi, îți mai aminteşti? In camera mea, în patul meu. Credeam că Jorg plecase în weekend, dar se întorsese duminică şi dintr-odată apăruse în uşă – tu nu l-ai observat, dar eu l-am văzut şi i-am remarcat şi expresia atunci când s-a prins, când a făcut un pas în spate şi a închis uşa după el.

Henner aşteptă puțin.

— Aşa, şi?

— Şi? Ştiam că n-o să înțelegi nimic. Nici nu te pot ajuta, spunându-ți că eu şi Jorg... Un timp m-a tot provocat cu tâmpenii, „şi ce zici de un incestuleț, surioară dragă", mă întreba, dar nu s-a întâmplat nimic. Cu toate acestea, i-am povestit că am fost cu tine...

Christiane deschise ochii şi-l privi pe Henner cu atenție.

— Tu nu înțelegi nimic, nu-i aşa ? Că pentru mine nu exista nimeni în afară de el, la fel cum pentru mame nu mai există nimeni în afara fiului.

Mă rog, mai există şi soțul mamei, dar nu-i poate lua niciodată locul, el e de ieri, pe când fiul e de azi, el ține de prezent. Asta-l ținea în viață, faptul că ştia că nu mă interesează nimeni în afară de el, şi când a văzut că-l trădez din cauza ta, s-a simțit de parcă cineva i-ar fi tras covorul de sub picioare, şi chiar dac-am alergat după el, nu l-am mai găsit, era prea târziu şi n-am mai putut repara niciodată ceea ce făcusem.

Henner se uită la ea, văzu pe chipul ei tristețea provocată de gândul că n-o înțelegea, apoi speranța că, poate-poate, totuşi. Observă oboseala pricinuită de sentimentul zădărniciei; făcuse sacrificiu după sacrificiu pentru fratele ei, fără vreun rost, fără să poată preveni ceva. Văzu încăpățânarea cu care voia să-l prindă tot timpul atunci când se prăbuşea, chiar şi acum, obsesia cu care alerga ca nebuna ca să ajungă întotdeauna la locul potrivit.

— Din cauza lui ai... Dar ai mai avut relații, presupun. Te-ai măritat? Ai divorțat?

Ea scutură din cap.

— In spital sau la congrese îi atrăgeam tot timpul pe colegii mai tineri, însă după un timp îşi dădeau seama că nu sunt ceea ce-şi doresc şi nici nu vreau să fiu. Uneori am fost nevoită să-i alung chiar eu, fiindcă erau prea slabi să plece de bunăvoie, pentru că, ştii, tinerii pe care-i atrag sunt de obicei mai moi şi mai slabi, şi de multe ori au rămas în urmă, pur şi simplu. Cu câțiva dintre ei m-am întâlnit peste mai mulți ani, erau cu nevestele tinere, îşi trăseseră câte-o asistentă sau vreo laborantă, erau puțin cam timizi şi mi-au arătat poze cu copiii lor.

Christiane îi zâmbi lui Henner, de parcă ar fi vrut să-şi ceară scuze.

— N-ai voie să-ți imaginezi că nu m-am simțit bine cu tine şi că nu mi-ai plăcut. Dar nu era o prioritate. N-a fost niciodată o prioritate. N-a mai existat nimeni de care să-mi placă mai mult decât de tine.

„In afară de Jorg", se gândi Henner, iar ceea ce-i spusese ea ca să-l consoleze reuşi să-l întristeze şi mai mult. Măcar de-ar mai fi iubit pe cineva cu adevărat! Dar nu-i spuse nimic, dădu doar din cap.

Ea se aplecă peste el, îl sărută pe gură şi se ridică:

— Noapte bună.

— De ce mi-a spus Jorg că am fost curajos c-am venit?

— Ți-a zis el aşa ceva?

însă ea nu se putea abține să nu-şi bată capul cu asta. Era convinsă că Jorg nu le servise tuturor replica asta, că nu era doar prietenos. Vorbele lui ascundeau provocare, amenințare. N-ajungea că ziua următoare se anunța destul de dubioasă!

Se sprijini de peretele din hol. Puțin îi lipsea să nu adoarmă în picioare de oboseală. Discuția cu Henner o tulburase mai mult decât se aşteptase.

Ce mult te costa să nu te faci înțeles! Dar n-avea încotro, trebuia să zică ce avea de zis. Şi acum trebuia să discute cu Jorg.

în camera lui nu se vedea lumină. Dar nu dormea. Când a crăpat uşa, a întrebat imediat pe o voce temătoare şi şovăitoare:

— Da?

Christiane se strecură înăuntru.

— Eu sunt.

— Ce s-a întâmplat?

Chibriturile pe care le căuta pe întuneric căzură pe jos şi el continuă să le caute înjurând.

— N-am nevoie de lumină. Voiam doar să ştiu la ce te-ai referit când i-ai spus lui Henner c-a dat dovadă de curaj venind aici.

— Pentru asta o să am eu nevoie de lumină.

Găsi cutia de chibrituri, aprinse lumânarea şi se aşeză pe marginea patului.

— Mi se pare o dovadă de curaj să mă bage la închisoare şi apoi să sărbătorească eliberarea mea, alături de mine.

— El te-a...

— Da, el m-a băgat atunci la închisoare. El era singurul care ştia de cocioaba mamei în afară de Dagmar şi de Wolf. Şi pe ei i-au prins cu mult după mine. Polițaii stăteau deja la pândă când m-am dus după bani şi arme.

— N-ai de unde ştii cu cine a vorbit Dagmar sau Wolf.

El dădu ochii peste cap şi răspunse pe tonul răbdător şi forțat al adultului care e nevoit să înghită prostiile copiilor.

— Ştiu eu că n-au vorbit cu nimeni, da ?

— Şi ce ai de gând ?

— Nimic. Vreau să-l întreb pe Henner cum s-a simțit atunci. Toți mă-ntreabă cum m-am simțit în cutare sau cutare moment. Acum e rândul meu să-i întreb pe ceilalți.

— Nu te-a întrebat nimeni, în afară de Ulrich.

Henner nici nu prea a deschis gura.

— Atunci e liber să vorbească, dacă-mi răspunde la întrebări.

Jorg se uită cu duşmănie la sora lui.

— Nu mă mai apăra tot timpul. Ai vrut să mă aperi de Ulrich şi Marko; în fața lui Henner, la fel. Stau la dispoziția tuturor, răspund la tot felul de întrebări tâmpite pentru că înțeleg de ce sunt atât de curioşi. Aşa că pot să le cer acelaşi lucru.

N-o să-i fac nimic lui Henner. N-o să-i reproşez nimic. Era război şi el a ales partea alături de care urma să lupte şi şi-a făcut socotelile. II apreciez mai mult decât pe aceşti buni samariteni care se feresc să-şi murdărească mâinile. Nişte idioți utili, dar tot idioți se numesc. N-am de gând să mă cert cu el, vreau doar să ştiu cum s-a simțit.

— Dar cearta o să izbucnească oricum.

Ii zâmbi superior.

— Nu şi din partea mea, Tia, nu şi din partea mea.

Sări în sus, îşi ridică puțin cămaşa de noapte şi făcu o plecăciune ironică.

— Nu vă faceți griji, Alteța Voastră. Sluga Alteței Voastre nu v-ar provoca nici o neplăcere.

Mai ales acum, că i-ați împrumutat mantaua asta.

Eşti o scumpă.

O luă în brațe.

Ea îşi puse capul pe pieptul lui.

— Să n-o faci de oaie cu Henner. E un tip influent, e dispus să te ajute, e binevoitor. Pe cine interesează ce s-a întâmplat acum treizeci de ani?

Tu trebuie să trăieşti în viitor, nu în trecut.

O numise Tia, iar ei îi venea să-i zică „Iedutule", cum îi spunea odinioară, cum îi spunea şi mama lor. Dar simțea că vorbele sale ascund ceva şi că se îndepărtează de ea.

O ținea în continuare în brațe, dar căldura îmbrățişării dispăruse. Apoi o bătu pe spate.

— Nu mă mai dădăci, Christiane. N-am nevoie de nimeni, nici de Henner, nici de Karin, nici de Ulrich. Mă descurc cu ce am – am avut prilejul să invăț asta cât am stat la închisoare. Da, e drept că visez la călătorii pe care nu mi le pot permite din ajutorul social. Ce zici, mă iei cu tine din când în când?

O împinse de lângă el ca să-i vadă expresia.

Christiane plângea.

Margarete se trezi în timp ce ceilalți dormeau.

Părăsise grupul odată cu Jorg, se dusese în casa din grădină în care locuia singură şi se întinsese în pat. însă o trezise durerea din şoldul stâng, o amintire rămasă de la accidentul petrecut cu mulți ani în urmă. O trezea în fiecare noapte.

Se întinse pe o parte, puse picioarele pe podea şi se ridică. Şoldul o durea şi în picioare, şi când şedea. Dar durerea nu mai iradia spre partea stângă şi în piciorul stâng. Ştia c-ar trebui să facă nişte exerciții, c-ar trebui să-şi dezmorțească picioarele, mijlocul şi şoldul. Trebuia să-şi ia pastila de care uitase înainte de culcare.

Alese să se uite pe fereastră. Ploaia se oprise, cerul era clar, luna strălucea deasupra parcului, luminându-l. îi lumină şi picioarele. Păreau albe, lucioase pe dalele închise la culoare. Ridicatul în picioare era pentru ea o provocare, la fel şi coborâtul scărilor şi opritul în fața uşii. Fiecare pas i se părea un chin. Nu numai din cauza şoldului.

De când medicul îi prescrisese tratamentul cu Cortizon, se îngrăşase. Dar slăbitul presupunea mai multă disciplină decât avea şi ar fi vrut să aibă.

Şi casa şi satul din apropiere erau ascunse de întuneric. Doar luna şi stelele străluceau, constelațiile se desluşeau clar, Calea Lactee se întindea luxuriant, luna părea sedată şi mulțumită. Margarete îşi aminti de vacanțele petrecute în sud, când văzuse pentru prima oară un cer înstelat în toată splendoarea sa, după ce crescuse sub unul care se întuneca foarte târziu. „Nu e nevoie să călătoreşti prea departe", se gândi. „Totul e aici." O luă din loc cu paşi mici şi precauți. Nu-i era frică de cioburi sau de cuie; chiar ea adunase gunoiul şi molozul din jurul casei, păstrând cărările curate. Dar mersul în picioarele goale era ceva neobişnuit şi o făcea să se simtă nesigură pe ea – ce-o să mai simtă picioarele ei? Apoi deveni curioasă. Ce urma? Pământ neted, tare ca piatra, dar, totuşi, uşor elastic? Sau pietriş rezistent, care te înțepa şi te gâdila? Sau o creangă uscată, care avea să se frângă trosnind ? Poteca preferată din parc a Margaretei era năpădită de iarbă şi ea se bucura deja de firicelele moi de sub tălpi.

Trecu pe lângă casă. Cu doi ani în urmă, când a descoperit cu Christiane proprietatea, a cerut imediat casa din grădină pentru ea. Nu din cauză că era uscată, spre deosebire de conac, care părea umed şi cu mucegai – pe atunci n-avea de unde să ştie asta. Pentru Margarete, casa aceea părea încărcată de prea multă istorie, de prea multe vieți râncezite şi uzate. Umezeala şi mucegaiul îi dovediseră că avea dreptate, pereții păreau îmbibați şi putreziți de aburul emis de prea multe corpuri umane. Acum Margaretei i se părea că simte şi aburul emis de musafiri, avea impresia că a văzut casa salivând. Intențiile bune, sentimentul datoriei, bunăvoința şi firea retrasă, minciunile pe care şi le serveau, lor şi comesenilor lor, confuzia, aerul neajutorat. Margarete nu se uita de sus la nici unul. De-a lungul anilor, văzuse întregul spectru de reacții din partea Christianei atunci când venea vorba de Jorg, şi Christiane era prietena ei. „Poate că nu sunt

tocmai dreaptă față de musafiri", își spuse. Poate că văd în ei lucruri invizibile, care nu sunt, de fapt, acolo.

Dar în curând se va lumina de ziuă.

Când a cunoscut-o pe Christiane, procesul lui Jorg se încheiase de câțiva ani buni. La început nu i-a explicat de ce lipsea o zi întreagă din două-n două săptămâni; trebuia să facă rost de ceva, să rezolve ceva, să se ocupe de ceva. Erau lunile în care cele două s-au gândit c-ar putea fi mai mult decât prietene bune, şi dimineața devreme, când Christiane se trezea şi pleca, Margarete rămânea singură în pat, tristă şi îngrijorată. Mai târziu, când şi-au dat seama că iubirea lor a fost o greşeală, dar rămânând totuşi în apartamentul comun, Christiane şi-a luat inima-n dinți şi i-a povestit despre Jorg. „Ştiu că-i vorba despre frate-meu, nu despre vreun amant, dar mi-am zis că nu pot să fiu sinceră cu tine decât dacă ajung să clarific lucrurile cu el. Dar n-am reuşit. Nu i-am spus că suntem împreună şi nici ție, despre el. Ce prostie, nu-i aşa ?" îi zâmbi încurcată. La fel părea şi-atunci când se întorcea de la Jorg, fiindcă ratase din nou povestea despre viața ei de afară, la fel cum, în viața din afara închisorii, nu recunoştea că se gândea numai la el. în alte dăți se întorcea epuizată, fiindcă percepea vizitele ca pe-o corvoadă şi se săturase de minciuni, deşi nu putea renunța la ele, fiindcă viețile lor atât de diferite, clădite pe adevăruri diferite, aveau nevoie de o punte creată prin minciuni. Apoi suferea din cauza neputinței pe care o simțea față de Jorg, față de închisoare, de stat şi de propria-i situație, parcă ar fi alergat în gol, ca un hamster prins într-o roată. Nu, Margarete nu disprețuia nici un musafir, fiindcă avea o problemă cu prezența lui Jorg. Dar se bucura deja de ziua de duminică, de casa goală şi de faptul c-avea să rămână singură.

Atingerea ierbii era chiar mai plăcută decât se aştepta. Firicelele erau umede, alunecoase şi mătăsoase, te invitau parcă să te dai pe ele ca pe gheață. Dar Margarete exageră şi-şi pierdu echilibrul, căzând pe spate atât de tare încât i se tăie răsuflarea. Stătea întinsă, cu partea stângă zvâcnind de durere, şi râdea. De curajul excesiv al paşilor ei şi al căzăturii care provoacă, de obicei, un fel de curaj excesiv. Ar fi trebuit să-i disprețuiască pe oamenii ăia ? Ii plăcea să stea singură, petrecea mult timp aşa. Oamenii cu care se întâlnea i se păreau nişte străini implicați în activități absurde, prea siguri pe ei, şi tocmai de aceea nişte ciudați. Distanța asta creată de ceea ce percepea drept străin nu era oare impusă de ea, de atitudinea ei arogantă? îşi abătu privirea spre ramuri şi cer, văzu frunzele tremurând în vânt şi o stea călătoare, apoi îşi dădu seama că-i un avion. De foarte aproape şi foarte tare se auziră nişte croncăneli. Descoperiseră cumva un duşman pe care voiau să-l alunge sau se certau ? Ciorile se trezeau noaptea ca să se certe? Dacă mai continuau aşa, aveau să trezească toată casa.

Margarete se ridică şi merse mai departe.

Ajunse la banca pe care a stat şi a scris lise şi se aşeză. Ea pusese banca asta aici. A visat mult timp la o casă amplasată pe malul unui lac sau râu. Acum pârâul şi banca îi îndepliniseră visurile legate de o viață trăită lângă apă, iar Margarete se putea declara mulțumită. N-ar fi putut pune stăpânire pe un lac sau un râu, dar aşa, pârâul ăsta era doar al ei.

Uneori o irita obsesia asta de a se izola. Ce simplă, ce completă, ce senină părea viața atunci când erai singură. înainte de a se retrage cu doi ani în urmă, când se ivise posibilitatea asta, viața ei arăta cu totul diferit. Era mai sociabilă, mai deschisă, mai dornică de relații. Dar în vest nu se simțise niciodată acasă şi când putuse să migreze spre est, nu mai recunoscuse nici partea aceasta a țării. Lucra ca traducătoare independentă şi asta o obliga să ia legătură cu redactorul ei la câteva săptămâni sau, dacă nu găsea ceva pe internet, era nevoită să se deplaseze până la biblioteca de stat, tot aşa, la câteva săptămâni, şi atunci se întâmpla să intre în vorbă cu vreun cititor, uneori chiar la o cafea. Mai avea şi apartamentul ăla pe care-l cumpărase cu Christiane. Dar de când apăruse proprietatea asta, stătea singură săptămâni întregi, retrasă în căsuța din grădină.

Devenise insensibilă de când se izolase aici?

încercase să empatizeze cu grija Christianei în ceea ce-l privea pe Jorg, hotărâse chiar să-l placă şi să-l ajute. Dar chiar dacă înțelegea relația dintre prietena ei şi fratele acesteia după atâtea nopți în care ea îi povestise despre el, o percepea ca pe ceva bolnăvicios şi se raportase la ea ca atare.

Jorg i se părea la fel de bolnav. Oare nu-i bolnav un om care-şi omoară semenii cu sânge rece şi cu capul limpede, şi nu din pasiune sau disperare?

Un om sănătos are cu siguranță altele mai bune de făcut. Margarete simțea asta şi atunci când participa la discuțiile despre RAF şi Toamna Germană1, despre grațierea teroriştilor, purtate de Christiane şi prietenii ei. Era acelaşi sentiment că asista la o dezbatere despre un subiect bolnăvicios, un subiect despre o boală care-i contaminase pe teroriştii de atunci şi care-i atinsese şi pe vorbitorii de acum. Cum puteau să discute serios despre aşa ceva?

Note:

1. Toamna anului 1977, când RAF a ucis treizeci şi patru de persoane, ideologia grupării alunecând spre antisemitism şi negaționismul Holocaustului.

Despre posibilitatea de a schimba lumea ucigând oameni? Sau dacă societatea ar fi avut de câştigat prin grațierea unor ucigaşi ? Toate acestea dădeau prea multă importanță unei boli dezgustătoare. Nu, Margarete nu reuşea să simtă mai mult decât mila pe care o încerci față de un om bolnav. O fi fost prea puțin?

Se lăsă răcoarea dimineții şi Margarete îşi săltă picioarele pe bancă, trase cămaşa de noapte peste ele şi-şi cuprinse genunchii. în curând avea să se lumineze. La prima licărire se va ridica, se va întoarce, apoi se va întinde şi va adormi la loc.

Nu, mila pe care o simțea față de Jorg şi Christiane şi oaspeții lor nu era prea puțin. Nu era mila aceea caritabilă, care presupune să dai, dar să vrei să iei distanță în acelaşi timp. Se bucura c-o să rămână singură din nou. Dar acum erau şi oamenii ăştia aici şi voia să facă tot ce-i stătea în putere ca bolnavii să nu se îmbolnăvească şi mai tare. Acum că avea mintea limpede, ațipi cu capul sprijinit de genunchi. Când frigul şi durerile o treziră, cerul se lumina în partea de răsărit.

La început, lumina orbitoare a soarelui a inundat coroana stejarilor din fața casei. Păsările care-şi făcuseră cuiburile acolo au început să ciripească tare încă de la primele raze ale dimineții. Mierla cântă atât de tare şi de pătimaş, încât cel care doarme în camera din colț se trezeşte şi nu mai poate adormi la loc. Lumina soarelui urcă pe peretele dinspre stradă, ajunge până la celălalt stejar din spatele casei, la căsuța din grădină, la pomii fructiferi şi la pârâu. Luminează şi baraca de pe partea nordică a căsuței din grădină, pe care Margarete se gândeşte s-o transforme într-un coteț cu curte pentru găini. I-ar plăcea să fie trezită de cocoş.

Deşi cântă păsărelele, dimineața e încă linişlită. Clopotele bisericii din sat încep să bată abia la şapte, drumul de țară e departe, şinele, şi mai departe. Cooperativele, ale căror vehicule plecau pe câmp de dimineață, şi grajdurile din care vântul aducea mugetul de vaci nu mai există de mult; ul,aulele şi țarcurile sunt goale, iar terenul pe care M5 află a fost închiriat de o fermă din satul urmălor. Sătenii care lucrează pleacă duminica seara se întorc abia vinerea târziu. Sâmbăta şi duminica dorm mai mult.

Diminețile sunt liniştite şi melancolice – asemenea amiezilor şi serilor sau orelor de dinainte şi de după prânz. Nu sunt melancolice doar toamna sau iarna, ci şi primăvara şi vara. E melancolia cerului înalt, a câmpiilor întinse şi pustii. Privirea nu se împiedică de copaci, de turnul bisericii, de liniile şi stâlpii de înaltă tensiune. Nu dă peste munții din depărtare, nici peste vreun oraş apropiat, nu există nimic care să limiteze spațiul şi să traseze granițele ei. Privirea se pierde. Vizitatorul care-şi lasă privirea să rătăcească aiurea ajunge să se rătăcească şi el, şi acest lucru îl întristează, dându-i senzația obsedantă şi nostalgică a nevoii de a dispărea. De a se pierde pur şi simplu în neant.

Cei care s-au născut şi au crescut aici şi care vor să-şi caute ceva de lucru sau să-şi întemeieze o familie trebuie să se hotărască. Să rămână sau să plece? Să rămână mici sub cerul şi-n pustietatea asta sau să se dezvolte undeva, într-un loc străin ? Chiar dacă nu e conştient de alegerea sa, cel care rămâne îşi dă seama că viața lui va fi una măruntă înainte de-a începe cu adevărat, iar cel care pleacă ştie că nu lasă în urmă doar un loc, ci şi un anumit stil de viață. O viață a cărei orânduire modestă e totuşi plină de frumusețe — de aceea majoritatea vizitatorilor revin aici şi-şi cumpără o casă sau o fermă, lăsându-se cuceriți de nostalgia rătăcirii sinelui când se întorc în weekend.

Faptul că viața asta de aici e contaminată de ură nu-i deranjează câtuşi de puțin. Nu suferă din cauza monotoniei, nu percep futilitatea faptelor lor, nu devin letargici, nu se transformă în nişte oameni nervoşi, nu devin sclavii alcoolului.

Aşa a fost dintotdeauna. Au existat tot timpul cei care plecau şi cei care-şi împărțeau viața între sat şi oraş. Viața a însemnat mereu plecare sau integrare, şi unii reuşeau tot timpul să guste melancolia asta, dacă-şi permiteau aşa ceva fără să cadă în capcana ei. Pe Margarete o enervau discuțiile despre declinul pământului întins şi gol, sufocat de marile oraşe şi mări. Nu i se părea c-ar fi fost mai bine pe vremea socialismului şi nici, din câte ştia, în epoca imperialistă. Sistemul politic şi economic n-avea nici o importanță pentru ea. Melancolia, în schimb, da. Era ceva ce se impregna în oameni mai adânc decât orice altceva.

Margarete crescuse într-un orăşel din apropiere şi plecase la Berlin definitiv. Ca să învețe limbi străine, să plece cât mai departe şi să rămână acolo. Dar până la urmă a tras tot aici, la început numai în weekenduri, apoi pentru câteva luni.

S-a acomodat destul de târziu şi nici atunci în întregime, pentru că păstrase şi apartamentul din oraş, deținut împreună cu Christiane. Dar căsuța ei din grădină, banca de pe malul pârâului, plimbările, traducerile şi singurătatea – toate acestea nu erau decât o versiune a acelei vieți mărunte de care fugise, iar ea ştia asta. Ura melancolia când o apuca depresia. Dar de cele mai multe ori o adora. Ii atribuia chiar şi proprietăți vindecătoare. Cel care se pierdea în cerul înalt şi în câmpia pustie pierdea şi motivul pentru care suferea.

Margarete se îndoia că întâlnirea cu prietenii vechi a fost o idee bună. Dar cu siguranță fusese un lucru inspirat din partea Christianei să-l n ducă pe Jorg aici imediat ce ieşise de la închiHoare. Poate c-avea să scape de boală, şi ceilalți la lol.

Jorg se trezi primul. Se trezi cu impresia că totul era în regulă: corpul şi mintea sa, ziua care urma. Apoi tresări – la fel cum tresărea şi-n închisoare atunci când se trezea cu sentimentul acesta şi zărea tuburile de neon, pereții vopsiți în verde deschis, chiuveta, veceul şi ferestruica înaltă. Dar acum pereții din jur erau albi, pe comodă se afla un lighean şi un urcior cu apă, pe masă se vedea un buchet de lalele şi prin fereastra mare intra aer curat. Se speriase din obişnuință. îşi încrucişă brațele sub ceafă şi se gândi să-şi facă nişte planuri – aşa, ca la închisoare, unde-şi începea ziua făcând planuri pentru perioada care urma după ce va fi eliberat. Dar acum că putea să le ducă la capăt, îi venea greu să le mai facă. Să-l ia la întrebări pe Henner din cauza trădării – până aici ajunsese în ziua precedentă. De ce nu-i mai venea nimic în cap? Putea să asculte intențiile Christianei şi ale lui Marko sau poate că şi Karin, Ulrich sau Andreas aveau planuri pentru el. Dar el de ce n-avea nici unul?

lise ştia ce voia din clipa în care o trezise mierla din stejar. Se ridică din pat, se îmbrăcă, luă caietul şi creionul şi traversă coridorul pe vârfuri, coborî

scările, trecu prin bucătărie şi ieşi din casă. Străbătu parcul şi se duse la banca de lângă pârâu. Deschise caietul şi citi ce a scris trei capitole scurte într-o ordine aleatorie, lejeră.

Oare ar trebui să facă legătura între capitole?

L-ar fi putut urmări pe Jan în timp ce-l transportau din Franța în Germania cu salvarea sau când l-au mutat, culcat şi expus în coşciugul deschis, în timp ce se afla sub influența drogului. Sau ar fi fost mai bine să rescrie capitolul cu Jan pe coastă? In mod normal, Jan ar fi trebuit să înjure sistemul de căcat, pe idioții de politicieni şi afacerişti şi pe porcii de polițai. Insă ei nu-i plăcea să scrie aşa. Dar dacă nu-l făcea pe Jan să vorbească precum un terorist, nu mai putea nici să-l omoare la sfârşit.

Oricât de încet ar fi păşit lise, scârțâitul Hcândurilor de sub tălpile ei tulburase somnul lui Karin. Visase că întârziase la slujbă şi voia să se furişeze în biserică, unde congregația o aştepta deja, dar scândurile o trădară şi toate capetele H-au întors către ea. Se trezi. Bărbatul ei dormea tji ea îl lăsă să doarmă, chiar dacă ar fi vrut să-l trezească. Se rugă – sau poate că era doar un moment de meditație sau o revelație. Avusese oare dreptate aseară? Teroriştii i se păreau nişte frați şi surori rătăcite? Nutrea sentimente de iubire fraternă față de Jorg? Ar fi vrut să simtă uşa ceva? Se gândea oare că trebuie să simtă aşa ceva?

Podeaua scârțâitoare o trezi şi pe Ingeborg.

Auzise paşii lui lise şi aştepta să vadă dacă mai urmau şi alții. Dar era linişte. Se uită la ceas şi-i ilădu un ghiont soțului ei.

— Hai să mergem până nu se trezesc.

Acesta scutură din cap, nervos că-l trezise şi ni avea de gând s-o şteargă. „E frumoasă, se gândi, ilur când dă de necaz, vrea să se care imediat." Se uită la ea. Cu fața aia adormită nu mai era nici măcar frumoasă.

Ea insistă.

— Nu vreau să mă fac de râs în fața celorlalți.

Nici eu, nici fiică-mea.

— N-o să se facă nimeni de râs. Ai să vezi c-or să fie cât se poate de atenți şi de înțelegători. Şi nu e doar fiică-ta, e şi a mea, şi vrea să-i înfrunte, nu să se facă nevăzută.

— Şi dacă iese iar cu scandal ?

— N-are decât să iasă cu scandal.

Să se care sau să-i înfrunte — fiicei lui nu-i păsa câtuşi de puțin când s-a trezit. Seara decursese prost, dar dormise bine şi acum era deja dimineață. N-avea ce să facă: uneori îi ieşea cu bărbații, alteori nu. Viața merge mai departe. Câteodată îi ieşea socoteala cu cineva cu care, cu o zi înainte, nu încropise nimic. Poate că azi marele terorist care se panicase din cauza ei avea să-i mai dea o şansă. Până la urmă, nu i se mai întâmplase aşa ceva: să sperie un bărbat într-atât încât să fugă de ea.

Panica lui Jorg îl preocupa şi pe Marko. La câtă putere politică putea să se aştepte din partea unui bărbat care intra în panică la văzul unei fete despuiate ? Se străduia de patru ani să-l transforme pe Jorg, teroristul care nu se distanțase de RAF, în liderul unei organizații teroriste noi. Sperase ca după eliberare să-l vadă pe Jorg revenind în politică spectaculos, cu ropot de tobe, în cadrul unui interviu sau al unei conferințe de presă, fără ilegalități, dar exprimându-şi dur părerile. Odată eliberat, şi-l imaginase plin de idei şi dornic de fapte. în loc de asta, însă, văzu un om obosit şi panicat. Patru ani de muncă duşi pe apa sâmbetei ?

în opinia lui Marko, Andreas era persoana cea mai potrivită pentru Jorg: un avocat care, în cazul unei reveniri, putea să-l ferească de ilegalități.

Apoi s-au certat. Dar Marko ar fî pariat că nu l-ar fî lăsat baltă pe Jorg. Totuşi Andreas vedea lucrurile diferit. Puțin îi păsa de inepțiile politice ale lui Jorg. îl avertizase însă că va renunța la mandat dacă se mai întâmpla ceva de genul mesajului de întâmpinare. De fapt, i-a fost suficientă seara precedentă. Da, cerul se vedea frumos din pat, ar fi putut s-o ia de braț la micul dejun pe doamna pastor, s-o scoată la plimbare, să se uite împreună la copaci. Dar mai era destul până duminică!

Şi Henner se îngrozea când se gândea la cele două zile pe care trebuia să le îndure până la plecare. Când s-a trezit, şi-a amintit de discuția cu Christiane şi s-a întristat din nou. Ce viață! Şi de la a se gândi la viața ei nu mai era decât un pas mic până la gândurile despre viața lui. îi era cumva mai bine? La serviciu lucrurile decurgeau liresc, se putea numi un jurnalist de succes şi de câte ori făcea un reportaj interesant, simțea aceleaşi senzații tari ca mai demult. Dar relațiile Hale eşuaseră. Se încurca în tot felul de legături pe care nu le începea şi nici nu le termina, în care nimerea pur şi simplu şi de care se îndepărta mai târziu. Nu fusese cu femei pe care să le fi vrut el, de obicei ele îl voiau pe el. Şi chiar dacă-şi dorea ceva diferit, nu era capabil să abordeze femeile nltfel, n-o căuta pe cea care-i trebuia, ci se lăsa cucerit de femeia nepotrivită. Ştia că maică-sa era de vină, dar asta nu-l ajuta cu nimic. Uneori in gândea că după moartea ei o să se simtă eliberat, alteori se îndoia chiar şi de asta. Munca îl ajuta, chiar dacă nu-i rezolva problemele. Dar nu-l ajuta ca mai demult, iar în weekendul ăsta n-avea nimic de lucru.

Când a intrat în bucătărie, Margarete şi Christiane tocmai pregăteau micul dejun.

— Eu sunt primul ?

Margarete dădu din cap şi-i întinse râşnița şi cafeaua. Christiane bătu nişte ouă, tăie cubulețe ceapa, şunca, ciupercile şi roşiile, aruncându-i un zâmbet scurt. Margarete aşeză câteva farfurii şi tacâmuri pe o tavă şi le duse pe terasă. Nu vorbea nimeni. Apoi Henner dădu o fugă cu maşina până la cel mai apropiat orăşel şi se întoarse cu chifle proaspete. Când reveni, cele două îşi beau

prima cafea şi primul pahar de Prosecco, şi el se aşeză lângă ele. Christiane îi zâmbi din nou şi abia acum observă că era un zâmbet nervos. Voia s-o întrebe dacă era în regulă, dacă dormise bine.

Dar când Margarete îşi puse mâna pe braţul ei, întrebarea i se păru fără rost. Aşa au stat fără să spună nimic, uitându-se spre parc, fiecare adâncit în propriile gânduri.

Până să se adune toţi la masă, se făcuse zece.

Dorle a fost ultima. Arăta proaspătă şi drăguţă cu părul strâns în coadă, cu buzele nerujate, cu fusta largă, albă, din in şi cu bluza asortată. îi salută pe toţi, dând din cap către fiecare. Lui Ulrich îi crescu inima de mândrie. Fiica lui se redescoperise. Făcea parte dintr-o trupă de teatru de la ijcoală, dar lua şi meditaţii, pe care i le plătea el.

Jorg aşteptase să se întregească trupa.

— Ieri mi-aţi pus tot felul de întrebări. Mi-ar plăcea să ştiu şi eu câte ceva despre voi, mai bine zis...

Ulrich riu-l lăsă să-ţi termine ideea.

— Dar ieri ai uitat să-mi răspunzi la întrebare.

Ce zici, mă lămureşti azi?

— N-am...

— Nu, n-ai, apoi nevastă-mea a sărit să te tyute şi după aia te-ai refugiat în cameră, la culcare.

— îmi pare rău, dar nu-mi mai amintesc întrebarea. Acum pot să...

— Te-am întrebat despre prima crimă pe care u comis-o. Cum te-ai simţit. Dacă ai învăţat ceva «lin asta pentru viitor.

De data asta Ingeborg nu se mai amestecă, la Iul ca ceilalţi care se resemnaseră cu ideea că Ulrich nu avea de gând să-l scutească pe Jorg. Se uitară cu toţii la el.

Jorg ridică mâinile de parcă ar fi vrut să spună ceva, de parcă ar fi vrut să accentueze fiecare cuvânt, apoi şi le coborî. Le mai ridică o dată, apoi le lăsă din nou în jos.

— Ce să spun? în război oamenii se împuşcă şi se omoară. Cum ar trebui să te simţi în momentele alea? Ce să-nveţi din asta? Era război, aşa c-am împuşcat şi-am omorât oameni. Acum eşti mulţumit ?

— Prima ta victimă n-a fost femeia aia care nu voia să-ţi dea maşina? Când ai jefuit banca şi trebuia să te cari?

Jorg dădu din cap.

— Oprise maşina aia nenorocită, de parc-ar fi văzut o minune. Nu voiam s-o împuşc – dar n-aveam altă soluţie. Şi nu-mi veni cu faze din astea, că femeia aia nu se războia cu mine sau eu cu ea. Ştii bine că-n război mai mor şi civili, nu doar soldaţi.

— Victime colaterale?

— Ce vrei să sugerezi cu tonul ăsta ironic?

Mai bine spune-mi c-am purtat un război greşit şi crede-mă că n-o să te contrazic. Ştiu c-am pus problema aiurea. Dar l-am purtat, asta e, şi l-am purtat ca pe orice alt război. Cum era să pro-l cedez?

Karin îi aruncă lui Jorg o privire tristă.

— Şi-ți pare rău ?

— Rău? Jorg ridică din umeri. Normal că-mi pare rău c-am investit într-un proiect din carel n-a ieşit nimic. Putea să iasă ceva – habar nu am. — Mă refeream la victime. De ele nu-ți pare rău?

Jorg ridică din nou din umeri. — Dacă-mi pare rău? Uneori mă gândesc la rle, la Holger, Ulrich, Ulrike, Gudrun şi Andreas, la... mă rog, la toți care-au luptat şi-au murit şi, da, uneori mă gândesc şi la femeia care nu putea Hă-şi abandoneze maşina şi la polițistul care voia Bă mă imobilizeze, la marile scule care au reprezentat şi au murit pentru oraşul ăsta. îmi pare rău că lumea nu-i un loc în care... că-i un loc în care... Normal că n-ar trebui să existe războaie şi morți, dar din păcate trăim într-o lume care nu funcționează aşa.

— Aha, deci lumea e de vină, am înțeles. Lume idioată, de ce nu e aşa cum ar trebui să fie ? Ulrich râse. Eşti un scumpic, pe bune.

— Termină cu ironiile astea ieftine. Habar n-ai despre ce vorbeşte Jorg. Pe tine te-au omorât tn bătaie polițaii sau pe el? Pe tine te-au legat fedeleş şi te-au lăsat să zaci două zile în căcat Hi-n pişat? Ți-au îndesat mâncarea pe gât, pe Căile respiratorii şi-n bronhii, până când ți-au cedat plămânii? Te-au ținut treaz ani de-a rândul? Şi-apoi te-au ținut într-o linişte deplină?

Marko se aplecă peste masă şi-l atacă pe Ulrich.

— Războiul ăsta a existat pe bune, nu-i o invenție de-a lui Jorg. Pe vremuri erai conştient de usta – cu toții erați conştienți. Câți stângişti n-am întâlnit pe atunci, care-mi spuneau că era să nimerească într-un schimb de focuri, la propriu! Ei se considerau doar nişte reprezentanți indirecți, preferau să-i lase pe ceilalți să lupte şi s-o dea în luiră în locul lor. Pe oamenii care se tem de război nu vor să se implice îi mai înțeleg. Dar faptul c/l te comporți de parcă n-ar fi existat nici un lazboi mă lasă fără replică.

— Dar asta nu te-mpiedică să vorbeşti înconlinuu. In capul meu nu există oameni care se implică într-un război indirect. Şi care împuşcă femei indirect, pentru că nu vor să-şi cedeze maşinile, sau pe şoferii care plimbă directori. Voi ce ziceți?

Ulrich privi spre ceilalți.

Karin clătină din cap. II vedea în continuare pe Jorg ca pe un om sufocat de tristețe. Nu voia să creadă că vorbise serios. In plus, se gândea la vorbele lui Marko şi ale lui Ulrich, la cum i-ar fi putut împăca.

— Nu, Ulrich, nici eu n-aş lăsa pe nimeni să ucidă indirect în numele meu. Dar cu toții am crezut că trebuie să ne dezicem de societatea burgheză, dacă vrem să trăim o viață necoruptă. Şi...

— Ce prostie, pufni Andreas dispreţuitor. Dacă nu-ți convine societatea în care trăieşti, n-ai decât să te călugăreşti, să creşti albine în Provence sau nişte oi pe Hebride. Nu e nevoie să omori oameni din cauza asta.

Karin nu cedă.

— Crezi că n-ar fi ales mulți dintre noi să părăsească sau să schimbe societatea, dacă n-ar fi existat cea mai extremă soluție, cea a războiului ? N-a fost purtat tot timpul în numele nostru.

Dar a lărgit spațiul în care ne mişcăm. în acelaşi timp, cei care au ucis în război au depăşit o barieră de care n-ar fi trebuit să treacă. N-avem voie să ucidem. Dar cum ai ajuns să vorbeşti aşa despre asta, Jorg... închisoarea te face atât de rece? Atât de primitiv? Sunt sigură că în sufletul tău vezi altfel lucrurile, cu totul diferit față de cum te exprimi.

Jorg dădu să răspundă de câteva ori, dar nu se putea decide. Nici Karin nu lăsa loc de răspuns, nici Ulrich, nici Marko, nici Andreas. Dar chiar în clipa în care, uşurați, ceilalți începură să-şi ofere chifle şi să se întindă după marmeladă, să discute despre prognoza meteo şi despre programul din ziua aceea, Jorg spuse:

— Dacă nu vă deranjează, aş vrea să-l întreb ceva pe Henner.

Henner îi zâmbi:

— Dar de ce eşti atât de formal, Jorg?

— Mai vrea cineva cafea?

Christiane se ridică şi se postă lângă Henner.

— Cum se simte un om care ştie că m-a băgat la închisoare şi care vine şi sărbătoreşte cu mine eliberarea mea?

— Despre ce vorbeşti?

— Tu le-ai spus polițailor despre coliba din Odenwald1. N-aveau altceva de făcut decât să mă aştepte până când...

— Aaau!

Cana alunecase din mâna Christianei şi cafeaua fierbinte a stropit pantalonii şi picioarele lui Henner.

Acesta sări în sus, luă un şervețel şi încercă să curețe pata.

— Vino cu mine.

Văzând că ezită, Margarete îl luă de mână şi-l trase mai întâi spre bucătărie. Apoi se răzgândi şi îl manevră spre casa din grădină. Henner începu să protesteze, dar ea scutură din cap şi continuă să-l tragă după ea.

— Ce faci?

— Iți explic imediat.

— Trebuie să...

— Da, trebuie.

Note:

I. Regiune deluroasă ce cuprinde sudul landului Hessa, nordul Bavariei, precum şi partea de nord a landului Baden-Wurttemberg, din Germania.

Odată ajunşi în fața casei, Margarete îi dădu drumul lui Henner.

— Şi acum?

— îți scoți pantalonii şi te îmbraci c-o pereche de la mine. Apoi ți-i spălăm şi-i punem la uscat.

Henner se uită sceptic la şoldurile ei şi la ale lui. Margarete izbucni în râs.

— Da, o să-ți fie cam largi, dar nu foarte tare.

Femeile grase par mai late decât sunt.

O urmă în casă şi privi în jur. Coridorul ducea de la uşă până la bucătărie, în stânga zări o cameră mare cu un birou, un scaun rotativ şi o scară spre etaj, iar în dreapta o alta cu un şemineu deschis, o canapea şi un fotoliu.

— Unde aş putea...

— Unde vrei. Mă duc până sus să-ți aduc pantalonii.

Urcă scările cu paşi greoi, o auzi cum deschide şi închide uşa şifonierului, apoi coborî la fel de greu şi-i întinse o pereche de jeanşi. Erau proaspăt spălați şi aspri la atingere. Se întoarse cu spatele şi-i îmbrăcă. Margarete avea dreptate; erau prea largi, dar cu o curea mergeau.

Femeia scoase un lighean smălțuit de sub chiuveta din bucătărie, aruncă pantalonii în el, ataşă la robinet capătul unui furtun, iar pe celălalt îl puse în lighean. Se uită la rezervorul montat sub tavan.

— Sper c-avem destulă, că de nu, trebuie să ieşi să porneşti pompa.

Lăsă apa să curgă şi adăugă câteva picături de detergent pentru vase.

— Şi aşa o să se curețe ?

— Habar n-am, de obicei îmi duc hainele la spălătorie.

Se lăsă pe vine, întoarse pantalonii şi-i frecă, până când începu să se facă spumă.

— Ii lăsăm puțin la înmuiat, ce zici?

Dădu să se ridice, dar căzu în genunchi, scoțând un strigăt de durere. Henner se aplecă, o cuprinse şi o ajută să se ridice. „Zici că-i un copac, îşi spuse, e ca şi când aş încerca să îmbrățişez şi să salt un copac." După ce se ridică, Margarete îi zâmbi.

— Hernia de disc. N-am băgat-o niciodată în seamă, aşa că şi-a luat-o în cap, drept răsplată.

Brațul lui Henner se odihnea în continuare pe spatele Margaretei. Când îl luă, i se făcu ruşine că-l ținuse acolo atâta timp.

— Nu se poate opera?

— Ba da, dar poate că după aia o să mă simt şi mai rău.

II cercetă cu privirea.

— Şi ce-ai de gând?

— Cu ce?

— Cu întrebarea lui Jorg.

— O să-i explic că greşeşte. Nu l-am băgat la închisoare şi n-am vorbit nimic cu poliţiştii.

— Eşti sigur?

Henner râse.

— Aşa ceva nu uit de obicei. Da, mai demult mă întrebam ce-aş face dacă l-aş găsi într-o noapte la uşă şi dacă m-ar ruga să-l ascund de poliţie.

Mult timp n-am ştiut ce să răspund la asta. Până la urmă, am zis că l-aş fi ţinut o noapte şi dimineaţa i-aş fi spus să plece. Noroc că n-a venit niciodată.

— Hai să ne plimbăm niţel.

Margarete nu aşteptă reacţia lui Henner, ieşi din bucătărie şi se îndreptă spre pomii de lângă pârâu, traversând pajiştea. Henner se încălţă cu pantofii pe care şi-i scosese când îşi schimbase pantalonii şi alergă după ea. Când o ajunse din urmă, ea îl întrebă:

— îmi permiţi?

Şi-l luă de braţul drept şi se sprijini de el. Se plimbară încetişor de-a lungul pârâului. Din când în când, câte-o broască sărea în apă, speriată de paşii lor, şi apa bolborosea mai tare pe alocuri.

Acolo unde apa nu mai ajungea până la marginea pădurii, păşiră pe un loc însorit. Henner simţi că partea cu care Margarete se sprijinea de el se făcuse lac de sudoare.

— Christiane le-a povestit poliţiştilor despre coliba din Odenwald.

Henner se opri şi se uită la Margarete.

— Christiane ? Atunci cred că de asta a vărsat cafeaua pe pantalonii tăi. Ca să nu-i spui lui Jorg că n-ai fost tu.

— Dar chiar dacă nu i-am spus mai înainte, va trebui s-o fac mai târziu.

— Chiar trebuie?

— Crezi că...

— Poate că asta speră şi Christiane. Poate că vrea să discute cu tine, să te roage să-i spui că tu ai fost acela.

Henner răscoli nişte pietricele cu vârful pantofului şi le azvârli în pârâu.

— Ce comedie absurdă. Sora îşi trădează fratele, dându-l pe mâna poliţiei. Apoi vrea să-l convingă pe prietenul fratelui să-i spună că, de fapt, el a făcut-o. Pe prietenul care a iubit-o cândva şi pe care l-a lăsat baltă fiindcă n-a vrut să-şi trădeze fratele.

Se uită la ea.

— Ţi-a zis de ce l-a trădat pe Jorg?

— Nu mi-a spus niciodată c-ar fi făcut-o. Dar nu ţi-e clară treaba? Că nu mai suportă să se teamă pentru el? Că voia să-l prindă pe nepregătite, ca să nu

mai poată împuşca pe nimeni şi să nu fie nici el împuşcat? L-a trădat de frică, de frică şi din iubire. Şi ce legătură am eu cu asta?

Ea încercă să-i citească în ochi, vrând să afle dacă se simțea împovărat sau doar încolțit. El îi simți privirea şi-i zâmbi.

— Chiar nu ştiu, pe bune. îi datorez Christianei ceva? S-o ajut doar pentru că nu mă costă nimic ?

Ce mă costă pe mine că Jorg mă consideră un trădător?

Ea îl privi uimită, apoi mirarea se transformă în ironie. Henner nu observă însă. Continuă să gândească şi să vorbească serios.

— Sau poate c-aş ajuta-o mai mult dacă aş demasca-o şi aş elibera-o de influența lui?

— Sau poate că-l ajuți pe Jorg, eliberându-l pe el de influența ei?

Henner detectă ironia în întrebarea ei.

— Ce e?

— Termină cu astea! Te complici prea mult.

Tu fă ce vrei – treaba lor ce fac ei. Te comporți ca şi când cei doi ar fi un exercițiu de aritmetică pe care trebuie să-l rezolvi.

El merse mai departe şi ea îl însoți. Involuntar, se simțea ofensat. Cât timp au stat pe loc, ea nu şi-a retras brațul. Acum, când a vrut să şi-l retragă pe al lui, ea nu i-a dat drumul.

— Nu se poate, trebuie să mă conduci până la bancă şi pe urmă înapoi, îi spuse ea râzând. Poți s-o faci şi, în acelaşi timp, să protestezi.

După micul dejun, lise vru să mai scrie. Luă caietul şi creionul, se duse la pârâu, dar văzu de departe că banca era ocupată de Margarete şi Henner. Ocoli prin pădure. Când ajunse la pârâu, văzu că acesta se lățise de aproape două ori; probabil că pe undeva se întâlnise cu un afluent.

Sub o salcie zări o barcă legată de trunchiul acesteia cu un lanț lung. lise se aşeză în barcă şi deschise caietul.

In sfârşit, totul se termină. Angajatul firmei de pompe funebre, mituit de oficialii francezi, îl eliberă pe Jan din magazie şi-i dădu geanta.

— Poarta e închisă, trebuie să sari zidul.

Era întuneric. Jan se împiedică de lespezile mormintelor, ajunse la zid, se cățăra pe unul dintre mormintele care se prăbuşiseră peste acesta şi se aşeză pe cheia bolții. Zări o stradă prost iluminată, la capătul căreia se vedeau nişte grădini, iar îndărătul lor, în depărtare, casele de pe strada următoare. Noua lui viață începea aici. Aruncă geanta jos şi sări după ea.

Nu, lise nu scrisese mult înainte de micul dejun.

Dar ajunsese la o concluzie. Ar fi vrut să ştie clar.

I'utea să scrie despre împuşcături, bombe, crime şi moarte sau era mai bine s-o lase baltă cu proiectul ăsta şi să-şi îndrepte atenția spre ceva mai bun? Odată hotărârea luată, i se trezise ambiția de a reuşi – nu doar cu scrisul, ci şi cu

fanteziile, lise tremura de bucuria anticipației: își imagină descrierea exploziei care urma să arunce mașina în aer, glonțul care zbura cu viteză spre fereastră, trecând prin geam, nimerind victima și izbind-o de perete, pistolul lipit de ceafă și piedica trasă.

Porni pe stradă, trecu pe lângă mai multe mașini parcate, dădu peste o Toyota albă, un model mai vechi, sparse parbrizul c-o piatră, se strecură înăuntru, conectă firele și o luă din loc. Era orașul lui, îl cunoștea foarte bine. Odată ajuns pe autostradă, începu să înoate în curentul traficului, apoi deschise geanta și se uită înăuntru. Ii puseseră un pașaport german, un teanc de bancnote de cincizeci, un pistol cu muniție, un bilețel pe care era scrisă o dată, o oră și un număr de telefon. Trebuia să sune mâine-dimineață, la șapte; reținu numărul de telefon, făcu ferfeniță biletul și lăsă ca vântul să ia, rând pe rând, bucățele din el. Opri în capătul parcării, la un popas cu motel, închirie o cameră și-i rugă să-l trezească la șase jumate.

Se gândi la viața care-l aștepta. O viață de fugar, fără țel, fără o destinație la care să fi ajuns și să se fi odihnit. Să fi fost frica de a nu se mai trezi după anestezie care i-a epuizat capacitatea de a se mai speria sau faptul că prin pasul făcut spre noua viață, temerile vechi și-au pierdut concretețea ? In orice caz, acum se simțea ușor si liber.

In sfârșit, terminase cu jumătățile de măsură din viața anterioară. In sfârșit, trăia abandonul de sine, starea absolută, neambiguă a luptei. Era liber, nu-i datora nimănui nimic, nu era iubitul și prietenul nimănui, nu trebuia să aibă în vedere ce nimeni, trebuia să se dedice cauzei și atât. Ce noroc pe capul lui, ce sentiment nebunesc de eliberare !

II trezi apelul celor de la recepție, făcu un duș ifi sună din cabina telefonică de la benzinărie la numărul de pe bilețel. La nouă seara trebuia să se întâlnească la librăria gării din Miinchen cu o femeie în haină albastră, cu părul blond închis, până la umeri, c-o geantă mare de piele pe umăr ifi un Frankfurter Allgemeine Zeitung în mână.

Luă micul dejun și găsi un camionagiu care era dispus să-l ia până la ieșirea de pe autostradă, spre Miinchen. Ajunse în oraș după-masa devreme, își cumpără o geantă de voiaj și niște haine de schimb, apoi se duse la cinematograf. Rula un film franțuzesc, o poveste laconică și sentimentală despre implicare și despărțire. Jan ieși din sală și sună acasă de la prima cabină telefonică – o criză <le moment, fiindcă până la urmă se răzgândi, nu spuse nimic și puse brusc receptorul în furcă.

Se întâlni cu femeia respectivă la ora nouă seara. Aceasta îl duse într-o locuință din Schwahing1, o garsonieră mobilată impersonal, cu o nișă drept bucătărie și un duș la fel de mic. Era să n-o recunoască după ce a ieșit din baie, fără perucă și machiaj: avea o față copilăroasă și părul scurt, tuns periuță. I-a explicat ce avea de făcut în ziua următoare. Apoi au încălzit niște pizza în cuptor.

('ât timp au mâncat, n-au vorbit nimic – important era să rețină ce avea de făcut, iar asta i se comunicase deja. Jan era uimit de calitatea i>inului roşu. Când i-a simțit gustul pe limbă, a vrut s-o întrebe de unde l-a luat. Dar după ce-a înghițit, s-a răzgândit.

Apoi s-au întins în pat şi au făcut sex. Prin capul lui Jan zburau frânturi de amintiri cu Ulla.

„Hai să facem dragoste", îi cerea ea când avea chef, „iubeşte-mă", îl îndemna când era pe punctul de a-şi da drumul. Era ceva foarte sentimental şi lipicios. Acum însă, şi femeia, şi el păreau să execute un dans perfect în lumina clară şi rece.

Câtă puritate a plăcerii şi, din nou, ce libertate amețitoare!

Au rămas în pat mult timp. După-masă s-au deplasat cu tramvaiul până în suburbii, s-au plimbat pe străzi cu atâta naturalețe de parcă s-ar fi dus acasă, trecând pe lângă vila directorului. Totul arăta aşa cum îi descrisese femeia. Poarta şi zidul grădinii nu erau monitorizate. La capătul parcelei, Jan sări peste zid şi ajunse în grădină, se târî în umbra tufişurilor, până la casă, se ascunse după rododendronul de lângă uşa de la intrare şi aşteptă.

Note:

I Cartier situat în partea nordică a Miinchenului.

Se auzi o sonerie, îl văzu pe director venind pe poteca din grădină, urmat de şoferul care căra două genți diplomat, nevasta directorului ieşind în prag şi întâmpinându-şi bărbatul, şoferul intrând şi apoi ieşind. După câtva timp se auzi din nou soneria şi nevasta directorului veni din nou să deschidă uşa. O femeie îi flutură un plic, deplasându-se pe poteca din grădină. După ce îi dădu acesteia plicul pe sub uşă, Jan îşi trase pe față masca de schi, sări în sus, o îmbrânci pe femeie, obligând-o să intre în casă, o îngenunche şi-i puse pistolul la tâmplă. In tot acest timp, strigă:

— Să nu faceți vreo prostie, să nu faceți vreo prostie!

Țipă şi la bărbatul ei, care se opri pe prima treaptă, cu mâna ridicată împăciuitor, spunându-i:

— Liniştiți-vă, vă rog, liniştiți-vă!

Nu s-a apărat nici unul când i-a legat. Femeia începu să plângă, bărbatul continuă să vorbească.

Când a simțit că nu mai suportă, Jan îndesă în HUra femeii fularul scos de curând de bărbatul ei.

Acesta se uită cu ochi îngroziți la soția sa care se sufoca, neputând să mai vorbească. Jan îl conduse pe scări.

— Seiful e în dormitor, spuse bărbatul, iar Jan II duse în dormitor şi-l aşeză pe un scaun. După...

Voia să-i spună după care tablou, după care Itiesă de mobilier sau după care şifonier se afla seiful şi cum să-l deschidă. Mai târziu, Jan s-a nândit că n-ar

fi stricat să se uite în seiful ăla ilar, ce să-i faci, tracul începătorului. Lipi pistolul de ceafa bărbatului şi trase, închise ochii în clipa aceea, îi strânse, împuşcătura îl zgudui şi a trebuit să se abțină să nu mai tragă, iar şi iar. Deschise ochii şi zări omul din fața lui aplecându-se înainte t/i. alunecând de pe scaun. Nu-i venea să îngenuncheze lângă el ca să-i verifice pulsul. Văzu sângele picurând, îl mişcă pe bărbat cu piciorul, mai întâi uşor, apoi mai ferm, până când acesta sa rostogoli de pe o parte, întinzându-se pe spate şi, îndreptându-şi privirea spre pereți şi tavan, apoi spre Jan. Acesta înlemni şi se holbă la mort.

Nu auzi strigătul femeii şi nici paşii ei pe scări.

Nu auzi nimic, până când femeia îl apucă de braț.

— Ce-i cu tine ? Trebuie să plecăm.

Ridică privirea, se uită la ea şi-i spuse dând din cap:

— Da, trebuie să plecăm.

lise se simțea de parcă şi ea s-ar fi trezit dintr-o anestezie. „Iată opera mea" – astea ar fi vrut ea mA fie ultimele gânduri ale lui Jan, în timp ce m unca o ultimă privire în dormitor, trecând apoi pe lângă nevasta plângândă a directorului. Trebuia să gândească asemenea unui tip rece şi mândru, dar în acelaşi timp şi îngrozit. La fel cum gândea ea despre opera ei.

După ce strânse şi spălă vasele rămase de la micul dejun, Christiane goli lighenele din camere şi umplu urcioarele, apoi ieşi pe terasă. Plecaseră cu toții. Dispăruseră şi Karin cu bărbatul ei, după ce o ajutaseră în bucătărie şi se aşezaseră din nou la masa de pe terasă.

Christiane îşi făcuse planuri: se gândea la o plimbare cu barca pe lacul din apropiere, la un picnic în parc şi un dans pe terasă. Dar stând aşa singură pe terasă, începu să se îndoiască. Puțin probabil ca cineva să mai fie interesat de planurile ei. Ii era frică să-i mai strângă laolaltă. Jorg H ar fi luat cu siguranță de Henner, acuzându-L de trădarea aia, pe când Henner – oare ce-ar fi spus Henner? Şi dacă i-ar respinge acuzațiile, oare ce-ar deduce Jorg din asta?

Rămase uimită la gândul că-şi dorea ca Jorg Hă se întoarcă la închisoare. Sau într-un loc în care să fi fost în siguranță – izolat de informațiile cure-l amețeau, de întâlnirile care-l ispiteau, de pericolele pentru care nu era pregătit. Majoritatea anilor petrecuți la închisoare nu fuseseră deloc răi. La început a fost mai greu, când administrația închisorii a vrut să-l îmblânzească pe Jorg ;,a el a devenit agresiv şi refractar, protestând împotriva lor cu greva foamei. Dar mai târziu, toți au învățat să se lase în pace unii pe ceilalți, Jorg pe cei de la administrație, şi cei de la administrație pe Jorg. Jorg părea aproape fericit. Şi niciodată n-a fost atât de al ei ca atunci când a stat închis.

Ieşi în fața porții. Mercedesul lui Ulrich şi Volvo-ul lui Andreas dispăruseră – în cele două maşini spațioase puteau să încapă toți musafirii ei, dacă ar fi vrut să plece într-o excursie. Dezamăgită, îngrijorată şi uşurată, intră în casă, luă un şezlong şi vru să se întindă puțin pe terasă.

Dar cineva îi ocupase deja locul. Christiane recunoscu vocile lui Jorg şi Dorle. Strânse şezlongul, traversă camera pe vârful degetelor şi se sprijini de perete, lângă uşa pliantă deschisă.

— Am fost foarte dezamăgită, atâta tot. De asta m-am comportat aşa de urât. îmi pare rău.

Jorg întârzia cu răspunsul. Christiane şi-l imagina cum înghite de câteva ori, cum îşi ridică şi-şi coboară mâinile. Apoi îşi drese vocea.

— îmi dau seama, normal, că... ştiu că dumneavoastră sunteți o femeie grozavă. Dar nu pot, pur şi simplu, nu pot.

— Mă cheamă Dorle, nu „dumneavoastră", râse ea cu blândețe. Dorothea – sunt un cadou din partea zeilor. Ia-mă, sunt a ta ! Dacă la închisoare ai mai fost cu bărbați şi acum... îmi place chestia asta. Râse din nou cu aceeaşi blândețe. îmi place să fiu fututâ-n cur.

— Eu... eu sunt...

Nu spuse ce era. Plângea. Plângea schimonosit, scoțând sunetele acelea acuzatoare, neplăcute, pe care le făcea şi când era copil. Christiane le recunoscu şi se enervă din nou. Dacă fratele ei simțea nevoia să plângă, ar fi putut s-o facă măcar mai bărbăteşte, mai cu putere. Dorle nu era aşa.

— Plângi, micuțule, spuse ea, plângi. Văzând că nu mai termină, continuă. Da, micuțule, da. E de plâns, toate sunt de plâns, toate. Băiatul meu curajos şi trist, amărâtul meu, my little boy blue.

Până la urmă, lălăiala asta menită să-l consoleze pe Jorg o enervă atât de tare pe Christiane incât hotărî să intervină. Dacă tot n-a reuşit să se culce cu faimosul terorist, atunci să se laude măcar cu faptul că Jorg a plâns pe umărul ei. Asta voia Dorle? Dar când ieşi pe terasă, Christiane îi zări pe cei doi. Jorg şedea țeapăn pe scaunul lui, iar Oorle stătea în spatele lui şi, aplecându-se peste ol, îşi încolăcise mâinile în jurul pieptului său şi-l legăna. Arătau atât de neajutorați – fratele ei cuprins de durere şi fata încercând să-l consoleze încât pe Christiane n-o mai lăsă inima să intervină.

Preferă să se facă nevăzută. In hol se ciocni de Marko.

— Te-am căutat, îi spuse acesta rânjind. Trebuie să vorbim.

— Ştii cumva unde-au dispărut ceilalți ?

— Cele două familii au plecat cu Andreas la nişte ruine. Spuneau că nu stau prea mult. Dar noi doi ne descurcăm repede.

— Trebuie să discutăm chiar acum ?

— Da.

Marko făcu stânga-mprejur, se duse în bucătărie şi se sprijini de chiuvetă.

— Am pregătit o explicație pe care vreau s-o transmit presei din partea lui Jorg. El o să ezite.

Christiane se enervă că-l urmase pe Marko în bucătărie. Asta-i lipsea, să-i asculte ideile fixe!

— O să-l sfătuiesc să refuze. Altceva?

El îi rânji din nou.

— Nu ştiu cum vrei să decurgă lucrurile între tine şi Jorg pe viitor. încă mai eşti ataşată de el?

Că el e ataşat de tine – în continuare.

— Nu discut cu tine despre fratele meu.

— Nu? Nici dacă discut eu cu frate-tău despre tine? Sau o să verşi cafea şi pe mine?

Christiane dădu obosită din cap.

— Lasă-mă-n pace.

— Imediat. Dacă te ocupi tu ca explicațiile alea să ajungă la presă. Nu pot să-l împiedic să nu pună cap la cap, dacă Henner va respinge acuzațiile, şi să nu-şi dea seama că tu l-ai trădat, nu el. Dacă-i cineva din gaşca veche şi versiunea cu prietenul bun pică... Dar n-o să-i zic nimic, râse.

Faza cu cafeaua a fost o mare prostie. Poate că Henner s-ar fi apărat aşa de stângaci, încât Jorg nici nu l-ar fi crezut. Uneori chiar şi adevărul poate suna ca o minciună.

— Lasă-mă-n pace.

— Mâine-dimineață trebuie să transmit declarația aia. Dacă nu-l pregăteşti până mâine, va trebui să-l iau eu în primire. Şi-o să-l oblig eu, dacă-i povestesc despre isprăvile tale.

Dintr-odată, Marko îi aruncă femeii o privire serioasă.

— Ce te-a împins să-l trădezi? îți făceai griji pentru el? Mai bine să fi murit în închisoare decât în libertate? Nu înțeleg, ridică din umeri. Mă rog, nu contează.

Se îndepărtă de lângă chiuvetă şi ieşi din bucătărie.

Pot să-l dau afară din casă? Pot să-l conving pe Henner să mărturisească în locul meu? Pot să-l discreditez într-atât, încât Jorg să mă creadă pe mine, nu pe el? Pot să-l implic şi pe Andreas?

Pot să demontez declarația asta? Pot să evadez de aici? Pot să-i explic lui Jorg de ce am procedat aşa?

Christiane îşi amintea cum le-a dat polițiştilor indiciul. O făcuse printr-un apel anonim şi asta îi dădea cumva impresia că-l dăduse chiar el, nu ea.

îşi amintea cât de uşurată s-a simțit când a aflat că e la închisoare, la adăpost. îşi amintea câtă spaimă a îndurat atâta timp cât el a fost liber. Nu era spaima pe care o simți când îți faci griji pentru cineva care nu vrea să se lase de alpinism, de parapantă sau de cursele auto. Christiane simțea un nod în stomac, în care se împletea frica, durerea şi sentimentul de vinovăție. Durerea de a-l fi pierdut deja pe Jorg, frica de a-l pierde definitiv şi ruşinea surorii mai mari care şi-ar fi putut salva fratele cu un indiciu simplu, dar n-a făcut-o.

Era vinovată şi din cauza trădării. Dar cât cântărea asta în comparație cu viața lui Jorg?

Urmară anii petrecuți la închisoare, în care i-a oferit totul. Se gândea că astfel îşi poate răscumpăra greşeala față de el. Nu fusese destul? Trebuia să-i smulgă iubirea lui Jorg prin înşelăciune ? Era pregătită şi pentru asta, dacă nu o putea evita.

Observă uluită că reuşise să mediteze la ceva, fără ca pământul să se oprească şi cineva să fi murit. Ceea ce, până acum, era de neconceput.

Se duse în parc şi căută locul în care avea acoperire pentru mobil. Mai demult aici se aflase o masă şi de câte ori dădea un telefon, Christiane se întreba dacă faptul că pământul e umed era motivul pentru care nu se putea telefona. Visa să lărgească micul canal dintre pârâu şi lac şi să-l umple din nou.

O sună pe Karin. Ii pierise cheful de planuri şi încercă s-o convingă să viziteze şi castelul de pe malul lacului, mai ales că nu era foarte departe.

— Nu vă grăbiți. Fac aperitivele pe la şase.

Pe drumul spre casă, printre copaci, îi văzu pe Margarete şi pe Henner stând pe bancă. In clipa aceea, simți o înțepătură care se adaptă apoi la dispoziția ei, transformându-se în regret şi renunțare. N-o să rămână lângă ea nimeni dintre cei pe care-i iubea. O să-i rămână serviciul, apartamentul din oraş şi casa de la țară.

Faptul că avea să lucreze în continuare cu pacienții şi colegii ei era în regulă. Dar voia să se bucure de apartamentul şi casa aia alături de cineva, de Margarete, de Jorg, de – noaptea trecută i-a trecut şi asta prin cap de câteva ori – de Henner.

Dădu ocol casei şi ieşi pe poartă. Vecinul ei, fostul preşedinte al cooperativei1 care îşi expusese colecția de maşini agricole vechi într-un grajd mare şi pe o pajişte întinsă, sprijinindu-se de gard în speranța că va avea vreun vizitator, intră în vorbă cu ea. A găsit tânărul acela drumul spre casa ei? A fost foarte respectuos, l-a salutat, i-a mulțumit şi-a spus şi la revedere. Christiane era bucuroasă că fusese abordată de vecinul ei. Era adevărat, trăia deja aici de doi ani, dar de obicei n-o saluta şi, ca orice fost funcționar, era un adevărat model pentru săteni. Dar când l-a întrebat dacă tânărul respectiv arăta ca un reporter, a simțit imediat suspiciunea şi atitudinea rezervată din vocea sa. De ce ar trebui să filmeze conacul?

Ce se întâmpla, de fapt, în weekendul acela? De ce erau atâtea maşini în fața porții? I-a povestit despre prietenii ei vechi cu care nu se mai văzuse de mult şi cu care se întâlnise în sfârşit în weekendul ăsta. Vecinul făcu nişte insinuări amenințătoare ; putea să-i bage la închisoare dacă făceau ceva dubios, ceva despre care nici reporterii nu ştiau.

Christiane îşi continuă drumul, trecu de ruinele casei parohiale, de biserica aflată în renovare de mulți ani şi încă pentru mult timp de acum înainte, de stația veche folosită pentru schimbarea cailor poştalionului, de părculețul cu monumentul soldaților căzuți în luptă. Nu se întâlni cu nimeni.

Trecând pe lângă adăpostul din stația de autobuz, văzu trei băieți stând pe scaunele de plastic şi bând bere, care s-au uitat la ea fără să scoată vreun cuvânt, speriind-o prin prezența lor neaşteptată. Da, era o străină aici – gândul acesta se potrivea cu dispoziția ei.

Se uită după tânărul despre care-i vorbise vecinul. Trecuse prin sat înaintea ei? Ii întrebase oare pe săteni despre ea? Descoperise că Jorg fusese grațiat şi că sora lui locuia aici ? Se uită la fiecare număr de înmatriculare — un reporter ar fi venit din Berlin, Hamburg sau Munchen. După câtva timp însă, statul ăsta la pândă i se păru nedemn şi îşi interzise să mai facă aşa ceva. Se săturase şi de sentimentul ăsta de renunțare și despărțire. Nu mergea să se comporte jovial, dar tristețea cerea o anumită sfidare. Voia să se termine odată cu reporterii, cu tipi precum Marko, cu pipițe tinere, iar dacă prietenii şi oamenii dragi ei n-o voiau, atunci puteau să se ducă dracului.

Note:

1. LPG – Landiuirtschaftliche Produktionsgenossenschaft, un fel de Cooperativă Agricolă de Producție din fosta Republică Democrată Germană.

Atitudinea de sfidare o ținu până când a ajuns pe strada care ducea spre casa ei. Lungă nu era, doar dezolantă: pe o parte, parohia în ruine şi uneltele agricole ruginite, pe cealaltă, depozitele şi barăcile cenuşii, părăsite ale cooperativei. Strada nu era asfaltată; cu fiecare pas făcut, Christiane ridica nori de praf, care atârnau apoi deasupra străzii destul timp cât să pară c-o urmează ca o trenă. „Zici că port mantaua trecutului pe umeri", se gândi Christiane după ce întoarse capul — şi frica se cuibări din nou în inima ei, da, frica de a-i pierde pe Jorg, pe Margarete, frica de a nu mai avea altceva de făcut în afară de muncă. Nu era cald, dar soarele ardea şi dintr-odată Christiane ar fi vrut să le facă rău celor care-i făcuseră rău.

Marko şi Dorle stăteau pe terasă.

— Jorg s-a dus să se culce. Marko tocmai îmi povestea ce erou e Jorg şi că lumea ar avea nevoie (le o declarație din care să înțeleagă asta o dată pentru totdeauna.

Ii zâmbi Christianei ca de la femeie la femeie, ca şi când ar fi ştiut amândouă că bărbații nu sunt eroi, ci doar nişte băiețel sau poate, cel mult, nişte adolescenți. Apoi îi zâmbi lui Marko:

— Şi poți să-mi explici de ce a cerut eroul să fie amnistiat?

De fapt, Christiane n-avea chef să asculte pledoaria lui Marko pentru declarația care trebuia scrisă pentru presă şi nici să devină complicele lui Dorle. Cu toate acestea, se aşeză lângă ei.

— N-a cerut să fie amnistiat. A făcut o cerere, ca alea pe care le faci pentru concediu sau pentru permisul de conducere. Sau pentru o autorizație de construire. Şi de ce n-ar fi făcut-o?

— Păi, amnistierea nu înseamnă tocmai asta:

chestia asta mi se cuvine, dar vă rog eu frumos să mă scutiţi?

— Poate că restul lumii aşa vede lucrurile.

Revoluţionarul însă trebuie să profite de ocazie şi să iasă din puşcărie, ca apoi să-şi poată continua lupta. Dacă i se iveşte şansa, e clar că n-o să-i întoarcă spatele. Trebuie să evadeze, iar pentru asta e în stare să mintă sau să păcălească autorităţile, să lupte cu justiţia, să apară în faţa primei, celei de-a doua sau celei de-a treia instanţe sau să facă cereri.

— Ce tâmpenie, spuse Christiane nervoasă.

.Jorg n-a minţit în faţa instanţei ca să-şi scape pielea. Nu i-a bătut la cap pe ăia de la închisoare ca să-i facă viaţa mai uşoară. A făcut greva foamei de mai multe ori.

Marko dădu din cap.

— Greva foamei face parte din lupta unui revoItiţionar. Sinuciderea, la fel. Astfel poate demonstra lumii că statul n-are nici o putere asupra lui ca prizonier, că nu e un obiect, ci un subiect. Că lupta lui e impersonală, autodistructivă, dacă trebuie, sinucigaşă. N-am spus că revoluţionarul face tot posibilul să iasă de la închisoare. Dacă poate să poarte o luptă chiar şi închis, o face fără să ezite. Dar a trecut vremea grevelor foamei şi a sinuciderilor. Lupta trebuie purtată în libertate.

De asta a făcut Jorg cererea aia. Mă rog. După părerea mea, cererea de amnistiere demonstrează că statul te poate graţia şi că ar fi bine s-o facă într-un mod cât se poate de prietenos. Şi e OK să fie aşa. Cu ce ne-ar ajuta dacă Jorg ar sta şi ar mucegăi la închisoare?

Dorle căscă şi se ridică în picioare.

— Cred că mă duc să trag şi eu pe dreapta.

Când continuăm cu programul artistic?

— La şase servesc aperitivele. Dar aş avea nevoie de ajutor la bucătărie — cobori pe la cinci?

Dorle dădu din cap şi plecă. Se ducea oare la Jorg? Nu Dorle era cea care i l-ar fi putut fura.

Din acest punct de vedere, Marko era mai periculos.

Acesta reluă firul imediat.

— Ai priceput acum? Fără o declaraţie oficială, publicul o să perceapă lucrurile exact ca Dorle. O să vadă un Jorg pe care au reuşit să-l îmblânzească, să-l încolţească. Sper că nu vrei ca amintirea lui să se rezume la atât. Şi cum să continue cu imaginea asta? Ar însemna că a trăit în zadar.

— Lasă-l pe el să se ocupe. De ce vrei să-l pisezi cu chestia asta?

Dar de îndată ce a rostit întrebarea, a înţeles ideea lui Marko. îşi imagină expresia vie de pe chipul Jui Jorg din noaptea trecută, în timp ce Marko îl lăuda şî-l provoca, iar în urechi îi răsunau din nou vorbele lui înflăcărate din timpul plimbării în parc, când i-a vorbit despre legământul pe care-l presupunea pentru

el lupta. In ncelaşi timp, îl vedea şi pe Jorg cel cu umerii strânşi, cu mersul şleampăt şi cu gesticulaţia nervoasă. Marko îşi dăduse seama că, fără presiune, Jorg ar fi putut renunţa uşor la declaraţie.

— Pot s-o citesc ?

— Da, normal.

Marko scotoci în buzunarul cămăşii, despături şi-i înmână două foi. Citi un text despre lupta revoluţionară din Germania, care nu luase sfârşit, ci dimpotrivă, abia acum începea, o luptă globală, exact ca politica sau economia, care depăşeşte graniţele culturale sau religioase şi care e capabilă să găsească forme de organizare alternative sau să acţioneze prin metode diferite faţă de cele din anii '70 sau '80. Textul se termina astfel:

„Sistemul nu se poate ascunde de revoluţie în spatele minciunilor. E vulnerabil, poate fi rănit, dezarmat şi învins. Provocările care ajung să demaşte sistemul, exploziile care-i dezvăluie punctele vulnerabile, atentatele care arată cât de lipsiţi de apărare sunt cei care construiesc şi trăiesc de pe urma vulnerabilităţii sale, atacurile care răspândesc panica şi-i obligă pe oameni să gândească şi să mediteze — toate acestea nu sunt de azi, de ieri. Lupta continuă".

îşi dădu seama ce încerca Marko: să formuleze un text care să te facă să vrei să iei atitudine şi care să te ghideze, dar care să poată fi citit şi ca analiză şi prognoză. I-a reuşit? Era oare de neatins din punct de vedere legal ? Christiane îi dădu foile înapoi.

— Andreas n-o s-o facă, în nici un caz. Aşa c-o să-i caut un alt avocat care să arunce un ochi peste textul ăsta. Atâta timp cât n-am undă verde din partea lui, o să am grijă ca Jorg să nu dea declaraţia asta, oricât ne-ar costa. Da, ştiu că-i sâmbătă. Dar dacă pleci imediat, până mâine ai şanse să găseşti un avocat.

El o privi neîncrezător.

— Doar nu ai de gând să...

— ...să-l răpesc sau să-l închid undeva pe Jorg, ca să nu-l mai găseşti mâine? râse ea. Aş face-o, dacă m-ar ajuta cu ceva. Dar nu m-ajută cu nimic, aşa că n-ai de ce să te temi.

— Vrei să zici că...

— O să-i zic lui Jorg c-ai plecat. Că te-ai dus în oraş ca să discuţi despre o declaraţie pe care voiai s-o prezinţi. Şi că te întorci diseară sau mâine-dimineaţă. OK?

Christiane vorbi pe un ton voit prietenos. Şi-au dat seama amândoi că ea era câştigătoarea rundei.

Marko înghiţi în sec ascunzându-şi iritarea, dădu din cap şi se ridică.

— Păi atunci, ne vedem mai târziu.

Şi Henner îşi luase rămas-bun de la Margarete.

— Ne vedem mai târziu.

O condusese la bancă de braț, stătuse lângă oa, privind spre pârâu, apoi o condusese la casa din grădină tot de braț. Ajunşi în fața uşii, ea îşi eliberă mâna şi intră în casă; el se întoarse şi plecă.

După câțiva paşi, însă, se întoarse şi dădu uşa de perete.

— Margarete!

Ea se răsuci pe călcâie şi el o luă în brațe. Ea ozită puțin, apoi îl cuprinse şi ea cu mâinile. Nu se sărutară, nu-şi spuseră nimic, au stat doar şi H-au ținut în brațe. Henner începu să râdă din ce în ce mai tare, până când Margarete îl împinse de lângă ea, privindu-l cu interes.

— Sunt bucuros.

Ea îi zâmbi.

— Bine.

El o trase din nou lângă el.

— îmi place cum mă simt lângă tine.

— Şi mie.

— Şi eşti prima femeie din viața mea pe care cu am sărutat-o primul.

O sărută şi ea ezită din nou înainte de a închide ochii, înainte de a-i accepta şi răspunde la sărut.

După aceea, îl întrebă:

— Prima femeie ?

— De obicei, femeile sunt cele care mă sărută primele. Femei de care nu vreau să fiu sărutat sau de care nu ştiu dacă vreau să fiu sărutat sau pe care vreau să le sărut, dar nu atât de devreme, spuse râzând. Sunt de două ori mai fericit. Pentru că mă simt bine cu tine şi fiindcă eu am fost cel care te-a sărutat primul. De trei ori. Şi fiindcă sărutul a fost foarte plăcut.

— Hai cu mine!

Urcară scările. Mansarda era o încăpere mare cu un coş de fum, un dulap, un pat şi o singură fereastră pe peretele din capăt. In cameră era întuneric şi zăpuşeală, aerul părea că stă pe loc.

— Trebuie să mă întind puțin. Vrei să stai aici, lângă mine?

Se culcă îmbrăcată în fustă şi tricou, iar el se aşeză pe marginea patului. îi privi chipul, ochii căprui, nasul lat, gura arcuită şi părul castaniu cu rădăcinile decolorate. Ea îi luă mâna în palmele ei.

— Am fost la o conferință în New York până marți. Despre fundamentalism şi terorism. In cea de-a doua seară, am ieşit la masă cu o tipă, o profesoară din Londra, şi când am condus-o la hotel şi mi-am luat rămas-bun, mi-a luat capul în mâini şi m-a pupat pe gură. Nu ştiu, poate n-a însemnat nimic, poate a fost doar o variantă a sărutului obişnuit de salut sau de despărțire. Dar pentru prima oară în viața mea, în drum spre hotel m-am gândit la actul sărutului. Te-ai gândit vreodată la asta?

— Hm.

El aşteptă, dar Margarete nu mai spuse nimic.

— La noi exista obiceiul ăsta cu pupatul pe gură, pe care nu-l suportam. Voiau să fie drăguți cu mine, desigur. Dar de câte ori taică-meu şi inaică-mea mă luau de la gară când mă întorceam din vacanță şi mă sărutau pe gură drept salut, simțeam că îngheț pe dinăuntru. In loc să mă apropie de ei, pupatul ăsta mă îndepărta şi mai mult. îmi venea să mă cutremur când tatăl meu, pentru care igiena personală nu era deloc imporI antă, mă pupa cu gura mirosindă. Mama stă ningură, o vizitez o dată la câteva săptămâni. De liecare dată mă sărută pe gură când ajung şi o l'ace atât de... Dar de ce-ți povestesc eu chestiile astea? Vorbesc prea mult? Să tac? Nu? Mă sărută ntât de posesiv, atât de apăsat şi de lacom – că-mi aduce aminte de o fetişcană vulgară care se aruncă tocmai în brațele bărbaților care nu vor să aibă de-a face cu ea.

Dar şi corporalitatea alor mei... Când eram mic, taică-meu m-a dus de vreo două ori la înot şi m-a luat cu el în cabină să mă schimb. Goliciunea lui, carnea moale şi albă, mirosul lui şi chiloții murdari – m-au dezgustat atât de tare încât am început să am remuşcări. Nu i-am mai văzut corpul Hol după aceea, a mai rămas cel al maică-mii. O mai însoțeam la doctor şi acolo se dezbrăca şi-şi expunea pielea flască, atârnândă şi oasele strâmbe, lucru care mi se părea din nou dezgustător. Totuşi mi-era şi milă de ea. Cel mai cumplit e când nu-şi mai poate controla intestinele şi scaunul. Şi atunci fiice în pat sau în haine sau pe jos sau pe pereți habar n-am cum reuşeşte să acopere atâtea zone.

liB început nu spune nimic, că-i e ruşine, dar când începe să pută şi n-are cum s-o mai ascundă, eu mă duc să spăl căcatul întărit. îi vorbesc frumos ui încerc s-o încurajez şi nu mă opresc până nu Inc curățenie perfectă. Dar pe dinăuntru nu simt ilccât dezgust şi răceală şi-mi vine să scrâşnesc din dinți. Nu mai am conştiința încărcată, ca atunci la piscină, cu taică-meu. Mă sperie. Mă dezamăgeşte ce simt.

Ai auzit poveşti cu asistente care-şi omoară pacienții ? Sunt prietenoase şi eficiente, dar nicidecum pentru că şi-ar iubi pacienții, ci fiindcă îşi fac treaba scrâşnind din dinți. Sunt nişte ființe reci. Efortul fiind atât de mare, încât n-ai cum să faci față fără iubire, într-o zi nu mai rezistă şi-şi omoară pacienții cu sânge rece. Şi astea nici măcar nu sunt cazuri atât de extreme. Gândeşte-te la...

— Tu n-o omori pe maică-ta. li speli căcatul, atâta tot.

Margarete se ridică în capul oaselor şi-l mângâie pe spate.

— Dar răceala aia înseamnă tocmai asta. Când trec pe stradă sau stau într-o cafenea, mă uit la oameni, la expresiile lor, la ținuta şi mersul lor.

Uneori mi se pare că disting efortul pe care-l depun ca să se țină drepți sau să-şi tempereze expresia feței, curajul cu care o iau de la capăt în fiecare zi, chinul eroic prin care merg pas cu pas, şi atunci mă cuprinde o milă sfâşietoare. Dar e vorba de sentimentalism, nimic mai mult. Fiindcă atunci când vine vorba

de oameni pot simți o răceală atât de puternică încât, dacă aş avea la îndemână o mitralieră şi nu mi-ar fi frică de urmările legale, aş fi în stare să-i împuşc pe toți.

— Ți-au trecut prin cap toate astea când te-ai gândit pentru prima oară la cum e să săruți pe cineva ?

— Mi-au trecut prin cap de când am făcut-o.

La unele chestii m-am gândit abia acum, pentru că vreau să ştiu dacă aş proceda la fel ca Jorg, care...

O privi iritat, iar ea îşi dădu seama că se întreba dacă nu cumva râde pe seama lui.

N-ar fi trebuit să gândească aşa.

— Nu m-am gândit niciodată la cum stă treaba cu sărutatul ăsta. Dacă aş face-o, oricum n-aş ajunge acolo unde ai ajuns tu. Mi se pare că extrapolezi prea mult, sari de la spălatul căcatului la uciderea în masă, de la faptele bune la cele rele, de la realitate la imaginar. Cu toții avem fantezii despre situații de care, în realitate, ne ținem cât putem de departe.

-— Nu te-ai întrebat ieri sau azi oare cum a putut Jorg să-i omoare pe oamenii ăia ? Şi dacă tu ai fi în stare s-o faci? Eu, unul, mi-am dat seama că nu mă pot imagina luptând ca un revoluționar infocat. Mai degrabă mă văd ca pe un ucigaş cu capul limpede şi cu sânge rece.

Margarete dădu dezaprobator din cap şi îl sprijini de pieptul lui Henner. Când se desprinse de el şi ne întinse din nou pe pat, acesta îi dădu pantofii jos cu blândețe şi se culcă lângă ea. Adormiră unul lângă celălalt.

Şi ceilalți dormeau. Jorg şi Dorle în camerele lor, Christiane în şezlongul de pe terasă, lise în curbura bărcii. Marko era singurul care se ducea în oraş, în timp ce cuplurile căsătorite stăteau cu Andreas la o terasă de pe malul lacului, bucurându-se pe deplin de amorțeala capului şi a pleoapelor, drept pentru care-şi mai comandară o sticlă de vin şi priviră soarele alunecând pe suprafața apei. Era zăpuşeală atât în casă, cât şi pc terasă, pe malul pârâului şi al lacului, iar arşița asta te moleşea şi moleşeala aducea împăcarea, în orice caz, asta spera Christiane înainte să se instaureze pacea de dinaintea somnului, spunându-şi că, într-un fel sau altul, lucrurile aveau să se rezolve.

lise adormise fiindcă nu-şi dădea seama dacă ar trebui să-l adoarmă pe Jan sau nu. După omor, nu-şi mai putea închipui ambele versiuni: un Jan terminat şi unul vesel, aproape nebun, unul care se întinde în pat şi nu se mai trezeşte dimineața şi un altul care trece noaptea cu bine. Când se trezi, hotărî să-l lase în viață după noaptea respectivă.

Dar nu mai avea chef să descrie îndeletnicirile cotidiene ale lui Jan, cel puțin nu acum. Furturile de maşini şi jefuitul băncilor, evadările, instruirea lui la palestinieni, discuțiile sale cu ceilalți, locurile secrete unde-şi ținea banii şi armele, întâlnirile cu tot felul de femei, excursiile – toate astea şi le putea închipui şi ar fi putut scrie despre ele.

Ar trebui să facă nişte cercetări, probabil: ce model urmăresc teroriştii germani atunci când fură maşini sau jefuiesc bănci? Unde sunt taberele în care sunt instruiți? Cât stăteau şi ce învățau acolo?

Când renunțau să discute despre strategii politice şi treceau la detaliile atacurilor pe care le pregăteau? Unde-şi făceau concediul? Toate acestea erau întrebări la care era uşor să răspunzi. Ceea ce-i punea probleme lui lise însă se referea la chestiunea crimelor. Cum să continue povestea asta? Să-l facă să ia pe cineva ostatic, să-l țină vreo două săptămâni, să-l plimbe de colo-colo, să-i dea să mănânce şi să bea, să discute şi chiar să facă glume cu el? Ca apoi să-l omoare? Cum ar putea să scrie despre aşa ceva?

In primele zile nu-i vorbise nimeni. Avea mâinile şi picioarele legate, nu ca să-l împiedice să fugă, ci mai degrabă ca să nu-şi smulgă banda adezivă de pe gură şi să înceapă să țipe. Pereții erau subțiri. Ziua stătea în mijlocul camerei pe un scaun, noaptea zăcea pe podea. Când îl duceau la veceu, îi dezlegau mâinile; când îi dădeau să mănânce şi să bea, cineva îi smulgea banda adezivă de pe gură, timp în care un altul era pregătit să-l omoare în bătaie dacă îndrăznea să țipe. Nu-l lăsau niciodată singur, un mascat îl însoțea tot timpul.

Orice ar fi făcut, îl îndemnau să se grăbească, indiferent că era vorba despre trezit sau despre țopăitul până la veceu, despre satisfacerea nevoilor, despre țopăitul înapoi în cameră, despre mâncat sau băut. Şi cu toate că-l hărțuiau să mestece şi să înghită mai repede, el încerca să discute cu ei în acest timp. „Vă pot ajuta, dacă încercați să negociați ceva în numele meu" sau „Lăsați-mă să-i scriu cancelarului" sau „Lăsați-mă, vă rog, să-i scriu nevesti-mii!" sau „Mă dor picioarele – m-ați putea lega altfel ?" sau „Vă rog să deschideți fereastra". Dar nimeni nu reacționa la rugămințile lui.

Ştia cu cine are de-a face, chiar dacă nu vorbeau cu el: văzuse afişul sub care l-au fotografiat.

Nu vorbeau cu sau despre el. Nu era ca şi când s-ar fi înțeles în prealabil, nici n-au luat o decizie comună să-l trateze cu dezinteres. Fiecare simțea aceeaşi nevoie: de a se ține cât mai departe de el.

Când Helmut l-a înjurat numindu-l porc fascist, capitalist nenorocit şi mâncător de bani, atunci când au ajuns în apartament, ceilalți păreau extrem de jenați şi Maren îl luă pe Helmut de mijloc şi-l escortă afară din cameră.

în casa din pădure, în care s-au mutat mai apoi, lucrurile ar fi trebuit să se desfăşoare la fel.

Dar ce nu ştiau era că acea casă avea o singură cameră mare lângă baie şi bucătărie. „Nici o problemă", spuse Helmut şi aduse gluga din maşină, cea pe care i-o trăseseră peste ochi atunci când îl răpiseră şi transportaseră acolo, şi i-o puse din nou pe cap. Dar o problemă exista totuşi. Deşi imobilizat, cu gura lipită şi cu capul acoperit, amuțit şi orbit, era totuşi prezent. Cu cât stătea mai nemişcat pe scaun, cu atât prezența lui părea mai materială; dacă-şi întindea

picioarele sau îşi îndrepta spatele şi capul şi se legăna cu scaunul era mai uşor de suportat. Şi pentru că nu voiau să-şi dezvăluie identitățile, nu vorbeau în fața lui, aşa că în camera mare era atâta linişte încât i se auzea respirația greoaie. Ziua puteau să se ducă în bucătărie sau în fața casei. Noaptea însă n-aveau unde să se refugieze din calea respirației sale zgomotoase.

Apoi, în timp ce mesteca şi înghițea, le-a spus:

„Nu pot să trag suficient aer pe nas". O tot repeta, dar nu-l băga nimeni în seamă. Până când căzu de pe scaun. Maren îi smulse gluga de pe cap şi banda adezivă de la gură, ajutându-l să respire din nou. Nici unul nu avea masca pe față şi Maren a avut prezența de spirit să-i tragă gluga pe cap înainte să se dezmeticească.

După aceea nu i-au mai pus banda la gură şi atunci mai vorbea din când în când cu ei. Discuta despre politică şi, văzând că nu-i răspunde nimeni, prelua şi partea lor. Le povestea despre el. începea cu „Imaginați-vă că eu..." şi apoi trecea la subiect cu un „într-adevăr". Ajunsese să le povestească despre perioada în care a luptat în război, despre cariera lui de economist, despre legăturile sale cu viața politică. Nu vorbea niciodată mai mult de cincisprezece, douăzeci de minute. Era uns cu toate alifiile; se gândea să sădească îndoiala în mințile lor şi să-i facă să-l privească altfel decât ca pe reprezentantul caricaturizat al capitalismului sau al sistemului, pe care îl puteai oricând anihila.

Voia să vadă în el omul. Apoi începu să le povestească despre soția şi fiica lui. „Nu m-aş fi putut despărți de nevastă-mea niciodată, oricât de nefericiți am fi fost împreună. Când a murit pe neaşteptate, m-am gândit c-am murit odată cu ea, în ceea ce privea iubirea sau norocul în viață. Dar mai târziu am cunoscut-o pe actuala mea soție şi m-am îndrăgostit din nou, mai întâi de ea, apoi de fetița noastră. Nici măcar n-am vrut copii, aşa că nu m-am bucurat cu adevărat de naşterea ei.

Mai târziu însă... m-am îndrăgostit de fetişoara ei, de brațele şi picioruşele pufoase, de burtica aia drăgălaşă. M-am îndrăgostit de bebeluş aşa cum te îndrăgosteşti de o femeie. Nu vi se pare ciudat ?" Vocea lui era puternică şi hotărâtă. Când tonul său căpăta o notă întrebătoare, ezitantă şi îngândurată, Jan îşi imagina că-şi bate joc de ei. I se părea că joacă teatru, chiar şi atunci când corpul său masiv se prăbuşea pe scaun sau când fața lui cărnoasă şi lată părea să se destrame de durere, adoptând o mină înfricoşată, aproape plângăcioasă.

Omul luptă cu mijloacele de care dispune. Oare o să le povestească oamenilor în vreun interviu sau în vreo carte cum ne-a manipulat, după ce scapă de aici ? Sau i se pare atât de jenant să-şi expună slăbiciunile, încât nu ar admite că ne-a manipulat, chiar dacă a făcut-o deja ?

Asta dacă scăpa – răpitorii s-au lăsat înduplecați şi au extins ultimatumul, fotografiindu-l din nou sub un afiş, cu un ziar din ziua respectivă. Dacă nu-i

eliberau pe reprezentanții lor, erau nevoiți să-l împuşte. Cum să-i fi luat lumea în serios dacă i-ar fi dat drumul ?

în ziua expirării ultimatumului a plouat. Nu era frig; stăteau în fața casei sub acoperiş şi se uitau la stropii de ploaie. în coroana copacilor de pe pajişte se agățaseră fâşii de ceață, pădurea şi munții se pierdeau în spatele lor după norii groşi.

Chiar dacă închiseseră uşa, îl auzeau vorbind. Şi el auzea ştirile care se transmiteau din oră-n oră la radioul lor cu tranzistori. Când au tras la sorți, încercând să decidă cine avea să-l împuşte, au vorbit încet; nu voiau să-i audă discutând despre aşa ceva.

Jan încerca să citească. Dar nu mai reuşea să facă o legătură între ceea ce citea şi ceea ce i se întâmpla în timp real. Viața descrisă în romane i se părea atât de străină, atât de falsă încât simțea că nu-i foloseşte la nimic dacă citeşte despre ea. Nici cărțile de istorie, nici studiile politice sau sociale nu-i spuneau mare lucru; alesese lupta în defavoarea studiului. Neputința de a se concentra la citit nu-l deranja câtuşi de puțin. E doar durerea că-ți iei la revedere de la încă ceva ce-ți place, îşi spuse Jan. Nu e ca şi când n-aş mai fi renunțat la o grămadă de lucruri.

Cu o oră înaintea expirării timpului, bărbatul le spuse: „Când a trecut ora, o să vă grăbiți cu siguranță. Pot să-i scriu soției mele scrisoarea aceea ?". Helmut îl îngână ironic: „să scriu o scrisoare soției mele", iar Maren ridică din umeri.

Jan se duse după hârtie şi stilou, îi scoase gluga şi-i dezlegă mâinile. îl urmări în timp ce scria.

„Draga mea, am ştiut amândoi că eu voi muri primul. îmi pare rău că trebuie să plec aşa de repede, că trebuie să te părăsesc înainte de vreme.

O să plec încărcat de daruri; în ultimul timp, având răgazul necesar ca să mă gândesc, mi-am simțit inima plină de anii petrecuți împreună.

Da, mi-ar fi plăcut să fac multe lucruri alături de tine şi mi-ar fi plăcut s-o văd pe fiica noastră..." Scria încet şi avea un scris copilăros, stângaci.

E normal, se gândi Jan, tipul nu mai scrie de mult de mână, le dictează celorlalți. Le dictează şi dă comenzi, îi manipulează şi-i pistonează la tot pasul. Mai are şi o nevastă tânără, un copil mic şi un câine ascultător, şi când se întoarce acasă după porcăriile pe care le face în fiecare zi, câinele sare pe el şi fiică-sa îl strigă: „Tati, tatii" şi nevastă-sa îl îmbrățişează şi-i zice: „Arăți cam obosit – ai avut o zi grea ?". Jan scoase pistolul din betelia pantalonilor, eliberă piedica şi trase.

fusese deloc complicat. Avusese de furcă doar cu prima crimă, chiar dacă Jan îi uşurase munca, făcând totul plauzibil din cauza exaltării. Prin prima crimă, Jan renunțase la societatea în care nu avem voie să ne omorâm unii pe alții. Ce l-ar mai fi putut opri?

Când coborî în parcare din maşină, Karin se trezi abordată de un tânăr.

— Doamnă pastor ?

Il cercetă c-o privire prietenoasă, aşa cum învățase atunci când devenise pastor: îi cerceta cu o privire prietenoasă pe toți cei care se apropiau de ea. Era un tip înalt, cu o față senină, c-o privire care nu părea să ascundă nimic şi, datorită pantalonilor bej, a cămăşii albastre şi a gecii bleumarin purtate peste braț, îi crea o impresie de om curat şi bine-crescut.

— Da?

— Aş vrea să vă rog să-mi puneți o vorbă bună.

Sunteți musafir în casa asta, nu-i aşa, şi mi-ar plăcea şi mie să vizitez clădirea şi parcul. Scriu o lucrare despre micile moşii din zonă şi azi am dat peste cea de aici. In timpul săptămânii sunt la arhive şi în weekend mă duc să vizitez locurile despre care am citit. Nu le găsesc întotdeauna, dar se întâmplă să dau peste unele despre care nu există materiale scrise. Despre proprietatea asta micuță n-am citit încă nimic.

— Pot să vă fac cunoştință cu proprietarele.

— Ar fi drăguț din partea dumneavoastră.

Se pare că nu vă mai amintiți de mine. Acum nouăsprezece ani ați oficiat slujba la confirmarea' prietenului meu Frank Thorsten, şi ați dat mâna cu mine când am plecat.

— Nu, nu-mi amintesc de dumneavoastră şi nici de prietenul dumneavoastră. Studiați cumva istoria artei?

Se îndreptă spre casă, iar tânărul i se alătură.

— Mai am puțin şi termin. Mă scuzați, nici nu m-am prezentat. Gerd Schwarz.

în bucătărie dădură peste Christiane şi fata lui Ulrich. La început, Christiane a intrat la bănuieli, apoi s-a liniştit. Acesta era, aşadar, tânărul care a căutat-o prin sat. O instrui pe Karin în legătură cu stadiul în care se afla friptura din cuptor şi îi arătă casa lui Gerd. Cine o construise, ştia cumva?

îi amintea de moşiile lui Karl Magnus Bauerfend din anii '60, '70 ai secolului XVIII. Holul spațios de la intrare, treptele de la primul etaj, făcute din lemn, nu din piatră, cum se obişnuia pe atunci, cele două camere de pe colț, aproape ignorate, la care se putea ajunge doar prin salon – toate acestea purtau semnătura lui, pare-se. Verificase dacă acoperişul şi colțurile din salon sunt pictate sub tencuiala albă ? Lui Bauerfend îi plăcea să picteze colțurile saloanelor, ale căror uşi dădeau spre terasă şi parc, cu nişte împletituri de frunze, iar pe acoperiş comanda un cer albastru cu câțiva nori diafani. Gerd Schwarz era un la fel de bun orator ca şi ascultător. Se arăta interesat şi milostiv față de grijile Christianei, care se plângea de mucegaiul de pe ziduri şi de cariile care distrugeau lemnăria, de acoperiş, de cabluri, de mijloacele şi sistemele de transport. In parc îi arătă bazinul pe care voia să-l reumple cu apă din pârâu.

— Cândva pe fostul lac de aici exista şi o mică insulă.

Bărbatul se uită cu atenție la bazinul golit şi în mijlocul lui zări o ridicătură cu două pietre, pe care cândva se aflase o bancă. Părea atât de sigur de tot ce spunea şi Christiane îl simțea atât de apropiat, încât îi sugeră să-şi continue cercetările singur. Ea trebuia să se întoarcă la bucătărie.

Insă nu rămase singur prea mult timp. Note:

1. Ceremonie religioasă protestantă, un fel de primă comuniune, oficiată pentru adolescenți la vârsta de 14 ani.

Andreas, căruia Christiane îi povestise despre Gerd Schwarz, îl găsi şi nu se lăsă impresionat de buna sa creştere şi de determinarea lui.

— Aveți cumva un celular ? Pot să-l văd şi eu ?

Când Gerd Schwarz îi înmână telefonul cu o expresie perplexă, Andreas îl ascunse în buzunar.

— Vi-l dau înapoi la plecare. Nu vrem să dați telefoane de aici.

Gerd Schwarz îl întrebă pe un ton ironic, dar prietenos:

— Din cauza radiațiilor?

Andreas făcu o mişcare absentă de confirmare cu umerii şi brațele şi rămase lângă Gerd Schwarz.

După ce au străbătut parcul în lung şi-n lat şi s-au întors la casă, îl zăriră pe Jorg care tocmai ieşea din salon pe terasă. Se opri, clipi spre razele soarelui la amurg şi nu părea deloc cel ale cărui poze fuseseră publicate în toate ziarele din ultimele săptămâni sau difuzate la fiecare emisiune TV. Iar faptul că Gerd Schwarz nu părea să-l recunoască şi nu se arăta deloc curios sau uimit în ceea ce-l privea îi trezi şi mai mult suspiciunile lui Andreas. Dar Christiane i-o luă înainte.

— Mai stați pe la noi!

Gerd Schwarz era bucuros să mai rămână.

în cazul în care musafirul cel nou ar fi reuşit să se infiltreze, Andreas nu s-ar fi putut baza pe o amenințare cu un proces, ca să-l reducă la tăcere.

Aşadar, era de preferat să-l țină aproape până când se convingeau că nu le poate aduce nici un prejudiciu.

— Cum a fost în excursie ? îi întrebă Christiane pe Andreas şi pe cele două cupluri căsătorite.

Ingeborg îi povesti despre ruinele mănăstirii şi despre repetițiile pentru un concert la care au asistat şi care i-a impresionat.

— Apoi ne-am dus la terasa de lângă lac. Eram cam ametiți şi adormiți şi ne simțeam chiar bine, până când cei trei s-au apucat să se certe. Proiectul stângist – de parc-ar mai interesa pe cineva azi.

— Nu, scumpa mea, spuse Ulrich cu o răbdare forțată, ştim prea bine că nu mai interesează pe nimeni subiectul. Ne-am certat din cauza eficienței proiectului stângist. Ne întrebam ce lucruri a mai şters de pe fața pământului.

Se întoarse spre Andreas.

— Noi doi ne înţelegem. Am vorbit despre ambele: despre paternalismul şi atitudinea dominatoare a orientalilor şi despre terorismul din Occident. Proiectul stângist le-a distrus pe ambele.

Dar ce spui tu, Karin... Oricât de admirabil ar fi progresul feminismului şi angajarea faţă de cauza ecologică, faptul că ne sortăm gunoiul şi c-avem o cancelară creştin-democrată n-are nimic de-a face cu proiectul stângist.

Jorg simţea că trebuie să se controleze ca să-l lase pe Ulrich să-şi termine ideea.

— Iar v-aţi răsculat împotriva mea? Tot eu am distrus şi proiectul stângist? în timp ce tu lucrai în laboratoarele tale dentare, iar tu în biroul de avocaţi? Făţarnici mai sunteţi...

înghiţi apelativul „nemernicilor", dar nu-i veni nltceva în minte.

— în primul rând, proiectul stângist înseamnă că oamenii se pot revolta împotriva abuzurilor statului, că le pot anihila înainte să fie anihilaţi.

Am demonstrat-o chiar noi cu greva foamei, prin Hinucideri şi... ucideri. Faptul că forţa de reprimare a statului nu mai înseamnă mare lucru reiese şi din modul de operare a întreprinderilor globale care nu plătesc impozitele, pentru că, dacă ar face-o, ar avea numai pierderi, iar dacă au profit, atunci nu mai trebuie să plătească nimic.

Pentru asta nu e nevoie de omoruri şi de terorişti.

Gerd Schwarz îl ascultă cu atenţie. Chiar dacă la început nu-l recunoscuse pe Jorg, acum trebuie să-şi fi dat seama cine e. Nu s-o fi strecurat nimic la urechile lui din zvonurile alea legate de graţierea lui Jorg? Apoi Andreas îşi spuse că, în cazul în care-l recunoscuse totuşi, musafirul nu voia să se laude. Aşadar, nici un motiv de neîncredere? E doar un istoric al artelor, fără un simţ prea dezvoltat pentru prezent?

Christiane se uită spre ceilalţi c-o mină neajutorată. în curând, Jorg avea să-l întrebe din nou pe Henner cum se simte ştiind că l-a trădat şi c-a sărbătorit eliberarea lui împreună cu el. Da, uite că-l şi întreba:

— N-ai răspuns încă la întrebarea mea. M-ai băgat la închisoare şi acum sărbătoreşti eliberarea mea — te simţi bine în pielea ta?

Henner stătea lângă Margarete, fără s-o ţină de braţ, dar cu şoldul lipit de al ei. Trase aer în piept.

— Da, m-am gândit că foloseai coliba drept ascunziş sau depozit. Odată m-am dus la colibă ca să-ţi las o scrisoare. Probabil că poliţia m-a urmărit — eu, unul, n-am observat nimic. Ai găsit scrisoarea?

— O scrisoare de la tine ? Jorg nu se aştepta la turnura asta. Nu, n-am găsit nici o scrisoare din partea ta. Dar nu-i de mirare – poliţaii m-au arestat imediat. Ai amintit tu de scrisoarea aia când m-au condamnat sau când ai venit la mine în vizită?

— Habar n-am. Ştiu doar că n-ai vorbit cu mine, ai preferat să mă insulţi din prima. „Cretinoidule", aşa mi-ai spus, am reţinut pentru că mă iritase „oidule" ăsta. N-am aflat niciodată ce voiai să spui cu asta.

— Pe atunci n-aveam nici un chef să discut cu cel care mă trădase. Vrei să spui că nu... dădu Jorg din cap.

-— Pari dezamăgit. Ai fi preferat să te trădeze prietenul tău vechi, cretinoidul mic-burghez?

—• Dac-aş fi preferat să... Nu, n-aş fi preferat aşa ceva. Mi-e greu să... Dacă poliţia te-a ţinut sub urmărire şi chiar te-a urmărit, pot să presupun c-a procedat la fel cu toţi prietenii mei. Cu cine ne-am întâlnit ultima dată? Au trecut ani buni până să mă dau la fund. N-ai prea fost un punct de reper atractiv şi, cu toate astea, poliţia...

Jorg nu părea dezamăgit, ci mai degrabă bănuitor.

— Niciodată n-am excelat când era vorba să anticipăm mişcările poliţiei. Până la urmă, ce ştiu eu — poate că a mai trecut careva dintre voi pe la depozit şi poliţia v-a urmărit pe voi, nu pe mine.

Dar nu vreţi să mâncăm aperitivul ăla?

— O clipă!

Ulrich ridică braţele.

— Am vrut să sărbătorim ziua asta cu ceva, aşa c-am cumpărat o lădiţă de şampanie. Şi dac-am văzut eu că-s probleme cu curentul, am dus-o la răcit în pârâu. Mă întorc imediat.

Christiane aduse pahare, Dorle măsline şi cubuleţe de caşcaval, Andreas şi Gerd Schwarz aranjară scaunele în cerc, iar lise culese douăsprezece margarete, una pentru fiecare.

Jorg se apropie de Henner, care stătea în dreptul Margaretei, şi-l întrebă:

— Şi ce scria în scrisoarea aceea?

— Nevastă-ta s-a sinucis – m-am gândit c-ar trebui să afli şi tu.

— Oh.

Jorg părea în continuare bănuitor. Dar Henner îşi calculase bine mişcarea. Eva Maria s-a sinucis la scurt timp după arestarea lui Jorg. Când îşi dădu seama că lucrurile se petrecuseră întocmai, Jorg oftă şi se duse mai încolo.

— Eşti un mincinos talentat, îi spuse Margarete lui Henner. Atât de talentat, că pare ciudat, chiar dac-o faci pentru un scop nobil. Chiar aşa, e singurul motiv pentru care minţi?

Henner o privi cu tristeţe.

— Mi-a ieşit atât de bine, fiindcă pe atunci chiar mă gândeam să mă duc la colibă şi să-i las scrisoarea aceea. Nu ştiu dacă s-a sinucis din cauza lui; părinţii ei au susţinut teoria asta, dar e de-nţeles. Nu l-au acceptat niciodată pe Jorg. In orice caz, Eva Maria ar fi avut o viaţă fericită dacă el nu s-ar fi făcut terorist.

— Dar n-ai făcut-o.

— Nu. N-ar fi ajutat la nimic. Pe atunci n-aveam cum să ştiu, dar îmi imaginam că e aşa.

Aşteptă să vadă dacă Margarete are ceva de zis.

Ea îl privi însă bănuitoare, dar plină de indulgenţă.

— Ai dreptate. Nu mi s-a părut suficient de important. Ar fi fost frumos să mi se pară suficient de important, să fi scris scrisoarea aia şi s-o fi dus la colibă. Ar fi fost într-adevăr frumos.

Christiane scăpase de senzaţia de frică. Se bucura de şampanie, de compania prietenilor şi, plină de afecţiune, îşi îndreptase din nou atenţia spre Jorg. După şampanie a urmat cina, mai somptuoasă şi mai gustoasă decât cea din seara precedentă, cu faţă de masă albă, tacâmuri şi veselă de la bunica şi sfeşnice argintii, cu patru feluri de mâncare şi friptură de Rin, punctul culminant al serii, preferata lui Jorg.

Acesta povesti despre perioada în care a fost ucenic la bucătăria închisorii.

— Bucătarul-şef a lucrat într-un restaurant de trei stele, mă rog, aşa susţinea el şi noi îl credeam, până când s-a săturat de tura de noapte şi a ales un program normal în serviciul comunităţii. Tipul avea zeci de reţete în calculator, cu calorii şi vitamine, minerale şi mai ştiu eu ce, şi un program cu care stabilea meniul săptămânal.

Folosea reţete tradiţionale, chifteluţe de Konigsberg cu sos de capere, friptură de Niirnberg cu salată de varză acră, şi toată lumea se plângea de cât de insipide erau. Dar dacă dădea sfântul să gătească ceva special, ceva neobişnuit — să vezi atunci reclamaţii ! Şi chiar dacă era conştient de asta, bucătarul nostru de trei stele nu se putea abţine să nu ne servească uneori c-o mâncare thailandeză sau marocană.

Lui Karin, povestea i se păru interesantă.

— îi înţeleg perfect pe deţinuţi. Mă scot din sărite invitaţiile şi prânzurile care ţin de serviciu şi la care trebuie să comanzi tot felul de specialităţi. Eu prefer să-mi comand cârnaţi cu curry şi cartofi prăjiţi, să mă aşez la birou, să citesc ziarul şi să bag în mine ca sparta. Aş putea să fac asta în fiecare zi. Dar având în vedere că-n fiecare zi se petrec lucruri neprevăzute, cu cât e mai plictisitoare mâncarea, cu atât mi se pare mai relaxant s-o mănânc. La închisoare, masa e atracţia zilei, presupun.

— Aşa este. Dar atracţie nu înseamnă şi ceva incitant. Ea poate fi orice lucru după care tânjeşti sau de care ţi-e dor, ca deţinut: poate fi normalitatea vieţii din afara închisorii, copilăria, când lumea ţi se părea încă în regulă, dacă nu cu ai tăi, atunci la bunici, femeia care s-a purtat frumos cu tine – iar mâncatul e la fel, o confirmare a realităţii pe care te poţi baza. Acelaşi lucru se întâmplă şi cu cărţile pe care le citeşti la închisoare.

Odată, la biblioteca închisorii am...

lise se uita la Jorg şi se gândea la Jan. Ce fericit era Jorg! îi pria o discuție obişnuită, faptul că avea ceva de zis, că suscita interesul celorlalți cu poveşti despre experiențele şi concluziile lui, că era mai bine informat despre anumite subiecte decât ei. Oare dorul ăsta de normalitate se instaurase abia la închisoare? Sau stătea la pândă, gata să fie trezit şi în anii de dinainte, petrecuți în ilegalitate? Oare Jan o fi simțit la fel?

Şi Christiane observase comportamentul schimbat al lui Jorg. Fără neîncredere, precauție sau distanță. Se lăsa atras în discuție. Sloganurile alea ciudate despre revoluție, crimă şi penitență fuseseră, de fapt, doar nişte reacții spontane, atunci când se simțea atacat? Era aiurea să ții un discurs, să dai interviuri şi să apari la talk-show-uri ?

Asta era motivul pentru care voia să renunțe şi la declarația pentru presă, cu toate că mergea la sigur din punct de vedere legal?

Marko apăru ca din neant, de parcă ar fi auzit cuvântul magic. Christiane îşi dădu seama că avusese noroc şi găsise un avocat, care aprobase declarația. Era atât de încântat de succesul şi de proiectul lui, de fapt, de el însuşi, că nu mai avea răbdare să rămână singur cu Jorg. Trebuia să-i întrerupă pe ceilalți şi să le-citească declarația pe care o pregătise pentru duminică.

— Am discutat deja despre asta, spuse cu răceală Andreas. Jorg n-o să dea nici o declarație.

— Am vorbit cu un avocat care mi-a spus că nu există nici un risc în asta.

— Deocamdată eu sunt avocatul lui Jorg.

— Asta nu e treaba avocatului. E o decizie pe care trebuie s-o ia el singur.

Pe Jorg îl irita subiectul, disputa şi privirile ațintite brusc asupra lui. îşi frânse mâinile şi, într-un final, spuse:

— Mă mai gândesc.

— Te mai gândeşti ?

Marko părea revoltat.

— Păi, cum rămâne cu responsabilitatea față de cei care cred în tine şi te aşteaptă? Iar ai uitat de ei? Vrei să te afişezi în fața lumii drept ăla umilit, care a cedat?

— Ştii ceva? N-am nevoie de lecții de morală în ceea ce priveşte responsabilitatea. Nici din partea ta, nici din partea altora.

Dar Jorg nu era sigur că a pus punct divergențelor enervante şi se uită la Christiane, sperând că soluția va veni din partea ei.

— Ce te agăți aşa de soră-ta? Agață-te de cei care vor să lupte alături de tine. De cei care au nevoie de tine şi nu te trădează. Tu...

— Ajunge. Sunteți invitatul Christianei şi poate-i este jenă să vă dea afară. Mie însă nu mi-e. Ori vă cereți scuze, ori plecați.

— Lasă, Henner. Faptul că Marko e de părere c-aş fi trădat cauza revoluției ține de o poveste de-a noastră mai veche.

— Ce?

Fața şi tonul lui Jorg exprimau neîncredere şi reținere.

— Christiane a trădat cauza revoluției sau ce?

— Revoluția-n sus, revoluția-n jos, dădu Marko nervos din mână. Soră-ta a fost cea care te-a trădat. Ea le-a vândut pontul polițailor, spunându-le că te pot încolți la colibă, în pădure.

— Eu m-am plictisit de povestea asta. Nu l-a trădat nimeni pe Jorg. Probabil că ăia m-au urmărit când m-am dus la el cu scrisoarea.

Marko îşi ieşi din fire.

-— Ei, nu de asta ți-a vărsat Christiane cafea pe pantaloni. Se gândea c-o să-i spui lui Jorg că nu tu l-ai trădat. Şi se temea că Jorg pune totul cap la cap şi-şi dă seama că singura care l-ar fi putut trăda, dacă n-ai făcut-o tu, e soră-sa. Ştiu c-a făcut-o cu intenții bune, dar tu chiar nu pricepi nimic, Jorg? Toți au intenții bune când vine vorba de tine, dar nu fac decât să te umilească în ultimul hal. Nu sunt demni de valoarea ta. Dacă te conformezi la ce-ți spun ei, înseamnă c-ai trăit în zadar şi ai fost un nimeni.

Jorg se uită dezorientat la Marko, apoi la Henner şi Christiane. Karin, care în seara asta stătea lângă el, îi puse mâna pe umăr.

— Nu-i lăsa să te înnebunească. Marko luptă pentru declarația aia pentru presă şi o face cu toate mijloacele posibile. Tu ai dreptul să te mai gândeşti. Oricum, declarația trebuie să iasă abia mâine-dimineață – sau l-ai dat la o parte pe Jorg şi le-ai trimis-o de azi? îl întrebă pe Marko, privindu-l cu o mină serioasă.

Acesta se înroşi, începu să se bâlbâie şi-o asigură că nu făcuse încă nimic.

— Sper că te-ai înroşit doar din cauza privirii mele tăioase.

Karin continuă să vorbească.

— Vrei să spui că Jorg e un nimeni dacă nu a devenit ceea ce şi-a dorit cândva? Să înțeleg că toți cei care nu şi-au văzut speranțele îndeplinite sunt nişte neică nimeni? In cazul ăsta, nu prea mai rămân mulți despre care să zici că sunt „cineva". Eu nu cunosc pe nimeni a cărui viață să fi fost aşa cum şi-ar fi dorit-o.

— Tu ce-ai vrut să te faci ? Mă gândeam că dacă tot nu aveți papă, episcopia e cel mai înalt rang la care ai putea să aspiri.

Andreas nu se putea controla. Karin îl scotea din sărite.

Eberhard râse.

— Uneori îți cade în poală ceva la care nici n-ai visat. Ceea ce nu schimbă cu nimic faptul că majoritatea visurilor se spulberă oricum în neant.

Eu sunt cel mai bătrân de aici, dar nici eu nu cunosc pe cineva care să-şi fi realizat visurile Asta nu înseamnă că trăim o viață nesemnifi cativă. Femeia poate fi drăguță cu tine, chiar dacă nu eşti iubirea vieții ei, casa poate fi frumoasă, chiar dacă nu se află sub copaci, slujba ta poate fi respectabilă şi rentabilă, chiar dacă nu schimbi lumea cu ea. Lucrurile pot să pară în ordine, dar să nu fie

tocmai ceea ce ți-ai dorit. Ăsta nu-i motiv de deznădejde şi nici nu-i nevoie să te forțezi.

— Nu-i motiv de deznădejde ? se strâmbă ironic Marko. Vreți să vă îmbătați cu apă rece?

Henner apucă mâna Margaretei pe sub fața de masă şi o strânse. Aceasta îi zâmbi şi-i întoarse gestul.

— Nu, spuse ea, n-avem motive de deznădejde.

Trăim în exil. Am pierdut partea aceea din noi la care aspiram sau care am fost odată, partea pe care voiam s-o păstrăm aşa cum a fost. însă primim ceva în schimb. Adevărul poate fî cu totul altul, chiar şi-atunci când avem impresia c-am găsit ce căutam. Strânse din nou mâna lui Henner.

Nu vreau să mă leg de nişte cuvinte. Pot să înțeleg, în cazul în care ai motive să fii dezamăgit. Se mai întâmplă. Şi asta pentru că... zâmbi Margarete.

Poate că asta îi face pe terorişti să fie ceea ce sunt. Teroriştii nu suportă ideea de a trăi în exil.

Poate că vor să bombardeze lumea până când va semăna cu patria-mamă din visurile lor.

— Visurile lor... Jorg a luptat pentru o lume mai bună, nu pentru visurile lui.

Dorle izbucni într-un râs zgomotos.

— Fighting for peace is like fucking for virginity, am citit eu pe undeva. Tu cu luptele tale!

— Mie-mi place ideea. Laboratoarele mele şi voi două, femeile vieții mele, sunteți exilul meu.

în copilărie, mi-am dorit să ajung un aventurier renumit, care să străbată primul un deşert sau o junglă, dar toate fuseseră deja străbătute. Mai târziu, m-am gândit să devin un mare îndrăgostit, ca Romeo de Julieta sau Paolo de Francesca. Nici din asta n-a ieşit nimic. Dar vă am pe voi şi laboratoarele – ce altceva şi-ar mai putea dori un bărbat?

Ulrich îi aruncă o bezea soției cu mâna stângă, iar cu dreapta repetă gestul întorcându-se spre fiica sa.

— Ce-i ăsta ? Momentul adevărului ? se uită Andreas către ceilalți. Eu voiam să ajung avocatul revoluției, nu teoreticianul juridic. Mă visam practicantul care face dreptate pentru revoluționari, asemenea lui Wyschinski, procurorul, sau lui Hilde Benjamin, judecătoarea. N-am ajuns până acolo, Slavă Domnului, şi nici nu vreau să mă mai întorc la visul ăla.

— Visul meu s-a lăsat aşteptat. Sau, mai bine zis, am observat cam târziu că trăiesc în exil. Că de fapt vreau să scriu, nu să predau. Că m-am săturat de elevii pe care i-aş învăța ceva dac-ar vrea să învețe de la mine, dar care nu vor să afle nimic şi de la care, de câte ori vreau ceva, trebuie să scot cu cleştele. E clar, m-am săturat de exil şi vreau să ajung în patria mea. Vreau să trăiesc alături de

personajele şi poveştile pe care le inventez eu însămi. Vreau să scriu bine, chiar dacă-mi ies doar romane de duzină, nu-mi pasă. Vreau să stau la fereastra cu vedere spre câmpie şi să scriu de dimineața până seara, o pisică să doarmă pe birou şi cealaltă la picioarele mele.

Uită-te la Use! Ceilalți rămăseseră fără grai.

Nu-i cunoşteau latura asta. Era din nou acea făptură luminoasă, chiar dacă nu „blondă şi frumoasă", dar cu atât mai hotărâtă şi mai însetată de acțiune. Şi i-a contaminat şi pe ceilalți cu avântul ei – lumea se animase treptat. Rând pe rând, începură să povestească despre viața pe o visaseră cândva şi despre locul în care se exilaseră şi, mai ales, despre cum s-au împăcat cu situația.

Intrase în joc până şi Marko; spunea că voia să se facă mecanic de locomotivă şi că s-a trezit exilat în lupta revoluționară. Jorg a vorbit ultimul :

— Din câte deduc din spusele voastre, exilul meu a fost închisoarea însăşi. Până la urmă am învățat să trăiesc şi acolo. Dar împăcat nu sunt nu, nu m-am împăcat deloc cu gândul ăsta.

— Cel puțin ne rămâne amintirea visului, spuse Ulrich, vrând să-l împace, şi amintirea tentativelor noastre de a-l realiza. Pe vremea aceea am călătorit de la Marea Nordului până la Marea Mediterană. Da, n-aveți decât să râdeți. Sunt mai bine de două mii cinci sute de kilometri pe care i-am făcut în peste o jumătate de an. La Sahara sau la Amazon n-am ajuns, dar mi-a plăcut destul de mult şi traseul european. N-o să uit niciodată noaptea aceea umedă, petrecută în cort, pe Gotthard. Ultimul kilometru l-am urcat pe ploaie, apoi, când s-a înseninat, am văzut Italia.

Cu povestea aceasta, se deschise o nouă rundă.

După poveştile despre visurile din copilărie, s-a trecut la cele cu „vă mai amintiți când". Vă mai amintiți când ne duceam la întâlnirea aia de la Grenoble şi, când am pus corturile, ne-a plouat de ne-a spălat de pe versant? Sau când am gătit mâncare indiană la întâlnirea de la Offenburg şi toată lumea s-a căcat împrăştiat? Sau când Doris a câştigat concursul Miss University şi a citit din Manifestul Comunist? Şi când Gernot, care nu voia să audă de politică şi venea la demonstrațiile cu Vietnam doar ca s-o impresioneze pe Eva, a strigat aşa, dintr-odată: „Plecați din SUA, americanilor"? Fiecare îşi aducea aminte de cel puțin un incident inofensiv, poate chiar două.

Au aşteptat un pic cu aprinsul lumânărilor.

Aşa cum noaptea îi făcea loc zilei, lumina crepusculară invită trecutul să ia locul prezentului cu un aer familiar. Amintirile aparțineau unui trecut care se sfârşise, fără să-şi mai poată întinde tentaculele spre prezent. Dar amintirile erau vii, astfel că prietenii se simțeau bătrâni şi tineri în acelaşi timp. Şi sentimentul ăsta avea ceva familiar. Când Christiane aprinse, în sfârşit, lumânările şi au putut să se vadă mai clar, au descoperit în fețele îmbătrânite trăsăturile tinereşti

ale celui cu care se întâlniseră în evocările lor. Păstrăm ceva din tinerețea din noi, ne putem întoarce la ea, ca să ne regăsim acolo, dar ea aparține pentru totdeauna trecutului — își simțiră sufletul cuprins de un sentiment de melancolie şi compasiune, pentru ceilalți şi pentru ei înşişi. Pe lângă lădița de şampanie, Ulrich mai aduse una cu vin de Bordeaux, aşa că au ciocnit cu toții pentru prietenii vechi şi vremurile de demult, privind când şi când licărirea lumânărilor în vinul roşu, aşa cum te uiți la valurile crescânde ale unei ape sau la limbile de foc din şemineu.

începură să-şi amintească din ce în ce mai multe năzbâtii. Vă mai amintiți când am dat drumul la şobolani la cursul profesorului Rattenberg1 ?

Note:

1. Ratte, în limba germană, înseamnă „şobolan".

Sau când am stricat difuzoarele instalate pentru discursul preşedintelui ? Sau când am blocat saboții de deraiere ai trenurilor cu capcane pentru animale, fiindcă au scumpit biletele? Sau când am agățat afişul ăla cu „carceră" pe podul de peste autostradă? Şi când polițiştii l-au dat jos, am scris literele alea cu spray-ul pe piciorul de beton al podului ? Sau când am „împrumutat" nişte semne de circulație din curtea ălora de la Drumuri şi Poduri şi am închis arterele principale, ca să ne putem desfăşura cu demonstrația aia? Karin a fost cea care şi-a amintit de povestea asta şi-n timp ce o spunea, râdea din toată inima. Nu se simțea tocmai în largul ei, dar descoperi din nou furnicăturile interdicției, ca atunci când au pătruns în curtea celor de la Drumuri şi Poduri, farmecul atmosferei din noaptea aceea ploioasă străpunsă de lumina intermitentă a lanternelor şi senzația de bine pe care ți-o dădea apropierea de ceilalți.

— Da, spuse Jorg, chestia cu semnele de circulație a fost chiar mişto. N-ar fi fost rău dac-am fi aplicat-o şi la răpirea din vara aia.

Gerd Schwarz izbucni în râs.

— „Vă mai amintiți..." – voi nu vă mai opriți?!

Nu spusese nimic până în clipa aceea şi nici ceilalți nu-l băgaseră în seamă. Nimeni nu se aştepta să-şi povestească amintirile, dar acelaşi lucru era valabil şi pentru Marko şi Dorle, care se implicaseră totuşi în discuție, făcând tot felul de observații, uneori ironice, alteori admirative.

Gerd Schwarz tăcuse toată seara. Acum însă vorbea, pronunțând cuvintele cât se poate de articulat, cu un timbru clar, luminos.

— In orăşelul în care am copilărit, la câteva săptămâni mă întâlneam cu prietenii mei ca să jucăm Doppelkopf1 într-o cârciumă. Intr-o seară, mi-am dat seama că bătrânii de la masa din colț, clienți obişnuiți ai locului, erau cu toții foşti membri ai SS. M-am aşezat la o masă apropiată şi am ciulit urechile. „Vă mai amintiți..." – numai aşa au ținut-o toată noaptea. Desigur, nu spuneau „vă

mai amintiți cum i-am omorât în bătaie pe evreii ăia din Wilna şi cum i-am împuşcat pe polonezi atunci, în Varşovia", ci „vă mai amintiți când ne-am îmbătat ca porcii cu şampanie în Varşovia" sau „când le-am futut pe polonezele alea în Wilna". Şi „mai ştiți cum l-a tuns bărbierul ăla pe moşul cu barba aia lungă, hahaha". Nici voi nu sunteți mai breji. Ce ziceți de: „Iți mai aminteşti când ai împuşcat-o pe femeia aia, când am jefuit banca? Sau pe polițistul de la graniță?

Sau pe directorul băncii? Sau pe preşedintele sindicatului?". Mă rog, în cazul lui nu se ştie dacă ai fost tu sau altcineva. Cum e, papa ? Vrei să-i spui adevărul fiului tău?

Jorg îl privi uluit pe acesta.

— Eu...

— Aşa?

— Nu-mi mai amintesc.

— Nu-ți mai aminteşti ? Nu mai ştii dacă l-ai împuşcat tu sau altcineva? îl întrebă din nou râzând. După un timp, nici tu nu mai ştii ce s-a întâmplat, aşa cum nici bătrânii ăia nu-şi mai aminteau că bătuseră, împuşcaseră şi gazaseră nişte evrei.

Note:

1. Joc de cărți popular în Germania, al cărui nume se traduce prin „cap dublu".

Cum de le-a scăpat chestia asta? Nu le venea să-şi creadă ochilor. Abia acum au observat asemănările dintre tată şi fiu, statura înaltă, fața colțuroasă, forma ochilor. Christiane nu-şi putea lua privirea de la tânărul pe care îl văzuse ultima dată la vârsta de doi ani şi despre care ştia doar că-l cheamă Ferdinand Bartholomäus, după Ferdinando Nicola Sacco şi Bartolomeo Vanzetti, şi că, după sinuciderea mamei, a fost crescut de bunici şi era student în Elveția. Istoria artei, parcă? Sau fusese doar un truc cu care s-a infiltrat printre ei?

Ferdinand îşi privi tatăl plin de dispreț.

— Nu mai ştii? De când asta? Când ai uitat?

Sau ți-ai şters totul din memorie? Ca o amnezie, te-a lovit cineva în cap şi, bum, a dispărut totul ?

Sau s-a întâmplat imediat după ce i-ai omorât pe oamenii ăia? Sau ati băut atât de mult că v-ati pierdut mințile şi ați ucis din inconştiență? Ii cunosc pe toți, să ştii: pe copiii femeii şi ai polițistului, pe ai directorului băncii şi ai preşedintelui. Ard de nerăbdare să te întrebe ce-a fost în capul tău, iar fiul preşedintelui vrea.să afle ce-ai făcut, de fapt, ce-ați făcut cu toții, care dintre voi i-a omorât tatăl. înțelegi chestia asta?

Jorg era pur şi simplu uluit de disprețul cu care-i vorbise fiul său. Se uita la el cu ochii căscați, cu gura întredeschisă, incapabil să gândească sau să vorbească.

— Habar nu ai ce-i aia adevăr sau doliu, la fel ca naziştii. Nu eşti cu nimic mai bun decât ei — n-ai fost nici când i-ai omorât pe oamenii ăia, nici după aia, când ai refuzat să înțelegi ce făcuseşi.

Vă agitați când era vorba de generația părinților voştri, numindu-i „generația de ucigaşi", dar sunteți la fel ca ei. Trebuia să-ți dai seama cum e să fii copilul unui ucigaş şi ai devenit tocmai asta:

un tată-ucigaş, tatăl-meu-ucigaş. Din felul în care te uiți şi vorbeşti cu mine, trag concluzia că nu regreți nimic din ce ai făcut. Iți pare rău c-ai ajuns la puşcărie fiindcă lucrurile au mers prost.

Nu de ceilalți îți pare ție rău, ci de tine.

Chipul uluit al lui Jorg arăta de-a dreptul prostesc. Era de parcă n-ar fi înțeles ce i se spune, ci doar faptul că era ceva îngrozitor. Voia să distrugă, să risipească toate acuzațiile, toate pretențiile lui de a-i da socoteală. Dar cu oponentul acesta nu se putea certa. Nu exista un ring comun în care să-l înfrunte, în care să-l poată înfrânge.

Putea doar să spere că furtuna asta nemiloasă avea să treacă în curând. Şi totuşi, se temea că-i o speranță deşartă şi că furtuna asta nu se linîştea până nu distrugea totul în cale şi că abia atunci avea să-i simtă furia. N-ar fi fost rău să se protejeze. Cumva.

— Nu sunt obligat să ascult aşa ceva. Am plătit cu vârf şi îndesat pentru tot ce-am făcut.

— Ai dreptate. De la mine nu eşti obligat să mai asculți nimic. Poți să te ridici şi să te refugiezi în cameră sau în parc şi fii sigur că n-o să vin după tine. Dar nu-mi spune c-ai plătit pentru tot. Douăzeci şi trei de ani pentru patru omoruri?

Să înțeleg c-o viață nu valorează mai mult de şase ani? N-ai plătit pentru ce-ai făcut, te-ai iertat pe tine însuți. Chiar înainte de a fi comis crimele alea, presupun. Dar numai ceilalți te pot ierta. Şi ei nu te-au iertat.

„Groaznic", se gândi Henner. „Fiul prezidând juriul care-l judecă pe taică-său. Fiul de partea dreptății şi tatăl în tabăra nelegiuiților. Fiul care se refugiază în excesul de zel şi tatăl care se ascunde în spatele sfidării. Fiul care nu renunță la durere şi tatăl care nu cedează din neputință.

Aşa ceva n-are cum să funcționeze. Ce-ar putea să facă? Şi ce-am putea să facem noi?" Karin stătea în fața lui şi se vedea că şi ei i se părea groaznic ce se întâmpla şi că nici ea nu ştia ce era de făcut. Dar se răzgândi şi îşi încercă norocul:

— Pot să-mi imaginez...

— Nu, nu puteți să vă imaginați cum e să îți fie ucişi părinții. Şi nici cum e să ai un tată ucigaş.

Şi mai ales tatăl meu. Habar n-are cum e. Nici măcar nu vrea să-şi imagineze. Credeți că ne-a scris când mama s-a sinucis ? Credeți că m-a felicitat

c-am luat examenul de bacalaureat? Sau c-am intrat la facultate? Aveți impresia c-am primit măcar o scrisoare de la tatăl meu?

— îmi pare rău. Tatăl dumneavoastră n-a reuşit, pur şi simplu, să vă scrie. A încercat să...

— Dar i-am scris, spuse Jorg nervos. I-am trimis scrisori şi felicitări din închisoare, dar s-au întors, aşa că până la urmă am renunțat. Dar i-am scris, să ştiți.

— Şi ce mi-ai scris?

— De unde să mai ştiu? Au trecut douăzeci de ani de atunci. Cred că ți-am explicat de ce sunt la închisoare şi nu lângă tine. Ți-am scris despre asuprirea din lumea întreagă, despre războiul pe care-l purtăm, despre sacrificiile pe care trebuie să le facem... Ce altceva aş fi putut să-ți scriu?

Ferdinand se uită la Jorg dispreţuitor.

— Nu cred o iotă din ce spui. Ce nu-ți convine uiți şi ce nu-ți mai aminteşti inventezi. Probabil c-ai avut de-a face cu omorârea preşedintelui sindicatului, doar că amintirea e atât de cumplită, c-ai vrea s-o ştergi din mintea ta. Şi nu suporți nici faptul că nu te interesează propriul tău copil şi ți se pare c-ar trebui să-i minți pe prietenii tăi, care te condamnă pentru o porcărie ca asta. Eşti...

Ferdinand întrerupse şirul de acuzații. Nu voia să spună ce era tatăl său. Nu voia să-i spună că era un porc? Nu voia să vorbească despre alții aşa cum o făcuse tatăl lui? Dar continuă:

— Tu ai omorât-o şi pe mama. Nu cu mâinile tale, dar ai făcut-o. Când s-a îndrăgostit de tine şi m-ați făcut pe mine... Ți-a oferit sufletul şi viața ei, aşa era ea, aşa zicea toată lumea care-o cunoştea, nu-mi spune că nu ştiai, adăugă, încercând să-şi reprime lacrimile.

Dar nu era cazul să coboare garda în fața tatălui său şi a prietenilor lui. Nu i se frânse vocea.

— Dar probabil că asta voiai să-mi spui. Că nu ştiai nimic despre asta sau că nu mai ştii ce-ai ştiut cândva. C-ai uitat. Sau vrei să zici că n-ar fi fost fericită alături de tine? Că părăsind-o ai ocrotit-o de ce era mai rău, în loc să rămâi lângă ea?

Nu mai era în stare să continue, se ridică şi se afundă în întunericul din parc. Karin ezită o clipă, apoi se ridică şi ea.

— Lăsați-mă pe mine, spuse Dorle, ridicându-se şi ieşind după el.

„Dacă n-a ieşit cu teroristul renumit, poate iese ceva cu fiul său", se gândi Henner şi i se făcu ruşine. Poate că fata era capabilă de mai mult decât îşi închipuia. Ceva nu era în regulă cu copilul ăsta. Cu cât îl asculta mai mult, cu atât îi amintea mai clar de caracterul de neînduplecat al lui Jorg cel tânăr, gândindu-se cât de uşor se perpetua dezastrul de la o generație la alta.

Dorle făcu primii paşi în parc la lumina lumânărilor din salon. Apoi se făcu întuneric. Merse mai departe încet, căutând pe pipăite punctul în care începea

desişul de crengi şi frunze, unde începea cărarea, şi încercă să distingă zgomotul făcut de paşii lui Ferdinand. Auzi nişte crengi rupându-se undeva în faţă şi apoi degetele ei îl găsiră. Nu ajunsese prea departe pe întunericul ăla.

— Mergem la banca de lângă pârâu, îi şopti şi-l luă de mână, până acolo unde se termină cărarea, apoi o luăm la dreapta.

Ferdinand nu-i răspunse, dar o lăsă să-l ducă de mână. Ea era cea care conducea şi preț de câtiva paşi s-au descurcat destul de bine, apoi unul dintre ei se poticnea şi atunci se susțineau reciproc, după care se opreau strâns unul lângă celălalt, ca să se orienteze mai bine. Ochii li se obişnuiră cu întunericul şi au început să perceapă zgomotele din pădure după ce vocile celor de pe terasă s-au destrămat în depărtare. Se auzea cântecul unei păsări, strigătul cucuvelei, foşnetul vântului printre frunze.

— E o privighetoare, îi şopti Dorle lui Ferdinand când pasărea începu să cânte din nou.

Ajunseseră la pârâu şi la bancă. Locul era ceva mai luminos, se vedea apa curgând, se terminau copacii şi începea câmpia. în satul de după terenurile agricole se vedea lumină. Se uitară unul la celălalt.

— Pe mine mă cheamă Dorle, spuse ea, pe tine?

— Ferdinand.

Se aşezară.

— Ai prefera să stai singur?

— Nu ştiu.

— Pentru că nu mă cunoşti, de asta? Sunt fata unui vechi prieten de-al tatălui tău, un prieten din perioada în care era terorist. Nici măcar nu cred că erau prieteni apropiaţi; făceau parte din aceeaşi gaşcă, atâta tot. Taică-meu a lăsat-o baltă cu politica destul de repede şi a devenit om de afaceri cu mai multe laboratoare dentare, iar eu sunt unicul lui copil răsfăţat. Aseară am încercat să-l seduc pe tatăl tău, dar n-a vrut, şi-n după-amiaza asta a plâns, aşa că l-am consolat. Aşa sunt eu, mă amestec acolo unde nu-mi fierbe oala şi-i ajut pe oamenii care mă lasă s-o fac. în ceea ce-l priveşte pe taică-tău, m-am gândit că a terminat-o cu terorismul şi închisoarea şi că trebuie să învețe să trăiască din nou. Nu ştiam de tine şi nici de faptul că soţia lui s-a sinucis.

— Nu erau căsătoriţi. Maică-mea a sperat c-o s-o ia de nevastă, mai ales după ce m-am născut eu. Dar s-a prefăcut că nu-i pasă, că-i mai presus de prostiile astea burgheze. Până când a părăsit-o.

De fapt, nici măcar n-au fost împreună cu adevărat. S-a întâlnit cu ea de câteva ori pentru că era frumoasă şi pentru că era îndrăgostită de el.

Poate c-ar trebui să mă conving că aşa erau vremurile pe atunci şi să-l iert că ne-a părăsit. Dar nu pot, spuse, izbucnind într-un râs amar. Nici preşedintele nu l-a graţiat, nici mama n-a putut s-o facă. Şi nici eu. Iar în ceea ce priveşte sinuciderea mamei...

— Dar mama ta s-a sinucis cu mult timp după ce a părăsit-o. Câți ani aveai tu pe-atunci?

— Şase. Eram în clasa întâi. Maică-mea nu şi-a mai revenit niciodată după ce a părăsit-o.

După ce taică-meu a omorât-o pe femeia aia, mama a încercat să-i contacteze părinții, la fel ca şi pe văduva polițistului. Dar părinții şi văduva au considerat-o femeia ucigaşului, nimic mai mult.

Copiii străini se luau de mine şi mă băteau în curtea şcolii şi, chiar dacă nu i-am povestit nimic, mama a aflat şi şi-a reproşat asta tot timpul.

Oricum îşi reproşa faptul că am crescut fără un model patern, că n-am făcut sport, nici fotbal, nici handbal, nici baschet, că părinții ei îşi făceau tot timpul griji pentru mine şi pentru ea. Mă rog, până la urmă tot am ajuns în grija lor, după ce ea s-a sinucis, şi chiar şi-au dat silința, drept pentru care le mulțumesc. Dar mi-ar fi plăcut mai mult să cresc alături de mama şi de tata.

— Şi ai de gând să te gândeşti la asta toată viața? Cunosc un băiat pe care-l inhibă faptul că taică-său e un mare om de ştiință, laureat al Premiului Nobel. Există copii de artişti sau de politicieni care cresc în umbra părinților. Am nişte prieteni homosexuali care nu reuşesc să-şi facă ordine în viață, pentru că îşi caută tot timpul identitatea de homosexuali.

Nu ştia dacă-i vorbise pe înțelesul lui, dar nici nu voia să-l ia la întrebări.

— Cum e taică-tău? E aşa cum ți-ai imaginat?

Băiatul ridică din umeri.

— Mi l-am închipuit mai puternic, mai hotărât, nu aşa papă-lapte. Ție cum ți s-a părut?

— Ți s-a părut un papă-lapte ?

— Ori, ori. Ori susține până la capăt ce a făcut şi susține c-a avut şi are în continuare dreptate, ori îşi recunoaşte greşelile şi se căieşte. Mie-mi convine oricare, atâta timp cât nu trebuie să ascult văicăreala asta cum c-a uitat tot ce s-a întâmplat şi c-a plătit pentru tot.

Dorle nu mai ştia ce să zică. I-ar fi fost la îndemână să spună că, atunci când creşti, părinții devin întotdeauna o dezamăgire. Nici tatăl ei nu mai era eroul din copilărie. Dar era în regulă şi n-ar fi putut spune c-o dezamăgise. In plus, îşi dădea seama că Ferdinand nu şi l-ar fi putut scoate din cap pe tatăl său nici dacă acesta ar fi susținut c-a avut dreptate şi nici dacă s-ar fi căit.

Simțea că era nevoie de o împăcare ca să scape de obsesia asta. Dar cum?

— Iți iubeşti bunicii ?

— Cred că da. Bunicii mei au fost destul de bătrâni şi mai degrabă reținuți decât afectuoşi.

Dar m-au trimis la o facultate bună şi m-au susținut în toate, am făcut tot ce-am vrut. Am învățat să cânt la pian, am studiat limbi străine, am călătorit. N-am de ce să mă plâng.

Dorle încercă din nou.

— Il poți înțelege pe tatăl tău ? Ai putea să încerci, mai bine zis? Ai putea să discuți cu el sau cu mătuşa ta şi cu prietenii săi? Ți se pare demn de milă – poate că şi lui i-ar plăcea să-şi recapete curajul şi poate că n-ar strica să afli de ce n-a făcut-o până acum.

Ferdinand pufni într-un fel superior.

Ea îl privi şi aşteptă puțin înainte să continue.

Insă el nu-i spuse nimic. Dorle interpretă asta ca pe un semn bun.

— Dacă încerci, poate reuşeşti să-l înțelegi măcar pe bătrânul care nu-şi găseşte calea în viață, care habar nu are pe unde s-o apuce. Crime, jafuri, evadări, închisoare, o revoluție de care s-a ales praful – ce rost mai are o viață de căcat ca asta? Un sens tot trebuie să fi avut.

Il privi din nou. Ferdinand îi arăta profilul cu buzele strânse şi cu muşchii faciali încleştați, şi dintr-odată i se păru că arată extraordinar de fermecător şi de masculin. El se aplecă, luă o bucățică de lemn de pe jos şi începu s-o sculpteze cu unghia degetului mare. Avea impresia că-i făcea plăcere s-o asculte şi c-ar fi vrut să-i mai vorbească. Dar ce-ar fi putut să-i mai spună?

— Stai tot cu bunicii tăi?

El aşteptă puțin înainte să-i răspundă.

— Uneori, în vacanțe. In timpul anului universitar sunt la Ziirich, spuse, continuând să cioplească lemnul. Mai înainte îmi venea să plâng.

A trecut atâta timp că nu-mi amintesc când am plâns ultima oară. După ce-a murit mama? Prefer să-mi fac rău decât să plâng de față cu el. Şi nu era din cauza tristeții, ci mai degrabă de furie nu mi-am dat seama că furia îți poate provoca la fel de multă durere ca tristețea. L-ai văzut cum stătea în fața mea, cu burta atârnându-i peste pantaloni, cu brațele sfrijite ieşindu-i din cămaşă, cu fața suptă, cu privirea neclară şi pierdută? Şi atunci mai e de mirare că mă gândesc „uite câte a făcut căcăciosul ăsta" şi simt că mă sufoc de atâta ură? Tu-mi zici c-ar trebui să-l înțeleg. Eu mă gândesc de multe ori c-ar trebui să-l împuşc.

Se îndreptă şi-şi sprijini brațele de spătarul băncii.

— E bine sau rău c-ai venit?

— E bine.

Ferdinand ridică din umeri.

— E răcoare, spuse ea şi se cuibări lângă el.

El nu se retrase, dar nici nu încurajă apropierea. Ea îşi aminti de felul în care înțepenise şi Jorg atunci când îl îmbrățişase şi râse discret.

Aşa tată, aşa fiu. Dar până la urmă, Ferdinand o îmbrățişă la rândul lui.

După plecarea lui Ferdinand şi Dorle, Jorg mai rămase la masă un timp, atât cât i-a trebuit să adune suficientă putere ca să se retragă. Avea impresia c-ar fi fost bine să le explice celorlalți ce s-a întâmplat şi a încercat s-o facă de câteva

ori, dar mintea îi era goală, nu ştia ce să mai zică. Şi ceilalţi rămăseseră fără replică. Se uitau la lumina lumânărilor şi la parcul întunecat şi-şi zâmbeau încurcat ori de câte ori li se întâlneau privirile.

Un „noapte bună" a fost tot ce-a reuşit să scoată şi „noapte bună" era tot ce voiau să-i răspundă şi ceilalţi. Puţin mai târziu se ridică şi Christiane şi-l urmă pe Jorg, însă de data aceasta Ulrich nu se mai uită cu ironie la ea, ci-i aprobă gestul, dând din cap.

— Mâine-dimineaţă o să trag clopotele pentru o scurtă rugăciune, spuse Karin înainte de plecarea Christianei. Nu mă aştept să veniţi cu toţii, vreau doar să ştiţi de ce or să bată.

Asta risipi tăcerea. „N-ai cu cine", se gândi Andreas, scuturându-şi capul, iar Marko o anunţă imediat că n-avea de gând să participe la aşa ceva. Anunţul lui Karin o uimi chiar şi pe lise, apoi se răzgândi. Ritualul acesta al meditaţiei ocazionale i se păru mai natural decât încercările constante ale lui Karin de a aplana conflictele şi de a restabili armonia. Ingeborg spuse: „Ah, ce frumos, o să vin cu plăcere", dându-i motiv lui Ulrich să afişeze din nou expresia aceea batjocoritoare. Margarete se gândi la ceasornicul care anunţa ora şi la sunetul clopotelor din timpul micului dejun, la clinchetul veselei şi la spălatul vaselor.

— Mă ajută cineva după asta ?

Se arătară cu toţii dispuşi, chiar şi-n clipa aceea sau după ultimul pahar de vin, dacă voia.

După ce şi-au ocupat din nou locurile pe terasă, Eberhard spuse:

— Ar fi bine să plecăm mai devreme mâine după-masă. Karin o să-i ofere lui Jorg o slujbă la arhive. Ce-am mai putea face ca să le uşurăm viaţa lui Jorg şi Christianei? Vă mai vine vreo idee?

— I-am spus că-l angajez la laborator.

— Eu pot să-l ajut să plaseze manuscrisul, dacă o să vrea să scrie.

Marko începu cu „Păi, eu ziceam să...", dar Andreas nu îl lăsă să continue.

— Da, ştim ce ziceai: c-ar trebui să-l lăsăm în pace să facă revoluţie din nou, singurul lucru pe care şi l-a dorit şi pe care, dacă vreţi, l-a reuşit.

Cu revoluţia, poţi s-o uiţi. Dar cu lăsatul în pace ai dreptate. Jorg ştie că-l putem ajuta în privinţa slujbei şi-o să ne ceară ajutorul dacă o să aibă nevoie. Tu de ce nu-l laşi în pace?

— Termină cu discursul ăsta înfumurat. N-ai dreptul să-mi spui ce să fac sau pe cine să las în pace şi n-ai dreptul să-i dictezi nici lui Jorg. Te comporţi de parcă l-ai cunoaşte mai bine decât mine, dar de fapt îl cunoşti doar în versiunea acuzată, judecată, închisă şi slabă. Acel Jorg pe care-l cunosc eu e altfel. Ai trădat cauza revoluţiei, voi toţi aţi trădat-o, v-aţi vândut şi i-aţi lăsat să vă corupă. Dar cu mine şi cu Jorg n-o să vă meargă.

N-o să-l transformaţi într-un trădător.

La început, nimeni nu înțelegea de ce se ambalează așa de tare, până când le-a spus-o:

— N-o să mi-l mai puteți lua – am transmis deja declarația pentru presă.

Marko voia să aibă ultimul cuvânt.

Andreas îi aruncă o privire obosită şi puțin dezgustată. Se ridică şi-i întrebă pe cei prezenți:

— Unde e locul ăla din parc de unde se poate telefona?

Se ridică şi Margarete.

— Vino cu mine.

Marko bătu cu pumnul în masă.

— Ați înnebunit? Vreți să-i distrugeți viața fără să vorbiți măcar cu el?

Sări în sus şi-l ajunse pe Andreas din doi paşi, îi dădu peste mâna cu care ținea telefonul, se aplecă, îl luă de pe jos, se ridică şi-l aruncă înspre copacii din parc. Se postă în fața lui Andreas după ce-şi execută dansul de războinic triumfător, însă acesta se întoarse spre soțul lui Karin şi-l întrebă pe un ton plictisit:

— Pot să-l folosesc pe al tău?

Eberhard dădu din cap, scoase mobilul din buzunar şi i-l întinse lui Andreas. Marko îl urmări din nou. De data asta însă lise îi puse piedică şi Marko se clătină, se prăbuşi şi se întinse pe jos, trântind scaunul gol al Margaretei atât de zgomotos, încât lise îşi duse mâna la gură, exclamând speriată.

Preț de o clipă, toți şi-au ținut respirația. Apoi Marko se îndreptă amețit şi, fără să se ridice, se sprijini cu spatele de scaunul lui lise. Andreas şi Margarete se îndreptară spre parc. Ulrich îi spuse soției sale:

— E întreg, uită-te. Mie mi-a ajuns pentru ziua de azi. Tu ce zici?

Ea îi întinse mâna, după care au dat din cap spre ceilalți şi au plecat. Karin îl privi nedumerită pe bărbatul ei. Acesta dădu din cap la rândul său, se ridică şi ea îi urmă exemplul. Văzând că nu se îndură să plece, Henner îi spuse:

— Mergeți liniştiți!

lise i se alătură:

— Da, duceți-vă la culcare!

Marko spuse uluit:

— M-am împiedicat.

Se ținu de cap cu ambele mâini.

lise îl mângâie pe păr.

— Eu ți-am pus piedică.

— Pe bune?

— Pe bune.

— M-am certat.

— Da, te-ai certat cu Andreas. Şi când se-ntoarce din parc, ar fi bine să fii deja în pat. Nu mai vrem scandal, ne-a ajuns pe ziua asta. O să te ajute Henner să te duci în cameră. Ai nişte aspirină?

Nu? Iți aduc eu când mă duc la culcare.

Timp de câteva minute, lise a rămas singură pe terasă. Apoi Henner se întoarse şi-o înştiință că Marko adormise imediat; o fi suferit o contuzie uşoară. După ce s-au întors din parcul întunecat şi s-au oprit lângă terasa iluminată, Andreas şi Margarete au primit aceeaşi veste. Andreas avusese succes doar pe jumătate.

— Agențiile au scos ştirea cu declarația. Dar a rezistat câteva ore, aşa că mâine or să apară câteva ziare care or s-o publice. Pot să le smulg o dezmințire, dar tot urât se cheamă că e.

— Mai avem vin?

— Vezi c-a mai rămas din Bordeaux-ul lui Ulrich.

Lângă uşă.

Mai rămăsese o sticlă, aşa că şi-au turnat şi au mai ciocnit o dată.

— Pentru sfârşitul blestemului, spuse Margarete şi ceilalți repetară.

— Pentru sfârşitul blestemului!

— Ce fel de blestem? întrebă după câteva secunde Andreas.

— Nu vi se pare blestem ceea ce i-a fost transmis lui Jorg de la generațiile anterioare? Sau ce i-a transmis Jorg fiului său? Mie aşa mi se pare.

Observă privirea sceptică a lui Andreas şi-i zâmbi.

— Aici suntem cam izolați. Toamna, odată cu ceața, ne vizitează şi fantomele, iar vara nu se aud decât țipetele cucuvelei. La noi mai există vrăjitoare şi zâne, şi uneori descoperim şi blesteme străvechi care-i ating abia pe cei din generațiile tinere.

Se ridică şi ceilalți o urmară, îi îmbrățişă pe Andreas şi pe lise, apoi îl întrebă pe Henner:

— Mă conduci acasă?

16 Christiane îl urmă pe Jorg în cameră. îl găsi stând pe pat şi holbându-se la podea. Se aşeză lângă el şi-l luă de mână.

— Crezi că-l mai găsesc mâine pe fiu-meu?

— Ți-ar plăcea?

— Nu ştiu. Nu m-am gândit c-o să fie aşa de greu. Ai zice c-am avut timp să mă gândesc la toate şi chiar aşa a fost. Dar e la fel ca înotul. îți mai aminteşti ? O vară întreagă am stat cu burta pe scaun, imitând perfect mişcările înotătorilor, şi toată vara m-am scufundat de câte ori am avut ocazia să-mi demonstrez talentul. în închisoare am stat pe scaun, dar acum sunt în apă.

— Dar într-o zi ai învățat să înoți – îți mai aminteşti cum s-a-ntâmplat?

— Normal că-mi amintesc! în toamna aia, mătuşa Klara ne-a dus la Lacul Maggiore din cantonul Ticino1 şi tu ai înotat pe lângă mine şi mi-a ieşit.

— Şi aici poţi să exersezi alături de prietenii tăi, iar când o să ajungem în oraş, o să te descurci, ai să vezi.

— Nu, dădu din cap Jorg. Trebuie să mă descurc mâine. Altfel, o să fie prea târziu.

— Poate că weekendul ăsta a fost o idee proastă, îmi pare rău. Am vrut să...

— Nu, Christiane. Eu însumi îmi pun bariere şi piedici şi nu pot să sar peste ele. Ar fi bine să ies singur din încurcătura asta, spuse, odihnindu-şi puţin capul pe umărul ei. Nu mai ştiu o grămadă de lucruri.

Note:

1. în original se folosesc denumirile nemţeşti: Langensee, respectiv Tessin.

Nu mai ştiu cine a tras. Nu mai ştiu dac-ar fi trebuit să mă întâlnesc cu Jan în Amsterdam, poate că da şi atunci l-am dezamăgit. Nu-mi mai amintesc cum o chema pe instructoarea palestiniană şi dac-am avut o relaţie cu ea. Nu-mi mai amintesc ce-am făcut în toţi aceşti ani de închisoare — ceva trebuie să fi făcut, dar ce ? Am uitat.

— Nu putem să păstrăm totul în memorie.

— Asta o ştiu şi eu. Dar mă simt de parcă informaţiile mi-ar fî fost smulse din creier; şi nu sunt doar amintiri vechi, lipsite de importanţă, care trebuiau să dispară oricum, ca să lase loc celor noi, ci părţi întregi, bucăţi care făceau parte din mine. Cum să mai am încredere în ceea ce simt?

— Mai aşteaptă şi tu puţin, Ieduţule.

Jorg izbucni în râs.

— Noi nu ne-am priceput niciodată la asta, Tia. Noi n-am putut să aşteptăm niciodată, să lăsăm timpul să curgă, să luăm viaţa aşa cum e.

Nu ne-am permis niciodată să ne meargă bine.

— Englezii au un proverb despre câinii bătrâni care învaţă comenzi noi.

— Nu, Tia. Old dogs don't learn new tricks.

Proverbul englezesc susţine exact opusul.

Amuţiră amândoi. Christiane simţi că nu se mai temea aşa de tare ca în seara precedentă.

Lucrul acesta o uimea, pur şi simplu. Nu rezolvase problemele de atunci şi nici pe cele care s-au ivit pe parcurs. Şi atunci, de ce nu-i mai era atât de frică ?

Din ritmul în care respira Jorg deduse că adormise. Stătea pe pat cu umerii căzuţi, aplecat înainte, cu mâinile în poală. Christiane îl împinse uşor, până când alunecă într-o parte, apoi se întinse pe pat. Ii scoase pantofii, îi ridică picioarele în pat, trase cearşaful de sub el şi-l înveli. Apoi stătu puţin lângă pat, privindu-şi fratele care dormea, şi auzi cum primii stropi de ploaie se amestecau într-un susur egal.

Distinse toate însuşirile pe care ştia că le are fratele ei: seriozitatea, bunele intenţii, entuziasmul, incapacitatea sa de a se apropia de oameni şi de el însuşi, rigiditatea, nechibzuinţa şi stângăcia sa. I-ar fi plăcut de el dacă s-ar fi întâlnit

întâmplător? Dar nu se întâlniseră întâmplător. Era fratele ei, pe care-l crescuse, îl însoțise şi îl dădăcise atâta timp. Era destinul său, nu putea să facă orice dorea. Se duse tiptil în camera ei.

In sfârşit, adormiră cu toții: Andreas, care se plimbă vreun sfert de oră în camera lui, enervându-se şi calmându-se în mod repetat, cântărind apoi opțiuni juridice. lise, care decise să mai scrie puțin şi apoi respinse ideea, hotărând să se ducă dis-de-dimineață la banca de lângă pârâu.

Dorle şi Ferdinand abandonară banca abia după ce terasa se cufundă în întuneric, părăsită de toți.

începuse să picure şi ceea ce la început părea să fie o ploaie de vară, care-i acoperi asemenea unei mantale uşoare şi călduroase, deveni o răpăială rece şi Dorle începu să dârdâie, aşa că se gândiră să intre în casă.

— Eu n-am unde să dorm, şopti Ferdinand şi Dorle îi răspunse tot şoptind:

— Păi, dormi la mine.

Ferdinand încremeni pe trepte.

— Eu... Eu încă n-am...

Dorle îi cuprinse fața cu palmele şi îl sărută.

— Eu da.

Ulrich şi nevasta lui îi auziră pe fiica lor şi pe Ferdinand intrând în camera ei şi apoi iubindu-se.

— N-ar trebui să...

— Nu, n-ar trebui, spuse Ulrich şi o ținu pe soția lui în brațe până când ploaia o emoționă şi pe ea. Apoi se iubiră şi ei.

Karin era trează, dar stătea întinsă, ascultând respirația soțului ei şi gândindu-se la slujba de dimineață. Pregătirea era o chestie de rutină, după atâtea weekenduri cu confirmări, pauze în care se schimba sau se odihnea, congrese şi sinoduri. Dar prietenilor ei nu le putea prezenta ceva previzibil. Trebuia să aleagă cele mai potrivite cuvinte. Trebuia să vorbească doar despre lucrurile ştiute. Dar ce ştia ea? Ştia că nu şi-ar fi putut întinde piciorul ca să-i pună piedică lui Marko, asemenea lui lise, şi i se făcu ruşine.

Henner şi Margarete adormiră cei mai fericiți.

Erau fericiți fiindcă nimic nu-i deranja sau supăra la celălalt. Oamenii au oricum tendința să ignore asta în primele săptămâni în care se îndrăgostesc, dar ce-i de făcut dacă nu se îndrăgostesc deloc...

Erau fericiți fiindcă le plăcea tot ce aflaseră unul despre altul. Nu era cine ştie ce; ea nu-i povestise nimic despre traducerile ei, nici el despre reportajele lui. Nu şi-au prezentat unul altuia familiile sau prietenii, nici cărțile sau filmele preferate.

Margaretei îi plăcea felul în care o ajutase pe Christiane, el admirase la ea amestecul acela de îndoială şi indulgență. Erau bucuroşi pentru că le plăcea să se adulmece, să se guste sau să se simtă unul pe celălalt. Stăteau în pat

dezbrăcați şi se bucurau de faptul că trupurile lor se plăceau reciproc, că n-o făceau separându-se de inimă, de faptul că afecțiunea pe care o simțeau era un întreg, o comoară desăvârşită. Ploaia se auzea şi pe acoperişul de deasupra lor, nu doar prin fereastra deschisă. Adormiră într-o casă făcută doar din ploaie.

17 Ploaia udă nisipul, îşi croi şănțulețe, făcu băltoace, se revărsă de pe movile, se adună în curte şi inundă pivnița. Plantelor le făcu bine. Până acum vara fusese secetoasă şi totul părea pipernicit, hortensiile de lângă poartă şi din fața uşii, zmeura şi roşiile de lângă căsuța din grădină, chiar şi stejarii ale căror frunze îşi pierduseră prospețimea şi culoarea. Când Margarete se trezi în miezul nopții şi auzi zgomotul ploii mai puternic decât înainte de a adormi – cel puțin aşa i se părea ei — se bucură deja de hortensiile care aveau să înflorească mai strălucitor a doua zi, de abundența de zmeură şi roşii coapte, de splendoarea luminoasă a stejarilor. Adormi din nou şi, când se trezi, ploaia susura în continuare, prelingându-se pe fereastră şi pe acoperiş.

Şi lucrurile astea țin de pământul de aici. Faptul că ploaia îl acoperă cu nori cenuşii, că picăturile formează în cădere şnururi subțiri ca în stampele japoneze, că pământul se îngreunează şi se impregnează cu apă, lipindu-se de tălpile pantofilor. Că ploaia nu mai încetează odată şi doar rațiunea te opreşte să nu intri în panică, gândindu-te c-o să se transforme într-un potop. Pentru că asta-i senzația pe care ți-o dă ploaia: cea de potop care se sfârşeşte doar după ce a inundat totul. Margarete ştia că apa o să se infiltreze în pivniță prin bucata ondulată de tablă ruginită din pod şi, în cazul în care şanțul dintre cele două case se va umple şi va da pe dinafară, atunci şi în bucătărie. După prima experiență legată de aceste mici catastrofe, Margarete încercase să se apere cu saci mari cu nisip şi cu folii de nailon. N-au ajutat-o prea mult.

Tot a trebuit să golească pivnița şi să şteargă pe jos. într-o zi, ea şi Christiane or să aibă destui bani ca să construiască sisteme de drenaj şi or să repare acoperişul. Dar n-ar fi deranjat-o nici dacă n-aveau să adune niciodată banii ăştia. Potopul aparținea pământului pe care-l iubea. Iar pentru Margarete iubirea asta presupunea şi acceptarea fenomenelor adiacente: frigul, canicula, melancolia, seceta şi potopul.

Margarete se întoarse pe o parte, spate în spate, fund în fund cu Henner. Nu ştia de ce, dar statul ăsta lângă el era foarte liniştitor. Ce avea să fie de acum încolo? O să vină pe la ea din când în când şi ea o să-l viziteze uneori în oraş? Şi când or să poată, or să plece împreună în concedii?

Nici ea nu ştia cum i-ar fi plăcut să continue. îi plăcea libertatea şi singurătatea. în acelaşi timp însă, puținul timp petrecut cu Henner o făcuse să tânjească după companie, lucru de care nu fusese conştientă până acum şi care aştepta să fie trezit în ea. Dar la oraş n-o să se mute. N-o să plece de la țară pentru nimic.

Ascultă şopotul ploii. Amintirile reînviară.

Noaptea petrecută în cocioaba de pe câmp, la vârsta de şapte ani, când a fugit de acasă şi ploaia a prins-o pe drum şi ea nu era sigură că n-o să inunde şi spele totul de pe fața pământului. Vara în care au strâns recolta, când scormonea zi de zi prin glod cu mâinile ude, căutând şi curățând cartofii de noroi. Sâmbăta în care s-a măritat prietena ei cea mai bună, când oaspeții au pus scânduri peste băltoacele mari şi adânci din fața oficiului de stare civilă, ca să poată intra primarul, mirii şi invitații. Depresiile care o apucau atunci când vedea că ploaia nu se mai opreşte.

Apoi numără în minte găleţile din casă. Cinci?

Şase ? Aveau să formeze un lanț şi să scoată apa din pivniță după ce se oprea ploaia. Marko îi va pasa găleata lui Andreas, Andreas lui lise, lise lui Jorg — şi la gândul ăsta, adormi râzând.

1 lise nu dormea bine, se trezea des şi adormea la loc, iar lumina palidă a zorilor o găsi complet trează. Se duse la geam şi privi spre curtea, stejarul şi grajdul ascunse după voalul de apă. Se alesese praful de scrisul pe banca de lângă pârâu, lise luă carafa şi ligheanul de pe masă şi o împinse, cu scaun cu tot, lângă geam. Pentru scris era suficientă lumină.

lise nu fusese conştientă că, în ultimele două zile, în mintea ei se formulase clar ideea că trebuie să scrie. Se născuse în secret în lunile în care doar se juca cu ea? Era o reacție față de nesiguranța existențială pe care o simțea la ceilalți? Era o urmare a fricii pe care a simțit-o atunci când şi-a dat seama de felul în care trăise Jorg, care ridicase ştafeta prea sus, încât acum se trezise fără nimic? In orice caz, certitudinea exista.

In acelaşi timp, nu era sigură de cum o să termine povestea lui Jan. Ar putea folosi povestea lui pentru a prezenta istoria cunoscută a terorismului din Germania – dar pentru asta trebuia să se apuce de cercetări. însă putea să se bazeze şi pe fantezie: să spună povestea crimelor rămase nedezlegate şi pe cea a teroriştilor neprinşi. Orice ar fi făcut – trebuia să găsească un deznodământ.

Să facă în aşa fel încât Jan să fie prins ? împuşcat ?

în aer în timp ce meştereşte la o bombă artizanală? Şi ce-o să se întâmple dacă o să fie prins? O să stea să-şi ispăşească pedeapsa? O să se facă presiuni ca să fie eliberat? O să evadeze?

Nu, că aşa nu se mai termină niciodată. Trebuie să-şi ispăşească pedeapsa. Dar cum o să se simtă ?

O să se simtă prizonierul războiului pe care l-a purtat? O să se simtă o victimă? O să-i desfidă pe toți? O să aibă regrete?

Cum ne-ar plăcea să arate teroriştii noştri?

lise trebuia să decidă cum se descurca cineva cu trecutul său de terorist. Intuia provocarea: teroriştii trebuiau să dea explicații şi să le arate oamenilor că regretă ce au făcut. Rudele victimelor vor să ştie ce s-a întâmplat, dar şi societatea are nevoie de un semn din partea lui, care să demonstreze că vrea să

facă din nou parte din sistem. Şi totuşi, Jorg o emoționase prin demnitatea şi consecvența cu care ceruse să fie grațiat.

Sau nu ? De fapt, poate că n-o emoționase Jorg care ceruse să fie grațiat, ci mai degrabă băiatul mândru şi sfidător care-i amintea de el ? De care se îndrăgostise când era mai tânără? O impresionase doar amintirea iubirii?

Ce ciudat – de vineri nu s-a gândit deloc la pasiunea pe care o simțise cândva pentru el, ba mai mult, nici n-o mai simțea. Devenise un punct de atracție pentru ea, pe care îl cerceta cu un ochi rece, găsindu-l uneori surprinzător, alteori penibil, dar niciodată neinteresant. Făcu un experiment cu ea însăşi şi-şi aminti de dimineața de acum mulți ani, în care l-a văzut pe Jorg intrând în sala de curs. Ea stătea, ca de obicei, în rândul al cincilea, suficient de aproape de profesor ca să-l poată auzi şi totodată suficient de departe ca să n-o scoată la tablă. Cursul despre istoria Americii începuse cu câteva minute în urmă şi era clar că Jorg nu făcea parte dintre cei care-l frecventau cu regularitate. După ce-a închis uşa, s-a oprit şi a aruncat o privire în jur, s-a uitat cu atenție la profesor, la studenți şi studente, apoi a înaintat încet şi s-a aşezat pe primul rând. Siguranța afişată, la ani-lumină de timiditatea lui lise, chipul lui vesel şi sfidător, silueta zveltă în jeanşi şi cămaşă albastră, purtată peste un tricou alb — n-avea cum să nu se îndrăgostească de toate astea.

Când s-a ridicat, pretinzând o discuție despre imperialismul şi colonialismul american, comportamentul lui, în general enervant, i se păruse dintr-odată plin de curaj şi de viață. După curs s-a dus după el, împreună cu alți studenți, făcând cunoştință cu gaşca lui şi cu opiniile sale politice, îşi amintea perfect cât de copleşită era de sentimentele sale pentru el, cât de neajutorată se simțea şi cât de obsesiv îi căuta compania, fără să se gândească la părerea celorlalți, fără a spera că-l va cuceri vreodată. Da, o impresiona amintirea fetei care a fost, la fel şi cea a băiatului care-şi pierduse repede veselia, păstrându-şi doar aerul sfidător. Dar o impresionase doar fiindcă iubirea aceasta se născuse atunci când detectase latura veselă a caracterului său.

Oare scrisul avea s-o transforme într-o persoană rece, mai întâi fictiv, apoi pe bune? Sau îmbrățişase îndeletnicirea asta tocmai din cauză că devenise mai rece? Fiindcă încetase să mai iubească? Se dezobişnuise s-o mai facă? Deveniseră oare pisicile singurele ei prietene, fiindcă în ele se vedea pe ea însăşi, exact ca-n amintiri?

lise nu se simțea în largul ei. Trebuia să-i dea de cap, să afle de ce se răcise, ce-ar mai fi putut s-o impresioneze, dacă se dezvățase să mai iubească pe cineva. Mu trebuia să rămână indiferentă ia aşa ceva. Dar aşa se simțea. Da, era clar, trebuia să afle ce s-a întâmplat. Dar nu acum. Povestea era mai urgentă. Cum s-o termine oare?

Şi dacă nu Jorg era cel care o impresionase prin demnitatea şi sfidarea cu care ceruse să fie grațiat, atunci ce-o făcea să se revolte împotriva unui Jan

iluminat, care şi-ar fi pus cenuşă-n cap şi ar fi dat explicaţii în închisoare ? Un astfel de personaj nu i se părea credibil. Nu se putea ca un om care a dus o viaţă burgheză, cu nevastă, copii şi o slujbă bună, care se bucura de recunoaştere deplină pe plan profesional să devină terorist, apoi să moară în închisoare iluminat, susţinând valorile burgheze. La fel cum nu i se părea posibil ca cineva să rămână fidel proiectului terorist în şi după atâţia ani petrecuţi la închisoare. Ce-ţi mai rămâne după închisoare?

Dintr-odată, lise înţelese conflictul interior din sufletul lui Jorg. Dar nu voia să scrie despre un Jan răvăşit de conflicte interioare. Aşa că Jan nu putea să se lase prins, închis şi eliberat după ispăşirea pedepsei.

lise privi ploaia pe geam. Cum se sfârşeşte viaţa unui terorist care nu nimereşte în blocada poliţiştilor şi nu ajunge la închisoare ? Se pensionează? Dispare din peisaj cu un paşaport american şi un cont în Elveţia? Se retrage la ţară?

Trăieşte o viaţă anonimă, refugiindu-se în călătorii şi hoteluri? Se implică într-o relaţie? Moare singur? lise nu tânjise niciodată după călătorii lungi şi ţări îndepărtate, s-a mulţumit întotdeauna cu o excursie la Odenwald, la Bodensee sau pe vreo insulă frizonă. Acum însă se gândi c-ar fi fost bine să vadă mai multe locuri, să-l trimită pe Jan undeva departe, în mijlocul revoluţiei, şi să-l lasă să moară într-un atac. Un atac stupid, groaznic, fără rost – un atac în care viaţa lui şi-a revelat sensul.

lise auzi podeaua scârţâind în camera de alături. Se uită la ceas; era şase, dar afară nu se lumina încă şi, după cum arătau norii, putea să mai plouă mult şi bine. Din când în când, ploaia stropea zgomotos pereţii casei, apoi stropii se scurgeau pe geam. Apa se infiltrase între ramele ferestrei noi şi zidărie şi se scurgea pe pervaz, lise împinse masa într-o parte, îşi scoase cămaşa de noapte, deschise fereastra şi-i oferi ploii faţa, sânii şi braţele ei. I-ar fi plăcut să iasă alergând din cameră şi apoi din casă, să traverseze goală terasa, s-o ia spre parc, să simtă iarba umedă sub picioare şi frunzele tufişurilor pe corp, să sară în pârâu. Dar îi lipsea curajul. Apoi îşi închipui că pârâul cu apă molcomă se transformase într-un torent în care, dac-ar fi sărit fără să se gândească, ar fi fost smulsă imediat din loc şi târâtă la fund.

I se făcu frică.

închise geamul, se îmbrăcă şi puse masa la loc. Deschise caietul, luă un creion şi începu să scrie.

Chelnerul îi deschide uşa lui Jan, dar nu-l conduce la masă, ci îi arată un scaun la bar.

— Vă chem când îl văd pe Mr. Barnett.

Jan îşi predă geanta la garderobă şi se aşază.

Oraşul, blocurile, străzile dintre ele, râul şi podul, iar în plan îndepărtat, mozaicul întins al căsuţelor, caruselul şi turnul de control al aeroportului se văd

şi prin geamul de lângă bar. Apa străluceşte la orizont, reflectând soarele. Cerul e de un albastru luminos.

Lui Jan i s-a cerut să predea geanta la garderobă. Asta era tot. O favoare pentru o prietenă libaneză, pe care o mai servise şi în alte împrejurări. „Dacă vrei să intri dimineața la Windows on the World, trebuie să fii membru. O ştii şi tu." Prietena îi zâmbise. Jan cântărise geanta în mână. Era grea. Prietena îi zâmbise din nou. „Nu e o bombă." „Ce să fac cu chitanța de la garderobă ?" „Te sunăm noi." Jan soarbe din cafea. Şi-a terminat misiunea, poate să plătească şi să plece. Trebuie doar să aibă grijă să nu atragă atenția cu plecarea şi să preia geanta de la cineva.

Priveliştea îl face să înmărmurească. Toate casele, toți oamenii, toată viața aceea. Energia cu care oamenii se deplasează, muncesc şi construiesc.

Cea cu care pun stăpânire pe pământ, îl transformă şi-l colonizează. Şi vor să-l înfrumusețeze. Uneori construiesc acoperişul blocurilor sub formă de cupolă de biserică, alteori fac poduri care seamănă cu harfe şi-şi îngroapă morții într-o grădină înverzită de lângă râu. Jan se miră. Toate lucrurile par a fi la locul lor. Dar e atât de departe de ele, încât nu le percepe ca fiind aşa. Asta îi aminteşte de basmul cu jucăria uriaşă. In carte, ilustrația o înfățişează pe fata uriaşului, ridicând un plug cu tot cu cal, ținut de căpăstru de un țăran; ambii dau speriați din picioruşe.

Îşi mai comandă o cafea şi o apă minerală.

Urmează să rămână în oraş pe timpul zilei, apoi seara trebuie să se urce în avion şi să ajungă în Germania până a doua zi. De fiecare dată e ispitit să se ducă până la casa soției lui, să se ascundă şi să-şi spioneze fiii. Anul universitar s-a terminat şi probabil că băieții sunt acasă, în vacanță. Dar de fiecare dată rezistă tentației. Cunoaşte adresa şi numărul lor de telefon. Nu-şi permite să întrețină legături mai strânse.

Aude sunetul înaintea clienților concentrați la micul dejun şi la discuțiile lor. Puternic, înfundat, gata să pulverizeze şi să aspire totul. Ca o treierătoare uriaşă care absoarbe o casă întreagă dintr-o înghițitură, apoi o face bucățele. Prin fereastră oraşul pare înclinat, masa şi scaunul glisează, vesela se face praf pe podea, oamenii țipă şi se sprijină de pereți, de mobilă, de ceilalți. Jan se agață de tejgheaua barului. Pereții scrâşnesc şi gem. Oraşul se îndreaptă şi se înclină la loc spre stânga, apoi spre dreapta şi iar la stânga. Într-un final, se opreşte.

Preț de o clipă, în restaurant e linişte. Nu se mişcă nici Jan. Când tăcerea e întreruptă de țârâitul unui telefon, îşi ține respirația ca să nu izbucnească în râs, ca toți ceilalți. Turnul e în picioare, telefonul amuțeşte, oraşul e salvat, soarele străluceşte. Chelnerii şi chelnerițele care vor să năvălească în față ca să aranjeze mesele şi scaunele, clienții care se întind după genții diplomat, căutând un şervețel cu care să-şi curețe costumele şi sacourile de cafea şi suc de portocale, zăresc prin ferestre fumul gri şi înlemnesc.

De data asta, amorțeala nu se dizolvă în râsete.

Clienții se îmbulzesc la geam, dau năvală pe uşă, spre hol şi lifturi. Scaunele se răstoarnă, cioburile vaselor scârțâie sub tălpi. Maitre d', cu telefonul la ureche, îi linişteşte pe clienți, spunându-le că sună la pompieri. Jan îşi caută geanta la garderobă -o fi pus cineva o bombă în afara clădirii, iar următoarea e ascunsă chiar în geanta lui ?

înăuntru se află un aparat de emisie-recepție.

Clienții strigă că în turn a intrat un avion şi Jan se întreabă dacă aparatul de emisie-recepție a fost cel care a ghidat avionul. Lifturile n-au ajuns încă, de obicei nu trebuie să aştepți atâta, cineva întreabă unde sunt scările, dar cum să cobori o sută şase etaje pe scări, altul aduce din bucătărie un satâr de dezosat şi încearcă să forțeze uşile unei cabine de lift, ceilalți trag şi încearcă să țină uşile. Se uită în casa liftului şi văd fum şi flăcări şi cablul rupt al cabinei. Se duc la următoarea uşă, apoi la următoarea – peste tot, aceeaşi priveliştе.

Primii curajoşi sunt deja pe scări. Clienților restaurantului li se alătură participanții unei conferințe şi personalul, la care se adaugă oameni care ies pe casa scărilor de la fiecare nou etaj.

Nimeni nu se înghesuie, lumea se grăbeşte cât poate şi fiecare încearcă să-l ajute pe cel care se descurcă mai greu. Se aud doar paşii pe scări, nimănui nu-i arde să spună ceva superficial şi, chiar aşa, ce-ai putea să spui în situația asta ca să nu pari superficial ? Până când primii încep să tuşească şi se opresc, blocând coborârea. Jan e mai jos decât ei, îl apucă tuşea şi pe el şi se opreşte. Când tipul de lângă el îşi pune batista la gură şi se aventurează în fum şi arşiță, Jan decide să-l urmeze. Nu ajung departe însă. Pe la jumătatea scării, li se taie respirația.

— Cât am mers ?

— Şase, şapte etaje, nu sunt sigur.

Se întorc; ceilalți fac şi ei stânga-mprejur. Dar nu avansează nici cu urcatul prea mult. De sus cineva strigă că nu se pot accesa nici scările de la alte etaje.

— Haideți pe acoperiş! Ii aşteptăm pe ăia cu elicopterele.

Jan rămâne pe loc. Nu se simte bine şi se aşază pe o treaptă. Tropăitul se aude estompat, dar fumul urcă din ce în ce mai sus. Jan se ridică, deschide uşa care dă spre hol şi vede mai multe uşi deschise.

Verifică uşă după uşă, birou după birou, fără să ştie de ce-o face şi de ce a rămas în urmă. Ştie c-ar trebui să se îndrepte şi el spre acoperiş, că în curând va trebui s-o rupă la fugă. N-o rupe la fugă. Intră într-un birou, se strecoară printre pereții falşi şi mesele de scris până când ajunge la geam. Şi celălalt turn e cuprins de flăcări. Dă din cap. Nu i-ar fi crezut pe arabi în stare de aşa ceva.

Aude un ciocănit discret, apoi un strigăt, încearcă să afle de unde vine, dar nu ajunge mai departe de o uşă închisă. Dă s-o deschidă, dar e blocată, forțează clanța, clanța se rupe, trebuie s-o spargă. E un birou de copiat acte fără geamuri, în care o tânără clipeşte cu un aer confuz.

A auzit doar zgomotul şi a simțit când clădirea s-a cutremurat, apoi luminile s-au stins, turnul a fost dislocat şi uşa s-a înțepenit. Habar nu are ce s-a întâmplat. Crede c-a fost salvată, în sfârşit.

Jan o ia de mână şi o rupe la fugă, trăgând-o după el. Când deschide uşa care dă spre prima casă a scărilor, îl păleşte o căldură atât de cumplită şi un fum atât de gros încât e nevoit s-o închidă la loc. Aleargă la celelalte uşi, în timp ce femeia care atârnă de el îl întreabă speriată „de ce arde", „ce s-a întâmplat", „cine sunteți dumneavoastră". Celelalte ieşiri sunt blocate şi ele de fumul şi arşița de nepătruns.

Jan o conduce pe tânără la geam şi-i arată turnul de vizavi. Aceasta îl întreabă:

-— Cum ne scot de aici ?

Nu ştie ce să-i răspundă.

— Măcar ştiu că suntem aici ? l-ați sunat ?

Ii vede fața nedumerită.

— N-ați sunat!

Pescuieşte telefonul mobil din geantă, sună la poliție şi indică etajul şi numărul biroului, le spune despre fumul şi căldura din casa scărilor.

— Aşa, spune, şi-acum?

Jan simte că podeaua s-a încins sub tălpile lui. Aerul din încăpere e înecăcios, miroase a fum şi a chimicale. Ridică un coş de gunoi metalic şi sparge geamurile, mai întâi cu fundul coşului, apoi cu o margine. Cioburile zboară în toate direcțiile. Scoate şi colțurile tăioase din ramă şi le aruncă în gol.

—Se încinge podeaua, spune ea zâmbind încurcată, ridicând un picior, apoi pe celălalt.

Jan dă din cap.

— Trebuie să împingem o masă lângă geam.

Nici nu apucă s-o împingă bine că podeaua se încinge peste limita suportabilului şi încep să sară de pe un picior pe altul, arătând ridicol.

Tânăra îşi dă seama că fierbințeala va urca în scurt timp până la masa pe care stau acum.

— Şi ce facem atunci ?

— Sărim.

Se uită la el si se întreabă dacă vorbeşte serios sau în glumă. îşi dă seama că e serios.

— Dar...

— Au întins nişte trambuline uriaşe. Doar trebuie să aveți grijă să nu săriți cu capul în jos.

Femeia se apleacă pe geam şi se uită în jos.

— Nu văd nimic.

— N-aveți cum să le vedeți. Trambulinele astea moderne se fabrică dintr-un material sintetic transparent.

Ea îl priveşte neîncrezătoare şi începe să plângă.

— O să murim, stiu c-o să murim.

— O să zburăm. Ne luăm de mână şi o să plutim în aerul rece al dimineții.

Dar nu ajută nici asta cu nimic. Femeia se zguduie de plâns şi când Jan vrea s-o ia în brațe ca s-o liniştească, îl îmbrânceşte, vrea la mama, vrea acasă, scoate din nou telefonul, dar îi răspunde doar robotul şi îi transmite mamei ei c-o iubeşte. Jan o ascultă şi se întreabă dacă n-ar fi cazul să-şi sune soția şi copiii ca să-şi ia rămas-bun. Dar momentul de ezitare trece repede.

Doar n-o s-o dea pe sentimentalisme înainte să moară. O s-o ajute pe tânăra asta. O să se comporte precum orchestra de pe Titanic.

Mocheta se înmoaie, picioarele mesei se scufundă, dar nu toate în acelaşi timp, nu la fel de adânc. Masa se înclină, gata să se răstoarne.

Tânăra îşi pierde echilibrul, țipă, dă să se prindă de ceva, dar îl ratează pe Jan, ratează peretele mobil şi cadrul ferestrei, iar brațele i se agită în aer. Cade pe geam, se prăbuşeşte, se zbate în gol, țipă. Jan îşi menține cu greu echilibrul.

Trebuie să sară. S-a încălzit şi masa asta, în curând o să frigă, o să ardă, deja pe alocuri podeaua a fost cuprinsă de flăcări. Jan ştie că n-o să țipe, n-o să se zbată şi n-o să se zvârcolească. Dar nici n-o să-şi încordeze muşchii sau maxilarul. El vrea să zboare. Vrea să se bucure de zbor, nu să se teamă de sfârşitul rapid, abrupt şi deloc dureros.

De când se ştie, şi-a dorit să fie liber, a rupt legăturile, a trăit în lumina orbitoare a libertății, conştient de pericolele care-l pândeau. Dacă acum îşi ia zborul, toate lucrurile pe care le-a făcut au avut sens.

Jan sare şi-şi întinde brațele.

La nouă, Karin a tras clopotele. Nu se aştepta la atâta lume. De fapt, chiar spera să nu vină nimeni, ca să poată anula slujba. A citit versetele despre adevărul eliberator, pe care voia să le completeze cu câteva gânduri despre o viață cinstită şi despre cea trăită în minciună. Dar visele din care s-a trezit de mai multe ori o iritau deja. Visa deseori embrionul pe care-l avortase în tinerețe, pe bărbatul ei care stătea pe o bancă şi zâmbea dând din cap, fără s-o fi recunoscut, grupul lor de prieteni de dinainte, compus din firi artistice uşor de mulțumit, asemenea nevestelor din Stepford1.

Note:

1. The Stepford Wives, roman scris în 1972 de Ira Levin, sub forma unei satire la adresa tipologiei nevestei americane (n. r.).

Visele voiau s-o avertizeze în legătură cu minciunile dintr-o viață pe care o credea cinstită. Dar de ce? N-avea de gând să se transforme în avocatul vieții cinstite şi s-o condamne pe cea trăită în minciună. Soțului ei nu-i povestise niciodată despre avort.

Ar fi făcut-o, dacă ar fi rugat-o. Dar n-o întrebase nimic, nici atunci când s-a adeverit că nu puteau să aibă copii şi că era din cauza ei. Uneori se gândea că bănuieşte ceva; îi cunoştea trecutul năbădăios şi ştia că nu se mândrea cu unele lucruri pe care le făcuse atunci şi n-o interoga probabil din cauză c-o iubea. Ar fi trebuit să interpreteze tăcerea asta din iubire drept recunoaştere?

Karin se duse în camera mare, deschise uşile, lăsă aerul curat să pătrundă în încăpere, se opri în cadrul uşii şi privi parcul şi ploaia. Inspiră aerul răcoros şi umed, uită puțin de grijile ei legate de slujbă, simțindu-se frumoasă şi puternică. Se bucură de puterea ei. Se considera o fire disciplinată, muncitoare, demnă de încredere, care reuşea să instaureze pacea atunci când ceilalți păreau depăşiți de situație, punând lucrurile în ordine, plănuind şi luând decizii c-o mână sigură.

Făcea treabă bună şi ca pastor; avusese grijă să-şi obişnuiască congregația cu bani numărați, cu taxe mai mici şi credincioşi mai puțini, abordând în timpul slujbei probleme de actualitate pe un ton potrivit şi privindu-i în ochi pe cei care-i cereau sfatul, cu un aer implicat şi compătimitor.

Uneori se suspecta de delăsare şi-şi făcea treaba cu plăcere doar atunci când simțea că prin asta devine o persoană mai inimoasă. Dar ce era să facă: să renunțe la ea pentru asta? Se bucura şi de faptul că era o femeie frumoasă. Era zveltă, avea nişte ochi mari, căprui, obraji fini şi pomeți bine conturați, la care coafura în stil charleston se potrivea perfect, asemenea unui detaliu de maxim rafinament. Când se încrunta, părea mai tânără decât era. Când se pierdea în gânduri sau visa cu ochii deschişi, dacă se concentra atunci când cânta la pian, ochii îi străluceau – era o strălucire aproape copilărească şi nu numai, ceva care părea să transpară dintr-o altă dimensiune bărbatul ei îi spusese asta de atâtea ori încât îşi dădea seama când i se întâmpla, chiar dacă nu o detecta în oglindă. Uneori se încrunta dinadins.

Aşeză în cerc cinci scaune, la distanță. Dacă nu se ocupau toate, n-avea să pară atât de pustiu, iar dacă veneau mai mulți, avea loc pentru câteva în plus. Pe scări se auziră paşi. Soțul ei o salută cu un sărut, se aşeză fără să spună nimic şi închise ochii. Andreas îi privi amuzat, fără să spună nici el nimic, închizând la rândul său ochii după ce se aşeză. Jorg nu luă loc în cerc, se duse lângă perete, îşi sprijini coatele pe genunchi şi coborî ochii-n pământ. Fiul său şi Dorle ignorară şi ei scaunele din cerc şi traseră două în rândul al doilea, privind-o apoi pe Karin plini de aşteptări. Ulrich şi soția lui ocupară scaunele goale.

— Avem un exemplar din Psalmi ? se interesă Ulrich şi văzând-o pe Karin că scutură din cap, o întrebă dacă le va cânta ea ceva şi dacă ar trebui s-o acompanieze.

Marko se sprijini de peretele de lângă scaunul lui Jorg şi îşi încrucişă brațele. lise şi Christiane veniră cu două scaune şi completară rândul al doilea. Ultimii veniți, Henner şi Margarete, se aşezară puțin într-o parte față de ceilalți. Sufletul lui Karin se îngreuna cu fiecare nou-venit.

Cântă trei strofe din cântecul despre soarele auriu, acompaniată de soțul ei şi de lise, care ştiau versurile, plus de alți câțiva care doar murmurau. Apoi citi din Scriptură.

— Asta-i mottoul Universității din Freiburg, se prinse Ulrich.

— Ba-i al celor de la CIA, replică Marko ironic.

— E mottoul fiecărei vieți, spuse Karin şi le vorbi despre viziune şi înțeles. Cine suntem? Dac-am şti şi am înțelege asta, ne-am putea depăşi condiția. Dacă nu, rămânem blocați. Dar asta nu Cu toții ascundem minciuni existențiale, legate de adevăruri dureroase, pe care nu le putem prelucra încă şi, tocmai de aceea, e bine să intuim adevărul şi durerea ascunsă în sufletul celorlalți, care nu sunt decât indicii referitoare la minciunile respective. Şi oricum, minciunile existențiale dezvăluie, dar şi vindecă durerile sufleteşti. Iar dacă ne privăm de posibilitatea de a ne privi pe noi înşine, ne privăm şi de aceea de a-i vedea pe ceilalți sau de a ne arăta celorlalți. Uneori adevărul nostru trebuie să se lupte cu adevărul celorlalți.

— Deci tot trebuie să-ți impui voința, se amestecă Andreas.

— Nu, eu vorbeam despre o luptă de la egal la egal, nu despre putere şi constrângere.

Andreas nu se lăsă.

— Şi ce se întâmplă cu relațiile dintre părinți şi copii, bărbați şi femei independente financiar sau femei şi bărbați îndrăgostiți ? E de la egal la egal sau e vorba de putere şi constrângere?

Karin scutură din cap.

— N-ai cum să ai parte de ambele. Dacă nu-l abordezi pe celălalt de la egal la egal, poți să ai parte de putere, dar nu şi de adevăr.

— Dacă e adevărat ce spui, atunci n-ai cum să le impui adevărul şi celorlalți. De ce-ai spus că putem s-o facem, dacă de fapt nici n-avem cum?

Karin încercă să clarifice lucrurile spunând că, de fapt, n-a zis altceva decât că nu trebuie să le impunem adevărul celorlalți, ba mai mult, că nici măcar nu trebuie să încercăm s-o facem.

— Dar de ce n-am face-o, mă rog? De-a lungul istoriei, au existat suficiente exemple de constrângere încununate de succes – indiferent că era vorba de un adevăr demn sau dimpotrivă.

Karin se încurcase în hățişurile propriului discurs. Oare în Scriptură se vorbeşte doar despre adevărul înțeles ca „adevăr al Domnului"? Ei, dar n-avea de gând să le vorbească aşa prietenilor ei.

Ar mai fi putut vorbi aşa? Pentru ea, Scriptura funcționase până acum ca o pildă cu ecouri în realitate, ca un exemplu de înțelepciune laică, analitică şi terapeutică. De asta-i plăcea. Voia să termine odată şi se gândise la sfârşitul perfect, în care să spună că adevărurile impuse nu duc niciodată la ceva bun. Dar Andreas îi aminti de înfrângerea suferită de Germania în 1945, un exemplu

pentru un adevăr impus cu succes, iar Karin îl lăsă să aibă ultimul cuvânt. Zâmbi şi spuse:

— Nu ştiu ce să mai zic. Mie-mi place Scriptura pentru că-mi dă curaj. Dar poate că n-o înțeleg.

Poate că nici nu spune adevărul. Unii o interpretează invers, spunând că libertatea înseamnă adevăr, nu adevărul e cel care te eliberează. Şi există atâtea metode considerate adevărate prin care oamenii se pot păcăli că trăiesc în libertate!

Mă sperie gândul ăsta, aş vrea să existe un singur adevăr. Dar ce contează ce-mi doresc eu? Ce slujbă a mai fost şi asta... Vă mulțumesc c-ați venit, că m-ați ascultat şi o să-nchei cu Tatăl nostru.

Apoi Christiane începu pregătirile pentru micul dejun: cineva trebuia să se ducă după chifle, altcineva trebuia să macine şi să fiarbă cafeaua, să aranjeze feliile de şuncă şi caşcaval pe platouri, să pună ouăle la fiert şi să aştearnă masa. Ulrich se repezi cu maşina până la brutărie şi-l luă şi pe Jorg. Dorle şi Ferdinand se ocupară de cafea. lise, Karin şi soțul ei s-au pus pe cântat psalmi în timp ce au aranjat masa. Andreas a fiert nişte ouă şi le-a scos apoi cu grijă într-un cuib de prosoape. Margarete şi Henner inspectară podul şi pivnița. Cu toții se bucurau că au treabă şi că nu sunt nevoiți să vorbească.

Dar cum să evite vorbitul? O pot face doar cei fericiți şi lipsiți de griji sau cei fără speranță.

Nici nu s-au aşezat bine la masă, că Jorg s-a şi ridicat de pe scaun şi a spus:

— Ştiu, am interpretat greşit unele situații şi am dat-o-n bară de câteva ori. Ne-am implicat într-o luptă pe care n-o puteam câştiga, aşa că ar fi fost mai bine s-o evităm din start. Trebuia să ne implicăm într-o altă luptă, nu în asta. De luptat, trebuia să luptăm. Părinții noştri au preferat să se adapteze şi s-au ferit de rezistență – n-aveam voie să repetăm greşelile lor. N-aveam voie să privim nepăsători cum ard copii în Vietnam din cauza napalmului, cum mor de foame cei din Africa, cum sunt instituționalizați cei Germania. Sau cum l-au împuşcat pe Benno1, cum au atentat la viața lui Rudi şi era să-l linşeze pe jurnalistul ăla care semăna cu el. Sau să tolerăm demonstrațiile de putere ale statului, oprimarea celor care gândeau altfel, a celor incomozi şi inutili. Cum i-au izolat, i-au bătut şi i-au redus la tăcere pe tovarăşii noştri, chiar înainte de a-i aresta sau de a-i judeca.

Note:

1. Benno Ohnesorg, student german omorât de un membru al Stasi în timpul unei demonstrații studențeşti în 1967, în Berlinul de Vest.

Ştiu c-am greşit când am apelat la violență. Dar fără violență n-ai cum să te opui unui sistem.

Jorg se încălzise de la atâta vorbit. îşi întocmise un discurs atât de elaborat, încât părea că le ținea o predică, dar o făcea încrezător şi cu aplomb. Majoritatea prietenilor îl ascultau jenați.

Jorg folosea retorica bombastică de acum treizeci de ani, lucru care astăzi ar fi părut deplasat. Fiul său, pentru care pregătise, cel mai probabil, discursul, îşi dădea silința să pară cât mai plictisit şi mai arogant, preferând să se uite pe geam sau la pereți, nu la Jorg. Marko nu mai putea de mândrie: ăsta era Jorg pe care-l aşteptase atât.

— M-au acuzat de atentatul asupra cazărmii americane, m-au şi arestat, desigur, dar am avut de-a face şi cu restul lumii, cu cei ca voi. N-aveam cum să amplasăm bombele acolo unde americanii îşi săvârşeau fărădelegile, ci acolo unde le pregăteau şi se odihneau după ce le comiteau. Dacă nimeni n-a putut să înfrunte SS-ul în Auschwitz, ar fi trebuit s-o facă la Berlin, acolo unde s-a pregătit exterminarea evreilor, sau în Allgău, unde s-au odihnit după asta. Şi în ceea ce-l priveşte pe preşedinte – avocații noştri s-au luptat ca să fim tratați drept prizonieri de război, dar el a înțeles că el e cel care se luptă cu noi şi s-a considerat la rândul lui un războinic.

Direcția în care o luase discursul lui Jorg îi păru primejdioasă lui Karin:

— Hai să...

— Vreau să mai zic un singur lucru. Ştiu c-am greşit, c-am făcut prostii. Nu mă aştept să fiți de acord cu faptele mele sau să ziceți că statul şi societatea ar fi trebuit să mă trateze cu mai multă îngăduință şi fairplay. îmi doresc doar respectul care i se cuvine celui care a renunțat la toate pentru un scop măreț şi care a plătit pentru greşelile şi prostiile pe care le-a comis. Care nu a făcut compromisuri, nu s-a milogit pentru nimic şi n-a primit cadouri de la nimeni. Eu n-am făcut nici o înțelegere cu tabăra cealaltă, n-am cerşit niciodată privilegii, n-am cerut îndurare. Am pretins doar lucruri de bun-simț. Am discutat ieri despre asta – nu-mi mai amintesc tot ce-am făcut, am mai uitat şi eu, dar de plătit cred c-am plătit pentru faptele mele, spuse privind în jur. Păi, cam asta ar fi. Vă mulțumesc că m-ați ascultat.

— Dacă aşa vezi lucrurile, atunci nu înțeleg unde ai greşit, spuse fiul lui pe un ton rece şi calm.

— Cu victimele. O luptă pe care n-ai cum s-o câştigi nu te îndreptățeşte să laşi în urmă victime.

— Dar dacă prin acțiunile voastre ați fi declanşat revoluția în Germania, în Europa sau chiar în toată lumea, atunci victimele s-ar fi justificat?

— Normal că s-ar fi justificat, dacă prin revoluție am fi creat o lume mai bună şi mai dreaptă.

— Chiar şi victimele nevinovate?

— Şi lumea coruptă şi nedreaptă în care trăim îi sacrifică pe cei nevinovați.

Ferdinand se uită la tatăl lui, dar nu-i mai spuse nimic. Se uită la el de parc-ar fi măsurat din priviri un monstru cu care nu putea să aibă nimic în comun.

— Bine, dar nu poți să spui că victimele nevinovate nu se justifică sub nici o formă! Dacă l-am fi putut executa pe Hitler în aşa fel încât victimele nevinovate...

— Asta-i o excepție. Voi ați făcut din excepție o regulă, spuse Ferdinand şi se întoarse spre Eberhard, care stătea lângă el. îmi dați o chiflă, vă rog?

Apoi o tăie în două şi îşi curăță un ou.

Jorg dădu din cap nemulțumit, dar nu mai spuse nimic. Eberhard îi servi şi pe ceilalți cu chifle, Christiane le întinse platoul cu şuncă, iar Margarete pe cel cu caşcaval. Ferdinand se ridică şi urmă exemplul lui Dorle care îi servea pe meseni cu cafea. Discuțiile şi-au urmat cursul firesc, unii discutau despre ploaie, alții despre plecare şi drumul spre casă, despre adevărul care te eliberează şi libertatea care-ți oferă adevărul, şi despre vremurile schimbătoare. Eberhard porni de la acest subiect şi, cu toate că n-o spuse explicit, îşi dădură cu toții seama că vorbea despre discursul anacronic al lui Jorg.

— Există subiecte, probleme sau teze care într-o bună zi ajung să pară depăşite, chiar dacă n-au fost dezlegate în întregime. Pur şi simplu, sună fals. Cel care le abordează se izolează automat, iar cel care le abordează cu pasiune se face de râs. Când am început facultatea, toată lumea era cu existențialismul. Când am terminat-o, o țineau una şi bună cu filozofia analitică, apoi, cu douăzeci de ani în urmă, am fost martor la resuscitarea lui Kant şi Hegel. Nici problemele existențialismului, nici cele ale filozofiei analitice n-au fost rezolvate sau epuizate între timp. Oamenii s-au săturat de ele, atâta tot.

Marko îl ascultase cu atenție.

— Şi reapar tocmai pentru că n-au fost rezolvate încă. O să reapară şi RAF-ul, o să vedeți.

N-o să fie ce a fost mai demult. Dar o să se regrupeze şi-o să înfrunte capitalismul la nivel global, ştiind că are de-a face cu un fenomen care s-a întins pe tot globul. Dar o va face mai consecvent.

Faptul că nu mai e la modă să vorbeşti despre oprimare, înstrăinare sau deprivare de drepturi nu înseamnă că ele au dispărut. In Asia, de pildă, tinerii musulmani ştiu împotriva cui trebuie să lupte, la fel şi cei europeni din suburbiile franceze. Cei din câmpia est-germană n-o ştiu încă, dar o simt. E un proces care-a intrat deja în fermentație. Dacă ne-am uni forțele...

— Teroriştii noştri se considerau parte integrantă a societății. Era şi societatea lor, pe care voiau s-o schimbe şi s-au gândit c-o pot face doar apelând la violență. Musulmanii vor să distrugă, nu doar să schimbe societatea în care trăim. Aşa că, în ceea ce priveşte marea coaliție a teroriştilor, puteți s-o uitați.

Sau vă gândiți că noul RAF o să creeze şi la noi un Oraş Divin, bombardând tot restul? îl întrebă Andreas pe un ton înțepat.

Henner era cu gândul la mama lui. Uneori îl teroriza cu pretențiile, reproşurile, schimonoselile şi mâțâielile ei sau cu observațiile jignitoare, bine țintite. Nu mai avea chef de convenția „mă port frumos cu tine, te porți frumos cu mine". Pentru ea, aşa ceva nu mai renta; de ce să fii drăguță cu cineva azi ca celălalt să se comporte frumos cu tine în următoare zi, când în ziua aia ai putea muri? Oare tot aşa gândeau şi teroriştii? Renunțaseră la reguli tocmai pentru că nu se alegeau cu nimic dacă le respectau cu sfințenie? Pentru că, săraci fiind, n-aveau nici o şansă de reuşită sau, dacă erau bogați, nu-i mai interesa jocul, neavând nici o miză pentru ei? o întrebă pe Margarete.

— Femeile ştiu cel mai bine cum stau lucrurile. Se țin de reguli şi nu inițiază altele; jocul e făcut de bărbați, iar ele sunt doar nişte femei.

Există femei care încearcă să se convingă că, tocmai de aceea, nu sunt obligate să le respecte.

Altele speră că dacă ajung să le respecte cu sfințenie, vor atinge nivelul suprem, în care li se va bărbații.

— Şi tu?

— Eu? Eu mi-am căutat un colț în care să mă pot juca de capul meu. Dar le înțeleg pe femeile care nu se simt vizate de regulile jocului. Şi nu mă mir c-au fost atâtea femei printre terorişti.

— Tu ai putea să...

— Dacă n-aş avea colțul meu, vrei să zici? îl întrebă râzând şi-l luă de mână. Mi-aş căuta altul!

II strânse de mână şi-i aruncă o privire prin care-i atrase atenția asupra lui Jorg. Stătea chiar în fața lui. Stătea şi se holba în gol; după ce şi-a încheiat micul discurs, n-a mai spus, n-a mai băut şi n-a mai mâncat nimic. Arăta ca oamenii care şi-au făcut treaba şi care sperau să fi avut un impact asupra celorlalți, dar dacă replica întârzia să apară, se împăcau şi cu asta, chiar dacă cu greu, ştiind că au conştiința împăcată. Fericit nu părea, dar arăta mulțumit. Şi atitudinea asta era la fel de nepotrivită ca şi discursul lui în ceea ce-i privea pe ceilalți, atât de nepotrivită încât pe Margarete o cuprinse mila. Jorg era prizonierul propriilor idiosincrazii şi închipuiri. îşi ducea în spate carcera, probabil chiar dinainte să fi fost închis cu adevărat, şi Margarete nu ştia cum ar fi putut să scape de ea. Tăie o chiflă în două, pe o jumătate aşeză o felie de şuncă, pe cealaltă una de caşcaval şi i le puse pe farfurie.

— Jorg, mănâncă şi tu ceva!

Jorg se uită din nou pe deasupra mesei şi privirile li se întâlniră.

— Ți s-a răcit şi cafeaua. îți fac mai fac una.

— Ah, nu. Cafeaua rece te face frumos, nu ştiai? în închisoare primeam de multe ori cafea rece.

— Dar nu mai eşti ia mcmsuare. oi eşu ucaiui de frumos.

Jorg zâmbi din nou, relaxat, recunoscător şi încrezător, de parcă s-ar fi simțit răsfățat de atâta bunătate.

— Bine, mulțumesc.

Margarete se ridică, îi luă cana, o goli în chiuveta din bucătărie şi aşteptă ca apa să înceapă să fiarbă şi să picure prin filtru. Auzi sporovăiala şi râsetele de la masa de dincolo. Uneori distingea câte un cuvânt: loc pentru grădină, salt revoluționar, plăcintă cu prune, declarație de presă, şi se întreba oare despre ce era vorba. Se bucura deja de liniştea de după plecarea musafirilor. Oare Henner ce avea de gând? Urma să plece cu prima sau cu ultima tură — sau voia să stea până seara?

Nu stabiliseră nici o întâlnire, nici aici, nici la Berlin. O noaptea întreagă au stat îmbrățişați, apoi spate în spate, ascultându-şi respirațiile. S-au ascultat reciproc, dar nu şi-au pus întrebări prea multe. Se întâmplaseră atât de puține şi totuşi atât de multe între ei, încât Margarete îşi putea imagina orice. Nu se agita deloc.

Când i-a pus cana pe masă, Jorg părea pierdut în gânduri.

— Prea multă onestitate, îi spuse lui Ulrich cu un aer absent.

Dar Ulrich insista să aducă radioul cu baterii al lui Christiane şi să asculte emisiunea în cadrul căreia se difuza discursul preşedintelui, care urma să înceapă în cinci minute.

— Vă mai amintiți că de revelion ne uitam tot timpul la Dinner for One şi la discursul preşedintelui? Ce glumă sinistră.

Andreas îl aprobă.

— O să vorbească şi despre tine. Mai bine să ştii ce are de zis.

Aşadar, cineva aduse şi potrivi radioul. Crainicul le explica ascultătorilor că atunci când a acceptat să susțină discursul la Domul din Berlin, preşedintele a fost neclar în ceea ce priveşte subiectul ales. Se pare că voia să vorbească despre ceva ce-i preocupa pe oamenii acestor vremuri. Ascultătorii citiseră cu siguranță anunțul din ediția de dimineață a Siiddeutschen Zeitung, unde se comenta gestul preşedintelui care grațiase un terorist şi replica acestuia, declarația de război. Era cunoscut faptul că, în ultimele luni, preşedintele era preocupat de grațierea cât mai multor terorişti aşa ca n-ar îi tost de mirare dac-ar îi abordat şi acest subiect. In orice caz, chestia cu subiectul neclar a fost o idee grozavă din partea preşedintelui sau a consilierilor lui pe probleme de relații publice. Tensiunea creştea şi domul era plin.

Jorg se uită uluit la Marko.

— Tu ai făcut publică declarația aia pe care mi-ai arătat-o ieri? Cea în legătură cu care am zis că mă mai gândesc?

— Da. Am verificat-o din punct de vedere juridic, n-au ce să-ți facă. Dacă-ți reflectă dispoziția, dacă se ridică la standardele tale estetice sau dacă-i place

surorii tale – revoluția nu se poate împiedica de chestii de genul ăsta. Aşa c-ar trebui s-o susții. Alternativa ar fi să te faci de rahat. Pe jumătate serios, pe jumătate glumind, Marko ridică pumnul strâns: Oricum, conține exact ce ne-ai spus azi-dimineață.

Jorg dădu din cap obosit. Poate că Marko avea dreptate, îşi spuse, şi declarația era necesară, o consecință logică a spuselor sale din dimineața aceea. Dar poți fi făcut una cu pământul şi dacă susții adevărul şi nevoile. Cam asta se întâmpla, de fapt, de când ieşise de la închisoare.

Vocea crainicului a fost înghițită de ultimele acorduri ale genericului, apoi urmă discursul de întâmpinare al episcopului, adresat preşedintelui.

Acesta luă cuvântul.

începu prin a vorbi despre fenomenul terorismului german din anii '70-'90, despre victime şi infractori, despre provocarea şi ocrotirea statului de drept, despre obligația de a respecta şi proteja omenirea. Această obligație presupunea o reacție dură din partea statului în fața fărădelegilor săvârşite de cei care îi atacau cetățenii şi putere să acționeze cu măsură în ceea ce priveşte instaurarea ordinii şi să încheie lupta imediat după eliminarea pericolului. Până la urmă, scopul suprem era pacea şi reconcilierea. In închisori rămăseseră doar trei terorişti. îi grațiase pe toți.

Voia să le dea tuturor de înțeles că terorismul german, la fel ca tensiunile şi rupturile din societatea din care făcea parte erau nişte tare ce aparțineau trecutului. Aveam de-a face cu noi amenințări, unele chiar teroriste, pe care trebuia să le înfruntăm împăcați.

„M-am ocupat de fiecare în parte şi chiar m-am întâlnit cu ei – mass-media a relatat despre asta.

Fiecare dintre ei îşi încheiase socotelile cu trecutul. La închisoare nu e uşor să-l laşi în urmă, aici viața nu mai înseamnă decât trecut, şi celor trei nu le-a fost uşor. Am citit azi declarația unuia dintre ei, publicată ieri. Eu am interpretat-o drept o încercare de a termina cu trecutul şi, în acelaşi timp, de a-l păstra în propria biografie. Regret c-a dat o astfel de declarație. Dar înțeleg că este vorba despre cineva căruia nu i-a mai rămas suficient timp ca să-şi reorienteze viața şi care face acum o ultimă încercare disperată, ca mai demult, când se zbătea între cererea de grațiere şi rebeliunea sfidătoare." Preşedintele făcu o mică pauză. în public se auzeau şuşoteli, oamenii se foiau, se ridicau şi plecau. Preşedintele îşi continuă discursul, îndreptându-şi atenția spre rudele victimelor, spunând că înțelege dorința lor de a se face lumină şi de a primi măcar un semn din partea făptaşilor, din care să reiasă că aceştia se căiau şi le era ruşine pentru crimele comise. Cu atât mai mult regret se gândea la declarația lui Jorg. Le mulțumi reprezentanților bisericii pentru privilegiul de a-şi putea rosti discursul în dom – fusese locul perfect.

Crainicul îi anunță că îl ascultaseră pe preşedintele țării care şi-a prezentat discursul anual în Domul din Berlin, în care a abordat problema grațierii ultimilor terorişti condamnați la închisoare. Urma un talk-show despre discursul preşedintelui. Crainicul indică ora la care avea să fie difuzat, precum şi numele participanților. Era vorba despre fiica uneia dintre victime, un terorist care se predase şi fusese eliberat mai demult, un jurnalist care-şi dedicase viața cercetării terorismului german, doamna ministru al justiției şi moderatoarea. Apoi crainicul predă legătura colegilor săi care transmiteau de la Wimbledon.

6 Ulrich opri radioul. Nu vorbea nimeni. în timpul discursului, Jorg îşi trăsese scaunul în spate, stând picior peste picior, apoi cu picioarele lipite, cu coatele sprijinite pe genunchi şi capul în mâini.

Acum simțea nevoia să se mişte, apropie scaunul de masă, vru să-şi toarne nişte cafea, dar nu reuşi nicicum. îi tremura mâna. Christiane se ridică, îi turnă în ceaşcă şi-şi puse cealaltă mână pe umărul lui.

— Doar l-am rugat să nu vorbească despre asta şi m-am gândit că...

Jorg avea vocea stinsă, de parcă s-ar fi străduit să nu izbucnească în plâns.

Andreas spuse:

— Cu discursul ăla al tău n-a avut încotro.

Cum să explice un preşedinte faptul c-a grațiat un terorist care acum declară război statului ? E adevărat ce-a spus?

— Normal că nu, interveni Marko. Preşedintele a vrut doar să minimalizeze declarația lui Jorg. Asta fiindcă se tem de el şi încearcă să-l transforme într-un tolomac respingător, o caricatură. Dar oamenii noştri îşi dau seama de ce se întâmplă şi, de fapt, nici c-ar fi putut...

— Termină cu trăncăneala aia idioată. E adevărat, Jorg?

— Eu...

— Ia mai taci şi tu cu examinările tale! Credeam că eşti prietenul lui, dar nu eşti decât un avocat care...

— Lasă-l în pace, Christiane. Da, nu mai am mult de trăit. Sunt bolnav de cancer, l-am descoperit prea târziu, operația n-a reuşit şi nici tratamentul cu laser sau poate era prea târziu, în orice caz, a dat deja în metastază.

— Şi cum de nu ştiu nimic?

Jorg râse amar.

— Am cancer de prostată. Nu mi se mai scoală, nu mă mai pot ține – n-am cum să-i povestesc unei femei despre aşa ceva. Da, eşti soră-mea, dar totuşi... spuse şi se strâmbă, dând din cap. E clar acum, Dorle? Nici nu puteai să alegi mai prost. Nu voiam să-ți zic – dar uite că acum au aflat cu toții. Ce mai vreți să ştiți? Dacă „m-am zbătut între cererea de grațiere şi rebeliunea sfidătoare"? Da, m-am zbătut. Voiam să mai trăiesc puțin înainte de a mă nimici cancerul, chiar dacă nu mi se mai întâmplă mare lucru. Să miros pădurea şi praful umed într-un

oraş în care n-a mai plouat de mult, să conduc cu trapa ridicată şi cu geamurile lăsate pe ulițele din Franța, să mă duc la film, să mănânc spaghete şi să beau vin roşu cu prietenii mei. Zâmbi resemnat spre ceilalți.

Nu mi-am imaginat c-o să fie aşa de greu. Şi Marko m-a păcălit cu ideea c-aş mai putea juca un rol important şi că ceea ce am făcut nu e egal cu zero, fie că e vorba de exterior sau de interior.

Nu-ți reproşez nimic, Marko, nu tu mi-ai băgat ideile astea în cap. Sunt ale mele. Când am cerut să fiu grațiat, încă mi-am păstrat demnitatea. In schimb, când am discutat cu preşedintele... Tocmai primisem rezultatele de la laborator din care reieşea că era vorba de metastază şi el mi-a promis că rămâne între noi, dar am izbucnit, pur şi simplu. Mai bine m-ar fi nimerit în timpul unui schimb de focuri, acum douăş'cinci de ani.

Christiane stătea în continuare lângă el, cu mâna pe umărul lui.

— Din cauza asta te-am trădat atunci. Ca să nu ți se întâmple aşa ceva. Nu am mai făcut față grijii pe care o simțeam pentru tine. Mă gândeam că nu de aia te-am crescut, ca să te împuşte polițiştii. Şi că-ntr-o bună zi o să te bucuri foarte tare că trăieşti. îmi pare rău că te-am trădat şi că te-aş trăda şi acum, şi că ai cancer, şi nu vrei să mai trăieşti, şi că weekendul ăsta s-a complicat atât de mult.

Plângea.

Karin vru să se ridice, dar soțul ei o reținu. în încăpere era linişte, afară se auzea şopotul ploii.

Jorg ridică privirea. Lacrimile se prelingeau pe obrazul surorii lui şi de pe bărbie picurau pe podea. Christiane dădu din umeri – nu se mai putea repara nimic, nu mai exista nici o soluție.

Jorg îşi lipi capul de mâna ei.

Când îl ridică din nou, îl întrebă pe Ulrich:

— Mai e valabilă oferta? Când pot să-ncep lucrul într-unui dintre laboratoarele tale?

— Când vrei tu.

— Unde sunt laboratoarele astea?

— în Hamburg, Berlin, Koln, Karlsruhe, Heidelberg – îți mai aminteşti de cârciuma aia, în care jucam Doppelkopf când eram studenți, înainte ca tu să fi renunțat la astfel de activități profane? Azi e unul dintre laboratoarele mele.

— Păi, vedeți? Am uitat-o până şi pe asta, că obişnuiam să joc Doppelkopf. Dar îmi place să mă întorc la origini. Nu suport să stau sub aripile tale ocrotitoare, Tia. Nu mi-ar face bine, nici mie, nici ție. Vizite şi concedii, asta-i altceva. Dar să stăm sub acelaşi acoperiş, să ne vedem dimineață la micul dejun şi seara pe canapea, în fața televizorului, să-mi expun scutecele în baie – nu, e exclus.

Christiane dădu din cap. Se simțea prea uşurată ca să se poată opune. îşi trase nasul, îşi şterse lacrimile şi începu să adune tacâmurile şi vesela.

— Stai jos, spuse Margarete punându-i mâna pe braț şi Christiane se aşeză. Pivnița e plină de apă, trebuie s-o pompăm cumva afară şi tare m-aş bucura dacă m-ați ajuta şi voi. Pompierii sunt ocupați până peste cap cu şcolile, spitalele şi autoritățile locale, ştim povestea. Cred că într-o oră o să se oprească şi ploaia – ne vedem atunci?

Cerul era în continuare întunecat şi ploua la fel de constant ca în dimineața sau în seara precedentă. Ulrich, care voia să ştie totul, nu se putea abține să nu-i pună întrebarea:

— Normal că te ajutăm, dar de unde ştii c-o să se oprească într-o oră?

— Nu auziți păsărelele? încep să cânte când ploaia urmează să se oprească în scurt timp. Aşa fac, nu ştiu de ce.

Au tras cu urechea la zgomotele de afară şi au remarcat ciripitul şi sporovăiala păsărilor în ropotul ploii.

După ce vasele şi tacâmurile au fost spălate, Jorg s-a dus să-şi caute fiul. In casă nu era, aşa c-o întrebă pe Margarete dacă exista vreun loc în grădină unde te puteai adăposti de ploaie, iar Margarete îi sugeră sera. Ii spuse că e nefolosită şi c-ar trebui dărâmată, dar că o bucată din acoperişul de sticlă a rămas intactă şi, atunci când plouă, obişnuieşte să mai stea pe acolo, pe o cadă răsturnată.

Margarete a avut dreptate, ploaia se domolise.

Dar Jorg uită indicațiile privind drumul spre seră de îndată ce se despărți de ea. O luă drept înainte şi ajunse ud leoarcă la destinație, zărindu-l, în sfârşit, pe fiul său. Se aşeză lângă el fără să-i spună nimic şi, pentru moment, se bucură că acesta nu se ridică să plece. înghețase şi i-ar fi plăcut să se bată pe piept şi pe şolduri ca să-şi pună sângele în circulație. Dar nu voia să rişte şi să-şi îmbrâncească din greşeală fiul, să-l alunge.

Aşa că nu se mişcă şi privi cum plouă din ce în ce mai mărunt şi mai încet. Apoi spuse:

— Chiar ți-am scris o grămadă de scrisori.

Ferdinand îi răspunse cu întârziere.

— O să-i întreb pe bunici de scrisori.

O spuse de parc-ar fi fost vorba de un mizilic.

Lui Jorg îi luă ceva timp ca să formuleze fraza următoare.

— Ştiu că v-am rănit, şi pe maică-ta, şi pe tine.

Aştepă să-i vadă reacția. Văzând că aşteaptă degeaba, continuă: E atât de simplu să ceri iertare, doar e vorba de câteva cuvinte – şi totuşi, atât de greu când te gândeşti la ce-ai făcut. Nu reuşesc s-o fac. Mă pierd tot timpul.

Ferdinand îi aruncă o privire scurtă tatălui său. II judecă într-o clipă.

— Ai şi uitat ce-ai zis aseară şi azi-dimineață?

N-are de ce să-ți pară mai rău de mama decât de victimele tale. De mine, nici atât, că n-am murit încă.

O spuse pe un ton atât de dispreţuitor, încât Jorg se temu din nou că în clipa următoare o să se ridice şi-o să plece. încercă să găsească o replică mai reţinută.

Dar fiul lui i-o luă înainte.

— Să nu crezi că m-a înduioşat povestea cu cancerul şi cu scutecele. Sincer, mi se rupe.

„Ne mai întâlnim ?" – asta voia Jorg să-l întrebe pe fiul său. Dar n-avea curajul.

— Pot să-ţi scriu ? îmi dai adresa ta ? Christiane o are doar pe cea a bunicilor tăi.

Ferdinand bătu în defensivă:

— Dar ce vrei de la mine?

Jorg simţea că viitorul lor depindea de răspunsul la această întrebare. Ce-ar trebui să-i spună? De ce n-a vorbit despre fiul lui atunci când a ţinut discursul ăla despre lucrurile importante ale vieţii? Nu se gândise la el. Cât a stat la închisoare, s-a obişnuit să nu se mai gândească la el. îi spuse:

— Aş vrea să mă pot gândi la tine.

— Dacă-n închisoare n-ai avut timp să te gândeşti, în libertate n-o s-o faci nici atât, îi spuse Ferdinand ridicându-se şi plecând.

— Eu...

Dar Jorg nu strigă după fiul lui că nu despre timp era vorba. Ferdinand n-avea cum să fi vorbit serios. Se uită după el şi i se păru că se mişcă la fel de greoi ca şi el, când se simţea urmărit sau se urmărea pe sine. Recunoscuse şi atitudinea defensivă, ironia şi bruscheţea. Iar asta îl înduioşa şi îl întrista în acelaşi timp. Da, acest tânăr era chiar fiul lui. Da, era la fel de vulnerabil ca el. îi transmisese până şi copilăria şi maturizarea fără mamă.

Ploaia se oprise. Jorg îşi privi ceasul. Avea timp să-şi facă şi bagajul înainte de-a începe misiunea „pivniţa". Cineva avea să-l ducă până la Berlin, unde urma să se urce în tren, să-şi găsească o cameră dis-de-dimineaţă şi să înceapă serviciul de marţi. Cine ştie, poate chiar o să-i placă munca de laborant şi mai ales oamenii care o să-l lase în pace, văzând că face o treabă bună.

în drum spre casă se întâlni cu Margarete şi Henner.

— Vezi? spuse ea privind spre cer, întinzând braţele.

— Văd, văd, îi răspunse râzând.

— Chiar a râs, îi spuse Margarete lui Henner după ce s-au îndepărtat.

— Trebuie să fii un tip dur de tot dacă eşti terorist şi omori oameni.

— Tu eşti un tip dur?

— Dacă eşti jurnalist şi scrii articole despre oameni care-i omoară pe semenii lor, eşti... Nu ştiu, Margarete. Nici nu ştiu dac-aş vrea să mai fiu jurnalist. Nu ştiu cum o să mă descurc cu maică-mea. Sau cu femeile. în dimineaţa asta nu prea mă simt limpede la cap.

— Banca s-a udat – trebuia să ştiu, s-aduc o cârpă, ceva.

Henner se aşeză.

— Hai, stai pe genunchii mei!

Margarete se înroşi.

— Te-ai țicnit.

— Nu, spuse el şi râse vesel, nu m-am țicnit.

Vreau să stai la mine în poală.

— Dar banca aia...

Henner se bătu pe picioare cu un gest ademenitor. Margarete se aşeză cu maximă precauție.

— Vezi că se poate? îi spuse el, cuprinzând-o de mijloc.

Avea aceeaşi senzație: că ține un trunchi de copac sau o stâncă şi că nimic nu-l mai poate smulge de acolo. Greutatea ei îl țintuia locului, simțea că face corp comun cu banca. După ce Margarete se relaxă, brațele i se înmuiară şi se lipi de el, apoi îşi odihni capul în curbura răcoroasă a gâtului lui.

— Mai poți ? Nu sunt prea grea ? îl întrebă.

Henner scutură din cap.

Margarete adormi şi se trezi în brațele lui.

— Trebuie să plecăm?

— Ai dormit doar câteva minute. Mai avem timp. Vrei să... crezi c-ai putea să...

Acum Henner era cel care se înroşise.

— Ce e?

— Pot să stau puțin la tine în poală ?

Ea râse şi se ridică.

— Haide!

Se aşeză şi-l trase în brațele ei. Henner nu reuşi să se cuibărească aşa cum şi-ar fi dorit. Era prea corpolent pentru ea? Era prea greu? Oare-l disprețuise pentru că-şi satisfăcuse dorința asta copilăroasă de a sta în poala cuiva? Henner suspină.

Margarete îi şopti.

— E-n regulă.

Henner se lăsă, dar nu cu toată greutatea, şi dorința lui de a sta în poala cuiva i se păru cea mai normală din lume. Totul era în regulă, într-adevăr.

— Mai avem timp ?

— Nu. Ne mai vedem?

— Da.

— Bine.

Henner se ridică energic, îi întinse mâna lui Margarete şi o trase în sus.

Se puseră cu toţii pe treabă. Cele două cupluri căsătorite sosiră împreună; se întâlniseră la maşini, în timp ce-şi încărcau bagajele. Or să se mai întâlnească, poate la Salzburg sau la Beirut?

Marko şi Andreas stăteau şi se certau, până când Jorg se duse la ei şi le spuse că nu are de gând să dea în judecată ziarul pentru declarația publicată fără autorizație. S-a întâmplat, asta e. lise o întrebă pe Christiane dacă-i poate închiria o cameră pentru scris în concediul următor. Dorle se lipi de Ferdinand şi-i spuse ceva la ureche, apoi îl mângâie pe braț, pe spate şi pe obraz, iar lui îi plăcea, dar se simțea şi jenat, fiindcă voia să pară neîndurător în fața tatălui său. Toată lumea era gata de drum.

Margarete se uită la fiecare, pe rând.

— Apa ajunge până la glezne. Ar fi bine să vă scoateți pantofii şi ciorapii şi să vă suflecați pantalonii peste genunchi. E murdară şi o să ne stropim – n-aveți nişte haine mai proaste? Dorle?

Tricoul ăla n-o să mai fie roz când o să terminăm.

Până la urmă, se rezumară la pantalonii suflecați şi la picioarele goale. îndesară ciorapii în pantofi şi îi aşezară unii lângă alții – aliniați, ca taxiurile din fața Operei. Margarete îi organiză într-un şir care se întindea de la pivniță până la grădină şi înapoi până la geamul pivniței.

— Ne scnimoam ia tiecare zece minute, ca sa nu ne plictisim. Am doar şapte găleți, aşa c-o să avem tot timpul un moment de respiro.

Marko umplu prima găleată şi i-o aşeză lui Andreas pe prima treaptă. Găleata trecu prin mâinile lui lise, Jorg şi Ingeborg, ajunse de la Ferdinand la Margarete, de la ea la Ulrich şi pe urmă la Karin, care o goli pe pajiştea de lângă casa din grădină şi i-o întinse lui Henner, care o aruncă spre Dorle, de unde ajunse la Christiane, care o lăsă în jos prin geam, pe lângă Eberhard, şi ateriză în mâinile lui Marko.

Marko îi transmitea găleata lui Andreas cu atâta elan încât reuşi să-l stropească de fiecare dată. Jorg era binevoitor, aşa că se apleca de fiecare dată când prelua găleata de la lise şi se ridica pe vârfuri când i-o întindea lui Ingeborg.

Nu-i de mirare că în două minute se făcu leoarcă de transpirație. Ferdinand, Margarete şi Ulrich stăteau în plin soare, razele reuşind să pătrundă printre nori. Se simțeau bine şi glumeau cu Henner, Dorle şi Christiane, numindu-i nişte pămpălăi care abia ridicau o găleată goală, spre deosebire de ei, musculoşii, muncitorii fruntaşi, capetele luminate împotriva capetelor – ba nu, a găleților seci. Karin scutură găleata goală cu un gest victorios. La primul schimb de locuri, Andreas se ciocni de Marko, trântindu-l cu fundul în băltoacă. La cel de-al doisprezecelea schimb, când Marko ajunse sub geamul pivniței şi Andreas trebuia să scoată apa, Marko încercă aceeaşi schemă cu tovarăşul său de muncă. Dar Andreas îi intui planurile. Apoi nivelul apei scăzu atât de mult încât găleata nu se mai umplea, afetfel că Margarete scurtă rândul şi îi trimise pe Christiane şi

pe Eberhard la dat cu mătura, ca să împingă spre ieşire restul de apă din fundul pivniţei.

Toată lumea era ocupată, dacă nu cu găleata, atunci cu mătura, cu picioarele şi cu hainele ude, cu vecinul şi cu cel din faţă sau cu propria persoană. lise era singura spectatoare: se uita la Marko şi Andreas care se ciondăneau, la Dorle şi Ferdinand care nu ştiau dacă să se îndrăgostească sau nu unul de celălalt, la Margarete şi Henner care erau siguri c-or s-o facă, la cele două familii radiind de sentimentul apartenenţei şi al firescului, la Christiane care părea uşurată de faptul că bomba fusese dezamorsată sau că explodase fără a provoca prea multe pagube, la Jorg care se bucura că deocamdată nu trebuie să se priceapă la nimic altceva în afara mânuirii măturii şi a găleţii. lise îl privi pe fiecare în parte, fascinată de tot ce vedea: de spectacolul colaborării, de coordonarea corpului şi a mâinilor, de contopirea sentimentelor de simpatie sau aversiune într-o sarcină comună. Ar fi trebuit să-l lase pe Jan să fie părtaş la asta? Oare planificarea atentatelor şi punerea lor în practică semăna cu scena de aici? Sau presupunea coordonarea unor abilităţi izolate, independente?

Prietenii aveau să se despartă la fel cum s-au adunat laolaltă, formând un cerc complet. Nimic n-o să rămână din cercul ăsta, îşi spuse melancolic. Apoi râse. Pivniţa! Pivniţa a fost golită de apă.

Se aşezară la masa de pe terasă pentru ultima oară. Erau epuizaţi, bucuroşi, prezenţi doar pe jumătate, cu cealaltă jumătate fiind deja pe drum sau chiar acasă. Lui Ulrich îi trecu prin cap ideea să pună în circulaţie o foaie pe care fiecare să-şi treacă adresa de e-mail şi numărul de telefon.

Dar o lăsă baltă. Karin nu spuse nici o rugăciune de drum lung, Christiane nu îşi luă rămas-bun ca o gazdă, Jorg nu le mulţumi pentru că l-au ajutat să se simtă mai bine în libertate. Băură doar apă şi nu vorbiră prea mult. Priviră spre parc. Un vânt puternic alungase norii şi cerul era de un azuriu strălucitor, copacii, tufişurile şi casa luceau de curăţenie. Apoi se ridicară la unison. Karin şi soţul ei îi luară pe lise şi pe Jorg la Berlin, Ferdinand preferă să meargă cu Marko. înainte să plece, însă, îi dădu Christianei un bileţel cu adresa şi numărul lui de telefon. Dacă voia, putea să i-l dea tatălui său. Christiane şi Margarete ieşiră în faţa porţii şi le făcură cu mâna până când maşinile dispărură dincolo de orizont.

Vineri Sâmbătă Duminică

Sfârşit…

Tiparul executat la S.C. Polirom ABB S A.
Str. Bucium, nr. 34, Iaşi 700265 Tel.: (0232)230323; Fax: (0232)230485